

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma

2020 – 2024,
päivitys vuodelle 2022

Peruspalvelukuntayhtymä

KALLIO

Alavieska - Nivala - Sievi - Ylivieska

1.	JOHDANTO	6
2.	YLEINEN OSA	7
2.1	Toiminta-alue	7
2.2	Valvonnan voimavarat ja tehtävät	7
2.3	Valvontakohteet	9
2.3.1	Riskinarviointi ja tarkastusten kohdentaminen	10
2.3.2	Tarkastukset, pakkokeinot ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	10
2.3.3	Valvontakohteiden / valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet	11
2.3.4	Näytteenottosuunnitelma	11
2.3.5	Lausunnot	12
2.4	Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	12
2.5	Henkilöstön pätevyyden varmistaminen ja koulutus	12
2.6	Valvontakohderekisteri / Tietojärjestelmä	13
2.7	Laadunhallinta	13
2.8	Viestintä	13
2.9	Valvonnan maksullisuus	14
2.10	Viranomaistehtävien delegoinnit	15
2.11	Asiakaspalaute ja toiminnan kehittäminen	15
2.12	Toiminta häiriötilanteissa	15
2.12.1	Epidemioiden selvittäminen	15
2.13	Valvontasuunnitelman hyväksyminen	16
2.14	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi	16
2.15	Raportointi	17
2.16	Toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten vaikutus valvontayksikön toimintaan	17
3.	ELÄINTEN TERVEYS- JA HYVINVOINTIVALVONTA	18
3.1	Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO)	18
3.2	Kunnan valvontasuunnitelma	18
3.3	Voimavarat	19
3.3.1	Henkilöresurssit, vastuualueet ja työnjako	19
3.3.2	Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen	20
3.4	Tietojärjestelmät	20
3.5	Viestintä	21
3.6	Maksut	21
3.7	Valvonnan toimeenpano	22
3.8	Eläinten terveyden valvonta	23
3.8.1	Eläintautivalmius	23
3.8.2	Eläintautiepäilyt ja – tapaukset sekä eläintaudeista ilmoittaminen	23
3.8.3	Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkastus eläimille	24
3.8.4	Vesiviljelylaitosten terveystarkastus	24
3.8.5	Muu eläintautivalvonta	24
3.9	Eläinten lääkitsemisen valvonta	25
3.10	Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti	25
3.10.1	Sisämarkkinatuonti	25
3.10.2	Sisämarkkinavienti	26
3.10.3	Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin	26
3.10.4	Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus	26
3.11	Eläinten hyvinvoinnin valvonta	27
3.11.1	Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus	27

3.11.2	Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus	28
3.12	Eläimistä saatavat sivutuotteet	28
3.12.1	Sivutuotelaitokset ja sivutuotteita käyttävät toimijat	28
3.12.2	Sivutuotteiden hautaaminen	28
3.13	Täydentävien ehtojen valvonta	29
3.14	Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen	29
3.14.1	Peruseläinlääkäripalvelut	29
3.14.2	Sisältö	30
3.14.3	Tuotantoeläinten terveydenhuolto	31
3.14.4	Yksityinen palvelutarjonta	31
3.14.5	Kiireellinen eläinlääkäriapu	31
3.14.6	Saatavuus- ja laatutavoitteet	33
3.14.7	Toimitilat ja välineresurssit	34
3.14.8	Ostopalvelut	35
3.14.9	Laboratoriopalvelut	35
3.14.10	Perustason ylittävät palvelut	35
3.15	Seuranta, arviointi ja raportointi	36
3.15.1	Kunnan suunnitelma	36
3.15.2	Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi	36
3.15.3	Muu raportointi	37
3.16	Painopistealueet 2022	37
4.	ELINTARVIKEVALVONTA	38
4.1	Elintarvikevalvonnan tavoitteet ja suunnittelu	38
4.2	Valvontakohteet	39
4.3	Valvonnan riskiperusteisuus ja kohteiden tarkastustiheys	39
4.4	Valvonnan toimeenpano	40
4.4.1	Valvontakohteiden ilmoittaminen, rekisteröinti ja hyväksyminen	40
4.4.2	Tarkastukset ja niiden sisältö	41
4.4.3	Hallinnollisten pakkokeinojen käyttö	43
4.4.4	Näytteenottosuunnitelma	43
4.4.5	Valvonnan painopisteet ja projektit vuodelle 2022	44
5.	TERVEYDENSUOJELUVALVONTA	46
5.1	Johdanto	46
5.2	Valvontakohteiden hyväksymis- ja ilmoitusmenettely	46
5.3	Suunnitelmallisen valvonnan kohteet	47
5.4	Tarkastuksen sisältö	48
5.5	Tarkastustiheydet ja tarkastusaika	49
5.6	Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtävät tarkastukset ja tehtävät	49
5.7	Pakkokeinojen käyttö	50
5.8	Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	50
5.8.1	Suunnitelmallinen näytteenotto	50
5.8.2	Muu näytteenotto	51
5.9	Suunnitelmallisen valvonnan painopistealueet	51
6.	TUPAKKA- JA NIKOTIINIIVALMISTEIDEN VALVONTA	53
6.1	Tupakkalain valvonnan tavoitteet	53
6.2	Tupakkalain valvonnan sisältö	53
6.2.1	Lupamenettely	53

6.2.2	Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön.....	53
6.2.3	Tupakkalain mukaiset tarkastukset.....	54
6.2.4	Kiellot ja vähittäismyyntiluvan peruuttaminen.....	55
6.3	Valvontakohteet.....	55
6.4	Tarkastussuunnitelma.....	56
6.5	Valvonnan painopisteet ja projektit.....	56
6.5.1	Yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa.....	56
6.5.2	Omavalvonnan tukeminen.....	57
6.5.3	Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö.....	57
6.6	Nikotiinivalmisteiden valvonta.....	57

LIITTEET

- 1 Eläinlääkintähuollon suunnitelmallinen valvonta vuodelle 2022
- 1 A Eläinten terveys- ja hyvinvointivalvontasuunnitelma EHO:n resurssikartoitus 2022
- 2 Elintarvikelain valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2022
- 3 Terveystieteiden lain valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2022
- 4 Tupakka- ja nikotiinivalvonnan valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2022

1. JOHDANTO

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön, elintarvikkeiden ja kansalaisten terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tarkoituksena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, mikä edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävin voimavaroin ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa. Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana ohjelmakaudelle 2020–2024 on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Yhteistyö ja avoin vuoropuhelu toimijoiden ja eri viranomaisten välillä edistää valvonnan vaikuttavuutta merkittävästi.

Perustuslain (731/1999) mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Käytännön valvontatoimien perustana ovat EU:n valvonta-asetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625), erinäiset EUsäännökset, kansalliset ympäristöterveydenhuollon lait ja niiden nojalla annetut asetukset sekä keskusviranomaisen ohjeet. Valvonnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita. Ympäristöterveydenhuollon merkittävimpiä substanssilakeja ovat terveydensuojelulaki (763/1994), elintarvikelaki (297/2021), tupakkalaki (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolaki (765/2009), eläinsuojelulaki (247/1996) ja eläintautilaki (76/2021). Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntin valvonnan kuuluessa ympäristöterveydenhuollon tehtäviin, kuuluu myös lääkelain (395/1987) tätä valvontaa säätelevä osa noudatettaviin säädöksiin.

Valvonnalla varmistetaan ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen toiminnanharjoittajia ja kuluttajia neuvomalla, ohjaamalla ja kouluttamalla, tekemällä tarkastuksia, ottamalla näytteitä, antamalla lausuntoja ja varautumalla häiriötilanteisiin. Tarvittaessa epäkohtien poistamiseksi käytetään hallinnollisia pakkokeinoja. Valvontaviranomaisen on seurattava, että toimija myös poistaa epäkohdat. Viimekädessä vastuu toiminnan turvallisuudesta ja lainmukaisuudesta on toiminnanharjoittajalla.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädännöt edellyttävät kuntia laatimaan säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Suunnitelmassa otetaan huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat, alueellinen eläinlääkintähuoltolain mukainen suunnitelma ja ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma paikallisten valvontatarpeiden mukaisesti ja riskiperusteisesti. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma hyväksytään yhtymähallituksessa ja toimitetaan tiedoksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle.

Valvontasuunnitelman mukainen valvonta on maksullista ja siitä peritään yhtymähallituksen hyväksymän maksutaksan mukaiset valvontamaksut. Vuodesta 2022 alkaen elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaisilta valvontakohteilta peritään lisäksi veroluonteinen perusmaksu. Tupakan vähittäis- ja tukkumyyntipaikkojen vuosivalvontamaksu on ollut käytössä vuoden 2017 alusta lukien. Maksutuotoilla on oleellinen merkitys ympäristöterveydenhuollon resurssien turvaamisessa, koska merkittävä osa ympäristöterveydenhuollon resurssista käytetään maksuttomaan neuvontaan.

Vuosi 2022 on ympäristöterveydenhuollossa muutosten vuosi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden siirtyessä hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle vuoden 2023 alusta lähtien. Organisaatio-

tiomuutos koskettaa myös ympäristöterveydenhuoltoa, koska Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa ympäristöterveydenhuolto on osa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiota. Ympäristöterveydenhuolto ei tule siirtymään hyvinvointialueen järjestämisvastuulle vuonna 2023.

2. YLEINEN OSA

2.1 Toiminta-alue

Valvontayksikön toiminta-alueita ovat Alavieskan kunta, Nivalan kaupunki, Sievin kunta ja Ylivieskan kaupunki. Pinta-alaltaan kuntayhtymä on 2 134 km² ja alue on kompakti kokonaisuus, joten etäisyydet kuntayhtymän alueella ovat kohtuulliset. Toiminta-alueen asukasluku oli 33 139 henkilöä 1.6.2021.

Alue on maaseutumaista ja isompia väestökeskittymiä ovat Nivalan ja Ylivieskan kaupunkikeskukset. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion kuntayhtymä (yhteistoiminta-alue) on aloittanut toimintansa 1.1.2008.

Valvontayksikön toiminta-alueella on runsaasti eläinperäisten elintarvikkeiden alkutuotantoa, valtaosin maidon- ja naudanlihan tuotantoa. Maatilojen lukumäärä on laskenut ja tilakoko on kasvanut vuosi vuodelta. Elintarvikkeiden jatkojalostusta on jonkin verran. Päivittäistavarakauppa ja palvelut ovat merkittäviä työllistäjiä, samoin teollisuus. Eri koulutusasteiden ja alojen opetusta tarjoavia oppilaitoksia ja erilaisia kokoontumistiloja on runsaasti.

Alueellisesti tärkeät vedenottamot sijaitsevat Sievin kunnan alueella. Talousveden hankinta on pääosin keskitettyä, ja taloudet kuuluvat lähes sataprosenttisesti kunnallisten vesiyhtiöiden toimitaman talousvesiverkoston piiriin. Kaikissa toiminta-alueen kunnissa on uimarantoja ja osassa myös uimahalleja, jotka ovat säännöllisen valvonnan piirissä.

2.2 Valvonnan voimavarat ja tehtävät

Organisatorisesti ympäristöterveydenhuollon tulosalue kuuluu terveystalouden toimialaan, jota johtaa terveystalouden johtaja. Tulosalueen johtajana toimii ympäristöterveydenhuollon johtaja. Ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisena viranomaisena toimii Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtiöhallitus.

Viranhaltijoiden kelpoisuus suorittaa ympäristöterveydenhuollon valvontatehtäviä tarkastetaan viranhaltijoita rekrytoitaessa. Kansanterveystalouden (66/1972 muutoksineen) mukaan ympäristöterveydenhuollon toiminnasta vastaavalla johtajalla on oltava alalle soveltuva korkeakoulututkinto. Johtajalla tulee olla myös riittävä kokemus ja asiantuntemus ympäristöterveydenhuollon toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä. Terveydensuojelulain 7 §:n mukaan terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla kunnallisella viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu-, ammattikorkeakoulutai teknillinen opistotason tutkinto. Elintarvikkelain 32 §:n mukaan virallisen valvonnan tehtäviä ja muita virallisia toimia suorittavalla henkilöllä on oltava tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto tai tarvittaessa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetty pätevyys. Eläinlääkintähuollon tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden pätevyysvaatimukset on kuvattu suunnitelman kohdassa 3.3.2.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon yksikkö täyttää 30.10.2003 annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen vaatimuksen, joka edellyttää vähintään 10 henkilötyövuotta,

päätoimista johtajaa sekä sitä, että kaikki ympäristöterveydenhuollon toimialat ovat samassa yksikössä. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon yksikössä on kaikkiaan 13 virkaa ja yksi eläintenhoitajan toimi. Kuntayhtymä ostaa vuonna 2022 Kalajoen ympäristöterveydenhuollon toisen valvontaeläinlääkärin vuosityöpanoksesta n. 50 %. Lisäksi kuntayhtymässä on vuonna 2022 varauduttu, tehtävien hoidon turvaamiseksi, ottamaan tarvittaessa ulkopuolinen eläinlääkäri määräaikaiseksi viranhaltijaksi kuntalain (410/2015) 87 §:n 2 momentin mukaisesti.

Virat jakaantuvat seuraavasti: seitsemän (7) praktikkoeläinlääkärin ja neljä (4) terveysinsinöörin virkaa sekä valvontaeläinlääkärin ja ympäristöterveydenhuollon johtajan virka (taulukko 1). Valvontaeläinlääkärin virka on perustettu vuonna 2011. Viran työajasta menee arviolta 70 % valtion toimeksiantotehtävänä hoidettaviin valvontatehtäviin (mm. eläinsuojelu-, eläintauti- ja sivutuotevalvonta) ja 30 % käytetään elintarvikevalvontaan. Valvontaeläinlääkäri suorittaa maitotilojen tuotantohygieniatarkastuksia.

Taulukko 1 Ympäristöterveydenhuollon henkilöresurssit v.2022

Nimi	Virkanimike	vastuualue	lisätietoja
Terveysvalvonta			
Junnikkala Piia	terveysinsinööri	terveysvalvonta	hallinto, varahenkilö
Kurko Heli	terveysinsinööri	terveysvalvonta	
Linna Linda	terveysinsinööri	terveysvalvonta	
Simunaniemi Riina	terveysinsinööri	terveysvalvonta	opintovapaalla 31.12.2022 saakka, sijaisena Siiri Härmänmaa
Eläinlääkintähuolto			
Hannula Kaija	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Ylivieska	
Aittamaa Leena	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Ylivieska	
Lehto Jenni	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Ylivieska	
Rantala Marja	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Ylivieska	
Aitto-oja Petra	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Nivala	
Takanen Satu	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Nivala	
Koivunen Viivi	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Nivala	virkevapaalla 30.4.2022 saakka, sijaisena Antti Liikanen
Pyykönen Päivi	valvontaeläinlääkäri	viranomaisvalvonta	virkevapaalla 31.12.2022 saakka
Koivunen Viivi	valvontaeläinlääkäri	viranomaisvalvonta	Kalajoen yth:n yhteistoiminta-alueen valvontaeläinlääkäri, 50 % vuosityöpanoksesta Kalliolle
Sääluoto Kirsti	eläintenhoitaja	Ylivieska	työvapaalla 2.2.2023 saakka, sijaisena Susanna Pääkkö
Yhteinen			

Pyykönen Päivi	ympäristöterveydenhuollon johtaja	hallinto, terveystalvonta	
Yhteensä käytettävissä			14,5 htv

Ympäristöterveydenhuollolla on kolme toimipistettä: Terveystalvonnan toimipiste Ylivieskassa (käyntiosoite Tasangontie 21), jossa työskentelevät neljä terveystalvontaa, valvontaeläinlääkärit ja ympäristöterveydenhuollon johtaja. Ylivieskassa on hyvin varusteltu neljän (4 htv) eläinlääkärin ja eläintenhoitajan peruseläinlääkintähuollon yhteisvastaanotto (käyntiosoite Katajistontie 2) sekä Nivalassa (osoite Pajatie 1 C) on kolmen (3 htv) eläinlääkärin tuotantaeläinvastaanottopiste.

Taulukko 2 Käytettävissä olevat henkilötövuodet ja niiden jakaantuminen eri toiminnoille v. 2022

	Yhteensä käytettävissä htv	Suunnitelmallisen valvonnan tarve htv	Muu tarve htv
Eläinlääkintähuolto	7,0		
Eläinsuojelu-, eläintauti- ja sivutuotevalvonta	1,2	0,1	1,1
Elintarvikevalvonta	1,9	1,55	0,35
Maidontuotantotilat	0,3	0,3	-
Terveydensuojeluvalvonta	2,0	0,7	1,3
Tupakka- ja nikotiinivalvonta	0,2	0,05	0,15
Hallinto	0,9		
Avustava henkilökunta	1,0		
Yhteensä	14,5	2,7	2,9

2.3 Valvontakohteet

Kuntayhtymän alueella on säännöllisesti valvottavia elintarvikevalvonnan kohteita ilman alkutuotantoa 220 kappaletta. Maidontuotantotiloja, jotka alkutuotantopaikoista tarkastetaan suunnitelmallisesti elintarvikelain perusteella, on viimeisimmän käytettävissä olevan tiedon mukaan n. 190 kappaletta. Muita alkutuotannon kohteita (lihantuotanto, peltoviljely, hunajantuotanto, munantuotanto) on n. 300 kpl.

Terveydensuojelulain mukaisia säännöllisesti valvottavia kohteita on kuntayhtymän alueella 226 kappaletta.

Tupakkalain mukaisia valvontakohteita (myyntipaikat) on yhteensä 31 kappaletta ja lääkelain mukaisia nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkoja on 20 kappaletta.

Monia kohteita valvotaan toimintojen moninaisuuden vuoksi useamman lain perusteella. Erilaisilla kohteilla on hyvin erilaiset käyntitiheydet, mihin vaikuttavat mm. laki, minkä perusteella valvotaan, toimintaan liittyvät riskit ja toiminnan laajuus. Omavalvonnan toimivuus voi vaikuttaa tarkastustiheyttä vähentävästi tai lisäävästi. Eri lakien mukaan tehtäviä tarkastuksia pyritään yhdistämään yhdeksi tarkastukseksi.

2.3.1 Riskinarviointi ja tarkastusten kohdentaminen

Ympäristöterveydenhuollon valvonta ja tarkastukset voivat olla ennalta suunniteltuja (suunnitelmanmukainen valvonta) tai muita, akuutista tarpeesta nousevia tarkastuksia, joita ei voida ennakoita, mutta niiden tekemiseen on silti varattava aikaa. Tällaisia ovat esimerkiksi terveyshaitta-epäilyjen, epidemioiden ja erityistilanteiden selvittämiset sekä hakemusten ja ilmoitusten käsittely. Viranomaistyöhön kuuluu myös neuvontaa ja ohjausta, jota annetaan tarpeen vaatiessa. Eisuunnitelmallisen työn osuus vaihtelee runsaasti eri lakien perusteella tehtävässä valvonnassa. Valtion toimeksiantona tehtävässä valvonnassa (eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta) akuutin valvonnan osuus on suurin, mutta myös terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa on paljon akuuttia valvontaa (mm. asuntojen ja kokoontumistilojen sisäilman terveellisyyteen liittyvät tarkastukset).

Valvontasuunnitelma tehdään riskinarviointiin perustuen. Toimialakohtaisissa ohjelmissa on keskuhallintoviranomaisten antamat ohjeet valvontakohteiden riskinarviointiin. Niiden pohjalta tehtyä arviointia täydennetään omien valvontakokemusten perusteella. Suunnitelmallisen valvonnan työsuunnitelma laaditaan suhteuttamalla käytettävät resurssit valvontatarpeeseen.

Tekemättä jääneitä valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia voidaan tehdä seuraavana vuonna.

2.3.2 Tarkastukset, pakkokeinot ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Ympäristöterveydenhuoltoon liittyvän valvonnan toimeenpanossa tarkastustoiminta on oleellinen osa selvitetessä valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimustenmukaisuutta.

Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai vain jonkin osa-alueen tarkastuksen. Tarkastukset voivat sisältää näytteiden ottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan tai siellä valmistettavien tuotteiden tai tarjottavien palvelujen mahdollisten terveyshaittojen selvittämiseksi sekä turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi. Tarkastuksella voidaan tehdä useamman lain mukaista valvontaa.

Tarkastuksen sisältö määräytyy sen mukaan, millaiseen kohteeseen ja minkä lain perusteella se tehdään. Kaikkien lakien mukaisiin tarkastuksiin kuuluvat seuraavat asiat:

- Tarkastukseen valmistautuminen ja asiakirjoihin perehtyminen
  - valvontakohtetta koskevat asiakirjat ja mahdolliset lupaehdot
  - mahdolliset valvontakohteelle annetut aikaisemmat huomautukset ja määräykset
  - mahdolliset edellisen tarkastuksen jälkeen tulleet valitukset tms.
  - valvontakohteesta otettujen viranomaisnäytteiden tutkimustulokset
- Tarkastus
  - harjoitettavien toimintojen tarkastus: onko toiminta luvan (hyväksytyt elintarvikehuoneistot) tai ilmoituksen (rekisteröity elintarviketoiminta) mukaista
  - tilojen tarkastus: tilojen, laitteiden ja välineiden kunnon ja puhtauden havainnointi
  - toimintatapojen tarkastus: henkilökunnan työskentelytavat / mahdolliset riskit

- henkilökuntaa koskevien vaatimusten toteutuminen (mm. hygieniapassit ja terveydentilan selvitykset)
- Tarkastuskertomuksen laatiminen ja keskitettyyn järjestelmään siirtäminen
  - mahdolliset tarkastuksessa apuna käytettävät tarkastuslomakkeet

Jokaisesta tarkastuksesta laadittavaan tarkastuskertomukseen merkitään valvonnan tarkoitus, sovellettu lainsäädäntö, käytetyt menetelmät ja valvonnan tulokset sekä tarvittaessa asianomaiselta toimijalta edellytettävät toimet ja niiden määräajat sekä perittävän tarkastusmaksun peruste. Lisäksi kirjataan tarkastusajankohta, tarkastuksen suorittaja ja läsnäolijat.

Elintarvikelain 27 §:n mukaan kunnallisen elintarvikevalvontaviranomaisen on julkaistava suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Ruokaviraston määräämällä tavalla. Ruokavirasto on antanut määräyksen, jonka mukaan valvonnan tulokset julkaistaan niin sanottuina Oiva-raportteina, jotka muodostuvat VATI-järjestelmään kirjatusta valvontakohdetiedoista ja valvontasuunnitelman mukaisesti tehdyn tarkastuksen yhteenvedosta. VATI-järjestelmä on valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjausjärjestelmää ja tiedonhallintajärjestelmää. Tarkastuskertomus toimitetaan aina tarkastuskohteeseen. Mikäli tarkastuksessa todetaan huomautettavaa, neuvottelu toimijan kanssa pyritään käymään välittömästi.

Toimijalle voidaan antaa toimenpidemääräyksiä, joihin sisältyy asianomaisen hallintolain mukainen kuuleminen, ellei kyseessä ole kiireellisiä toimia aiheuttava pakkokeino, jolloin kuuleminen tehdään joko määräysten antamisen yhteydessä ja toimitetaan jälkeenpäin.

Tarkastusaikaan lasketaan valmistautuminen tarkastukseen, varsinainen tarkastusaika sekä tarkastuskertomuksen laatimiseen kulunut aika. Matka-aikaa ei huomioida varsinaisena tarkastukseen kuuluvana aikana, paitsi valtion toimeksiantotehtävissä. Matkoista aiheutuneet kustannukset huomioidaan työtunnin hintaa laskettaessa.

2.3.3 Valvontakohteiden / valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet

Tämän suunnitelman toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat perustuvat keskusvirastojen ohjeisiin keskimääräisistä tarkastustiheyksistä eri valvontakohdetyypeille.

Kohdekohtainen tarkastustiheys määräytyy kohteen tosiasiallisten riskien perusteella. Hyvin toimiva omavalvonta, laadunvalvonta tai käyttötarkkailu sekä hyvin toimiva kiinteistöhuolto, hyvä turvallisuuskulttuuri ja johtaminen pienentävät riskiä ja tätä kautta suunnitelmallisen valvonnan tarvetta. Toisaalta toimijan laiminlyönnit tai toistuvat toimijaa koskevat valitukset voivat olla perusteen nostaa tarkastustiheyttä. Elintarvikevalvonnan suunnittelussa on sovellettu Ruokaviraston uusinta ohjeistusta. Terveystieteiden lain mukaisessa valvonnassa on huomioitu Valviran valvontaohjelma vuosille 2020–2024 ja sen viimeisin päivitys.

2.3.4 Näytteenottosuunnitelma

Toimialakohtaisiin valvontasuunnitelmiin on kirjattu näytteenoton periaatteet sekä näytteenottosuunnitelma kohderyhmittäin. Viranomaisen suorittamasta erillisestä näytteenotosta peritään taksan mukainen maksu. Tarkastusten yhteydessä tehtävästä näytteenotosta erillistä maksua ei peritä. Näytteenottosuunnitelmaan kirjattujen näytteiden tutkimuskulut kohdistuvat toiminnan-

harjoittajille elintarvikelain 73 §:n mukaisesti. Myös suunnitelmiin liittyvien näytteenottoprojektien kriteereillä otettujen näytteiden tutkimuskulut kohdistuvat toimijoille.

Terveysturvallisuuslain perusteella tehtävä suunnitelman mukainen näytteenotto on toimijalle maksullista. Näytteiden tutkimuskulut maksaa toiminnanharjoittaja.

Lisäksi yksikön talousarviossa on varauduttu erityistilanteisiin liittyvään näytteenottoon ja laboratoriotutkimuksiin, esimerkiksi elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämisessä, joiden näytteenottotarvetta ei ole mahdollista suunnitella etukäteen.

2.3.5 Lausunnot

Ympäristöterveydenhuolto antaa lausuntoja toimialaansa koskeissa asioissa. Lausuntoja annetaan esimerkiksi rakennus- ja ympäristönsuojeluviranomaisen pyynnöstä. Lausuntoja annetaan vuosittain noin 40 kpl ja niihin kuuluu merkittävästi työaika.

2.4 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Elintarvikelaki ja terveysturvallisuuslaki edellyttävät, että valvontasuunnitelmassa on esitettävä hyväksytyt laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu. Laboratoriot nimeää ja hyväksyy Ruokavirasto. Ruokaviraston nimeämismenettely perustuu useisiin kansallisiin ja Euroopan unionin säädöksiin.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuolto tukeutuu pääosin SeiLabin laboratorioihin Haapavedellä ja Seinäjoella. Palveluja, joita ko. laboratoriot eivät itse tuota, saadaan niiden kautta alihankintana. Asumisterveyteen liittyvät mikrobiotutkimukset teetetään Työterveyslaitoksen Oulun laboratoriossa (sekä THL:n ympäristömikrobiologian laboratoriossa Kuopiossa).

Laboratorioita ei ole kilpailutettu, koska näytemäärät ovat pieniä eivätkä näytteiden tutkimuskustannukset ylitä kansallista kynnyksarvoa. Näytteiden mahdollisimman helppo ja nopea kuljetus on tärkeä tekijä. Siksi käytetään mahdollisimman lähellä olevia/kuljetuksen järjestäneitä laboratorioita. Tutkimuksiin käytetään vain akkreditoituja laboratorioita. Asumisterveysnäytteiden tutkimuspaikka on valittu paitsi yleisten kriteereiden, myös laboratorion syvällisen osaamisen vuoksi. Tulosten vertailtavuus on parempi, kun tukeudutaan vain yhteen laboratorioon, jonka erityisosaamisaluetta asumisterveysnäytteiden tutkiminen on.

Seilab Oy:n laboratoriopalvelujen kanssa on tehty kirjallinen sopimus 18.12.2017 elintarvike- ja terveysturvallisuuslain valvonnan yhteydessä otettavien näytteiden tutkimisesta. Sopimus kattaa myös häiriötilanteiden, kuten epidemiatilanteiden johdosta tehtävät tutkimukset, varallaolon ja valmiuden tutkimuksiin virka-ajan ulkopuolella sekä näytteiden tutkimisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisen. Lisäksi sopimuksessa on sovittu siitä, että Seilab Oy kirjaa näytetulokset ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn tietojärjestelmään.

2.5 Henkilöstön pätevyden varmistaminen ja koulutus

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollossa varmistetaan rekrytoinnin yhteydessä, että työntekijöillä on riittävä pätevyys ja asiantuntemus toimenkuvansa mukaisten tehtävien hoitamiseen. Osaaminen perustuu lainsäädännön edellyttämään tutkintoon, perehdytykseen, koulutuspäiviin ja yksikössä tapahtuvaan ajantasaisen tiedon ylläpitämiseen.

Ympäristöterveydenhuollolle on varattu koulutusmäärärahoja terveydenhuollon henkilöstön koulutusperusteiden mukaisesti. Yksikölle on laadittu koulutussuunnitelma, jolla pyritään takaamaan kaikille tasapuoliset mahdollisuudet osallistua maksullisiin koulutuksiin määrärahojen puitteissa. Etäyhteydellä tapahtuvat koulutukset ovat parantaneet merkittävästi koulutuksiin osallistumismahdollisuuksia. Ympäristöterveydenhuollolla on mahdollisuus osallistua etäyhteydellä tapahtuviin koulutuksiin omissa toimistotiloissa olevilla laitteistoilla. Maksuttomiin koulutuksiin ja aluehallintoviraston työkokouksiin pyritään osallistumaan mahdollisimman laajasti. Koulutuksiin osallistumista voidaan seurata Personec F ESS – järjestelmän kautta.

2.6 Valvontakohderekisteri / Tietojärjestelmä

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio kirjaa valvonnan kohteet ja valvontatiedot ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen keskitettyyn toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmään (VATI), josta asiakkaalle lähetetään tarkastuspöytäkirja sähköisesti. Tarvittaessa pöytäkirja lähetetään myös kirjeitse. Tarkastuspöytäkirjoista ovat myös tulostetut versiot ympäristöterveydenhuollon toimistossa.

2.7 Laadunhallinta

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa on laadittu vv. 2015–2016 ympäristöterveydenhuollon laadunhallintajärjestelmä yhdessä Ympäristöpalvelut Helmen, Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kanssa. Laadunhallintajärjestelmä koostuu laatukäsikirjasta ja menettelytapaohjeista. Laatukäsikirja on hyväksytty yhtymähallituksessa 19.08.2016, § 70.

Kuntayhtymässä on runsaasti olemassa olevaa laadunhallinta-aineistoa. Laadunhallintajärjestelmän tarkoitus on ohjeistaa toiminnan johtamista, suunnittelua, arviointia ja parantamista asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi. Laatutavoitteet perustuvat organisaation omaan laatupoliittikkaan. Ympäristöterveydenhuolto kuuluu kuntayhtymän yleisen laadunhallintajärjestelmän piiriin soveltuvin osin.

2.8 Viestintä

Viestintään kuuluvat sekä sisäinen että ulkoinen viestintä. Kallion sisäisessä viestinnässä on pääasiallisena välineenä intranet-sivut. Tiedon kulkua palvelevat myös terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon osastopalaverit, ympäristöterveydenhuollon johtajan käynnit eläinlääkärien vastaanotolle sekä sähköposti- ja puhelinkontaktit. Tietyn aiheen ympärille rakentuvia palavereja pidetään tarpeen mukaan.

Ulkoiseen viestintään kuuluvat asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen. Jokainen työntekijä on omalta osaltaan vastuussa asiakaspalvelusta, neuvonnasta ja opastuksesta. Neuvontaa ja opastusta annetaan puhelimitse, mutta tärkein osa siitä tapahtuu kuitenkin valvonta- ja sairaskäyntien (eläinlääkärit) yhteydessä. Ympäristöterveydenhuollon kotisivujen roolia ulkoisessa tiedonjakamisessa kehitetään resurssien mukaan. Uusina viestintäkanavina ovat vuoden 2019 aikana tulleet Peruspalvelukuntayhtymä Kallion Facebook-sivut, Instagram sekä Twitter. Lisäksi Nivalan eläinlääkäreillä on omat Facebook-sivut nimellä Pajatien eläinlääkärit. Ympäristöterveydenhuollon tulosalueella on aktiivinen toimintatapa myös lehdistön suuntaan. Informoimme alueen

lehtiä säännöllisesti mm. uimavesitulosten osalta. Uutisluonteisissa asioissa lähetämme lehdistölle tiedotteen, jonka pohjalta heillä on mahdollisuus tehdä asiasta uutinen. Niin lehdistön kuin alue-radioiden haastattelu- ja lausuntopyyntöihin suhtaudutaan aina positiivisesti.

Aluehallintoviraston suuntaan pidetään tiiviisti yhteyttä ohjeistusta tai ohjeistusten tarkentamista vaativissa asioissa.

Kuntayhtymän yleinen viestintämalli soveltuu sellaisenaan myös ympäristöterveydenhuollon käyttöön. Häiriötilanneviestintä on osa häiriötilannevarautumista. Kuntayhtymän yhteisessä viestintä-ohjeessa on kriisiviestintäosio, mutta ympäristöterveydenhuollon häiriötilannesuunnitelmassa on lisäksi tarkennettu ”tiedottaminen häiriötilanteissa” – osio.

Ympäristöterveydenhuollon virallisesta tiedottamisesta vastaa ympäristöterveydenhuollon johtaja tai hänen varahenkilönsä:

Päivi Pyykönen, ympäristöterveydenhuollon johtaja, puh. (08) 419 5026, 044 419 5026, sähköposti paivi.pyykonen@kalliopp.fi

Piia Junnikkala (varahenkilö), terveysinsinööri, puh. 044 419 5823 sähköposti piia.junnikkala@kalliopp.fi

2.9 Valvonnan maksullisuus

Tämän suunnitelman mukainen valvonta on toiminnanharjoittajille pääsääntöisesti maksullista lukuun ottamatta alkutuotannon valvontaa, eläinsuojeluvalvontaa ja osaa eläintautivalvonnasta. Maksun suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia, jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu.

Sen lisäksi kunta perii vuosittain 150 euron suuruisen valvonnan perusmaksun suunnitelmallisen elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaisen valvonnan piirissä olevalta valvontakohteelta. Maksua ei peritä alkutuotannon toimijoilta, yleishyödylliseltä yhteisöltä eikä kyläkaupoilta. Tupakkalain mukaisilta valvontakohteilta peritään vuosittainen, myyntipistekohtainen valvontamaksu, jonka suuruus on 500 euroa. Perusmaksu on luonteeltaan veronomainen ja se peritään kalenterivuoden alussa. Ympäristöterveydenhuollon resursseja kuluu myös maksuttomien lausuntojen, neuvonnan ja ohjauksen antamiseen, joten maksutuotoilla on merkitystä resurssien turvaamisessa.

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Ruokaviraston kuntien toimeenpantaviksi ohjaamista elintarvikevalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai Ruokaviraston ohjeiden valmisteluun.

Valvontamaksut ovat arvonlisäverottomia, koska laskutusperusteena on viranomaistyö. Lainsäädännön perusteluissa katsotaan valvontamaksuja tarvittavan kattamaan valvonnasta aiheutuneita kustannuksia ja erityisesti parantamaan valvonnan resursointia. Maksut peritään yhtymähallituksen hyväksymän taksan mukaisesti. Maksutaksa on nähtävissä ympäristöterveydenhuollon toimistossa, Tasangontie 21, Ylivieska ja sähköisesti www.kalliopp.fi. Kohdetyyppikohtaisen tarkastussuunnitelman perusteella voidaan arvioida valvontamaksun suuruus. Ympäristöterveydenhuollon maksutaksaa päivitetään tarpeen mukaan.

2.10 Viranomaistehtävien delegoinnit

Ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisena viranomaisena Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa toimii yhtymähallitus.

Kuntayhtymässä viranomaistehtävien delegointi viranhaltijoille on tehty mahdollisimman kattavasti valvontatoimenpiteiden joustavan ja tarkoituksenmukaisen käytön varmistamiseksi. Pääosa delegoinneista on tehty terveystieteille, valvontaelinlääkäreille ja ympäristöterveydenhuollon johtajalle ja tietyiltä osin praktikoille.

2.11 Asiakaspalaute ja toiminnan kehittäminen

Terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon toimipisteissä on ennen Covid -19 -pandemiaa ollut käytössä jatkuva asiakaspalautteen kerääminen. Asiakkaiden saatavilla on palautelomakkeita, jotka voidaan palauttaa lukittuun laatikkoon. Ympäristöterveydenhuollon johtaja kerää palautetut lomakkeet ja antaa palautteen työntekijöille. Myös suullisesti tullut palaute huomioidaan toimintaa kehitettäessä.

Käytössä on Hai Pro – läheltä piti -tilanteiden raportointiin. Myös työturvallisuuteen liittyvät läheltä piti – tilanteet raportoidaan ko. järjestelmällä.

Valitukset ohjataan ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka käsittelee ne ja antaa palautteen, sekä raportoi ne sovitun mukaisesti toimialajohtajan vetämässä terveystieteiden johtoryhmässä.

2.12 Toiminta häiriötilanteissa

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet Helmi, Kalajoki, Kallio ja Selänne ovat laatineet vuosina 2009–2010 yhteisen ympäristöterveydenhuollon häiriötilannesuunnitelman. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain. Häiriötilannesuunnitelman pohjalta on vuonna 2012 rakennettu yhteistyössä myös suunnitelma poikkeusoloihin varautumisesta. Vuoden 2020 aikana on aloitettu häiriötilannesuunnitelman uudistaminen. Työtä jatketaan vuonna 2022.

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolla on myös oma valmiusryhmä, jonka jäsenenä on ympäristöterveydenhuollon johtaja. Ympäristöterveydenhuolto on edustettuna myös Ylivieskan kaupungin eri toimijoiden muodostamassa valmiusryhmässä.

2.12.1 Epidemioiden selvittäminen

Valtioneuvoston asetuksen elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011) 3 §:n mukaan kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen on yhdessä tartuntatautien vastustamisesta kunnan alueella vastaavan viranomaisen kanssa ennalta varauduttava elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviäviin epidemioiden ja sovitava niitä koskevan selvitystyön järjestämisestä. Asetuksen 4 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee nimetä ruokamyrkytys-epidemioiden selvittämistä varten työryhmä, jonka kokoonpano on määritelty asetuksessa.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus on nimennyt 16.8.2013, § 86, hygienia-työryhmän, jonka kokoonpano vastaa edellä mainitun asetuksen vaatimuksia, ja jonka tehtävänä on mm.

elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittäminen. Hygieniatyöryhmä toimii tarvittaessa myös laajemmin häiriötilannetyöryhmänä. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion hygieniatyöryhmän kokoonpanossa on myös valvontaeläinlääkäri varsinaisena jäsenenä. Lisäksi työryhmään kutsutaan kuntien edustaja siinä tapauksissa, mikäli tilanne koskettaa erityisesti suurta joukkoa kuntalaisia.

Hygieniatyöryhmä pitää toimintavalmiutta yllä kokoontumalla säännöllisesti 2–3 kertaa vuodessa ja lisäksi tarpeen mukaan akuuttitilanteissa. Kokoonkutsujana toimii ympäristöterveydenhuollon johtaja.

Hygieniatyöryhmä kokoontuu seuraavalla kokoonpanolla:

- tartuntataudeista vastaava lääkäri
- johtavaa hoitajaa vastaava palvelupäällikkö
- hygieniahoitaja (Ylivieska)
- Nivalan terveyskeskuksen edustus, hoitotyö
- ympäristöterveydenhuollon johtaja
- valvontaeläinlääkäri
- terveysinsinööri (osallistumisoikeus kaikilla terveysinsinööreillä)
- alueen vesihuollosta vastaavan tahon edustajaksi on kutsuttu tukkuvesiyhtiön Vesikolmion toimitusjohtaja (kattava alueellinen näkemys) ja Ylivieskan vesiosuuskunnan toimitusjohtaja
- asiantuntijaksi tarvittaessa siivoustyön vastuhenkilö, jätehuoltoon perehtynyt laitosmies ja työterveyshoitaja(t)

Varahenkilöinä toimivat jäsenen tehtäviä kulloinkin hoitavat sijaiset tai erikseen nimetyt varahenkilöt.

Talousarviossa on varauduttu ennalta arvaamattomasta näytteenotosta ja asiantuntijapalveluista mahdollisesti aiheutuviin kustannuksiin.

2.13 Valvontasuunnitelman hyväksyminen

Valvontasuunnitelman suunnittelukaudelle ja vuosittaiset päivitykset hyväksyy Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus kalenterivuosittain. Hyväksytty valvontasuunnitelma toimitetaan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle hyväksymisvuoden loppuun mennessä VYHA – järjestelmän kautta.

2.14 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus arvioi tietoonsa saatetun valvontasuunnitelman toteutumisen vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

- Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus
  - kaikkien toimialojen valvonnan kattavuuden tarkastelu
  - painopisteiden valvonnan toteutuminen
  - toteutunut ajankäyttö suhteessa suunniteltuun ajankäyttöön (tarkastukset, kohteet)

- tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrän ja laadun tarkastelua sekä kunnan viranomaisen toimenpiteistä asioiden saattamiseksi määräysten mukaisiksi
- Tarkastusten ja näytteiden määrät suhteessa valvontasuunnitelmaan
  - toteutuneiden tarkastusten lukumäärä
  - näytteiden ja analyysien lukumäärä
  - valvontaprojekteihin osallistuminen
- Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen
  - eri lakien mukaisesta valvonnasta kertyneet maksutulot
  - valvonnasta saatujen tulojen kohdentaminen
- Voimavarojen riittävyys ja yhteistoiminta-alueen toimivuus
  - voimavarojen riittävyys suunnitelmallisen valvonnan toteuttamiseen sekä riittävyys muuhun lakisääteiseen valvontaan (ei-suunnitelman mukainen)
  - paljonko voimavaroja on käytetty suunnitelmalliseen valvontaan ja kuinka paljon muihin tehtäviin
  - erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA)
- Toiminnan kehittämistarpeet
  - suunnitelmaa toimenpiteistä, joilla tilannetta voitaisiin parantaa seuraavalla toimikaudella
- Mahdolliset toiminnan tarkastamiset
  - poikkeamat, kehittämiskohteet ja korjaavat toimenpiteet
  - arvio yksikön mahdollisuuksista vastata edellisessä kohdassa todettuihin asioihin

Valtakunnallisesta ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmästä (VATI) saadaan tilasto- ja vertailutietoa siitä, millaista Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta on ollut suhteessa muihin valvontayksiköihin Suomessa. Arviointia hyödynnetään ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa.

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan lisäksi kolme kertaa vuodessa osavuosikatsausten yhteydessä. Näiden lisäksi strategisten tavoitteiden toteutumista tarkastellaan vuosikertomuksessa.

2.15 Raportointi

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallituksen hyväksymä arviointi ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisesta ja toimialakohtaiset toteutumaraportit toimitetaan sähköisesti VYHA –raportoinnilla vuosittain seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

2.16 Toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten vaikutus valvontayksikön toimintaan

Ympäristöterveydenhuolto on osa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion organisaatiota vuoden 2022 loppuun saakka. Vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveystieteiden järjestämisvastuu siirtyy Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Tämä tarkoittaa valvontayksikön osalta organisaatiomuutosta,

jonka yksityiskohdat eivät valvontasuunnitelmaa laadittaessa ole tiedossa. Muutoksen valmistelu on alkanut marraskuussa 2021 ja se jatkuu vuoden 2022 puolelle. Ympäristöterveydenhuollon yksikön tavoitteena on huolehtia yksikön perustehtävistä uudistuksen keskellä ja osallistua uudistuksen läpiviemiseen aktiivisesti.

3. ELÄINTEN TERVEYS- JA HYVINVOINTIVALVONTA

3.1 Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO)

Ruokaviraston laatiman eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä ohjata eläinlääkäripalveluiden järjestämistä. Tarkoituksena on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua ohjaamalla valvontasuunnitelmien laatimista aluehallintovirastoissa ja kunnissa. Tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä ja varmistaa toiminnanharjoittajien samanarvoinen asema suhteessa valvontaan. Ohjelma sisältää lisäksi eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet. Ohjelmalla pyritään varmistamaan, että vastuutahot varaavat riittävät henkilö- ym. resurssit valvontatehtäviin ja eläinlääkäripalveluihin koko maassa.

Valtakunnallisesta ohjelmasta säädetään eläinlääkintähuoltolain (Elhl, 765/2009) 8 §:ssä ja valtioneuvoston asetuksessa eläinlääkintähuollosta (1031/2009) 1 §:ssä.

Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa (297/2021), eläintautilaissa (76/2021), eläinsuojelulaissa (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014), sivutuotelaissa (517/2015) ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013).

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma sisältää valvonnan painopisteet ja toimenpiteet eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan päämäärien saavuttamiseksi. Tarkemmat kuvaukset toimenpiteistä julkaistaan Eläinlääkintähuollon valtakunnallisessa ohjelmassa (EHO). Valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2021–2024.

3.2 Kunnan valvontasuunnitelma

Eläinlääkintähuoltolain 10 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma ja alueellinen suunnitelma ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto (AVI) ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

Painopistealueet vuodelle 2022 ovat pääosin Ruokaviraston ja AVI:n suorassa ohjauksessa toteutettavia toimenpiteitä. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa huolehditaan siitä, että käytettävissä on riittävästi henkilöresurssia Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ohjaamiin valvontatehtäviin.

3.3 Voimavarat

3.3.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Kunta järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelut, kiireellisen eläinlääkäriavun sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon siten kuin eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) määrätään. Kunnassa näistä tehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen elin. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa yhtymähallitus vastaa ko. tehtävistä. Tarvittavien voimavarojen takaamiseksi on kuntayhtymässä tehty resurssitarpeen kartoitus (liite 1).

Eläinlääkintähuoltolain mukaisten tehtävien hoitamista varten kunnassa on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja. Jos kunnassa on useampi kuin yksi kunnaneläinlääkärin virka, kunnan on määrättävä kunnaneläinlääkäreiden keskinäisestä tehtävänjaosta. (ElhL 16 §)

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa on seitsemän praktikkoeläinlääkärin virkaa, yksi valvontaeläinlääkärin virka sekä eläintenhoitajan toimi. Kalajoen kaupunki on vuonna 2021 perustanut valvontaeläinlääkärin viran, jonka vuosittaisesta työpanoksesta 50 % kohdennetaan Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon käyttöön. Virka on täytetty 1.11.2021 alkaen. Valvontaeläinlääkäripalveluiden hankkimisesta on sopimus Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kanssa. Eläinlääkintähuollon hallinnollisista tehtävistä vastaa ympäristöterveydenhuollon johtaja.

Valvontaeläinlääkäri suorittaa elintarvikelain mukaiset tuotantotilojen hygienia- ja tarkastukset ja tekee valtion toimeksiantotehtävinä hoidettavat eläintautivalvonta-, eläinsuojelu- ja muut valvontakäynnit. Kuntayhtymällä on ollut valvontaeläinlääkärien yhteistoiminnasta sopimus Ympäristöpalvelut Helmen, Kalajoen yhteistoiminta-alueen ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kanssa 1.1.2014 lähtien.

Praktikkoeläinlääkärit vastaavat kaikille eläinlajeille tarkoitetuista peruseläinlääkäripalveluista, kiireellisestä eläinlääkäriavusta ja pääasiallisesti tuotantoeläinten terveydenhuollosta. Yksityiseläinlääkäreiden tarjoamia tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja on jossain määrin tarjolla kuntayhtymän toiminta-alueella. Valvontaeläinlääkärin lomien ja vapaiden aikana praktikkoeläinlääkärit sijaistavat häntä valtion toimeksiantotehtävänä hoidettavan valvonnan osalta. Päivystysaikoina praktikot vastaavat akuuttien eläinsuojelutapausten hoitamisesta. Tarvittaessa praktikot voivat avustaa valvontaeläinlääkäriä myös muina aikoina.

Eläintenhoitaja avustaa eläinlääkäreitä ja tekee laboratoriomäärityksiä, vastaa yleisestä järjestyksestä sekä osaltaan instrumenttihuollosta Ylivieskassa eläinlääkärien yhteisvastaanotolla.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta-alueella toimii kaksi yksityistä eläinlääkäriasemaa: Savisillan eläinklinikka Ylivieskassa ja Eläinklinikka Nivel Nivalassa tarjoavat lemmikkieläimille ajanvarausperusteisia palveluja arkisin. Päivystystä näillä eläinlääkäriasemilla ei ole ja ne ovat suljettuna yrittäjien loma- ja muina vapaa-aikoina. Eläinlääkäripalveluja ei ole saatavissa päivystysaikoina Kallion oman eläinlääkintähuollon ulkopuolisilta toimijoilta, joten kuntayhtymän on vastattava sekä pieneläin- että tuotantoeläinpalvelujen saatavuudesta toiminta-alueellaan.

3.3.2 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Eläinlääkärin virkaan valittavalta edellytetään Suomessa eläinlääkäriksi laillistamista. Muissa EU/ETA-maissa, kuin Suomessa eläinlääkärin pätevyyden hankkineelta edellytetään lisäksi, että kyseinen eläinlääkäri on tutustunut eläintautilain täytäntöönpanoa, elintarvikkeiden turvallisuuden valvontaa ja eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevaan Suomen lainsäädäntöön Ruokaviraston hyväksymällä tavalla eli ns. pätevyityskurssin suorittamista.

Viransijaisilta edellytetään joko laillistamista tai väliaikaista oikeutta eläinlääkäriammattin harjoittamiseen. Mikäli viransijaisuuteen ei ole saatavilla pätevyityskurssin käyntyä EU/ETA-maassa eläinlääkärin tutkinnon suorittanutta eläinlääkäriä, voidaan yksittäistapauksessa erityisistä syistä kunnan päätöksen mukaisesti ottaa määräaikaiseen virkasuhteeseen myös kyseistä kelpoisuusvaatimusta täyttämätön henkilö. Tällainen erityinen syy voi olla esimerkiksi kokemus eläintautilain täytäntöönpanoon, elintarvikkeiden turvallisuuden valvontaan ja eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien virkatehtävien hoidosta.

Edellä mainitut pätevyyden tarkastetaan ennen virkaan tai viransijaisuuteen valitsemista hakijan toimittamista asiakirjoista tai mikäli kirjallista asiakirjaa ei ole vielä käytettävissä, varmistetaan kelpoisuus eläinlääkärirekisterin internet -hakupalvelusta.

Kaikille eläinlääkäreille pyritään mahdollistamaan koulutussuunnitelmalla ja määrärahavaroituksella tarvittava ammatillinen täydennyskoulutus. Etäyhteydellä tapahtuvan koulutuksen lisääntyminen parantaa mahdollisuuksia osallistua kattavammin koulutuksiin. Koulutuksiin osallistujat jakavat koulutuksessa saatua tietoa kollegoille. Uusille viranhaltijoille / viransijaisille pyritään järjestämään riittävä perehdytys. Kirjalliset perehdytysohjeet ovat vastaanotoilla kaikkien eläinlääkäreiden saatavilla. Lisäksi kuntayhtymässä on aina töissä myös vakinaisia viranhaltijoita, joiden puoleen voi kääntyä.

3.4 Tietojärjestelmät

Praktikkoeläinlääkäreiden vastaanotot ja valvontaeläinlääkärin toimisto on liitetty Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ATK- verkkoon. Kaikille eläinlääkäreille ja eläintenhoitajalle, sijaiset mukaan lukien, annetaan työskentelyn alkamisen yhteydessä oikeudet viranhoidossa tarvittaviin verkkoyhteyksiin, intranet-sivuille, yhteisen ajanvarausjärjestelmään ja sähköpostin käyttöön. Jokaisella työntekijällä on käytössä oma työasema.

Praktikkoeläinlääkäreillä on yhteinen ATK-pohjainen ajanvarausjärjestelmä, mutta praktiikkalaitteistot ja ohjelmistot jokainen eläinlääkäri hankkii itse. Valvontaeläinlääkärillä on kannettava tietokone ja sille telakointiasema toimistossa.

Valvontaeläinlääkärillä ja praktikoilla on Peruspalvelukuntayhtymä Kallion verkkoasemalla yhteinen verkkokansio, ns. ”viranomaissalkku”, johon on pääsy vain eläinlääkäreillä ja ympäristöterveydenhuollon johtajalla. Tähän tallennetaan eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan ym. muun viranomaisvalvonnan asiakirjat.

Valtakunnallisia tietojärjestelmiä hyödynnetään tarpeen mukaan ja tarkoituksena on, että jokainen viranhaltija anoo niihin virkatehtävissään tarvitsemansa käyttöoikeudet. Tällaisia tietojärjestelmiä ovat muun muassa Eläintenpitäjärekisteri, Eläintietojärjestelmä ja valvonnan viran-

omaisekstranet eli Pikantti, joka on vain viranomaisille suunnattu, suljettu verkkopalvelu. Vuonna 2020 alkanut eläinsuojeluvalvonnan tietojärjestelmäprojekti (ELSU-projekti), joka on osa ympäristöterveydenhuollon valvontajärjestelmäkokonaisuuden kehittämishanketta, jatkuu vuonna 2022. ELSU-projektin keskiössä on eläinsuojelulain 39 §:n mukaisten eläinsuojelutarkastusten tallennus ja kohteiden hallinnointi. Projektissa tuotettava sovellus tulee olemaan Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen lisäksi myös kunnaneläinlääkärien käytössä, mikä tehostaa eläinsuojeluvalvonnan prosesseja ja tiedonkulkua. Tietojärjestelmän on tarkoitus olla käytössä vuonna 2022.

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolla on osaava ATK-tukihenkilöstö, joten käytännön ohjausta ja apua saa tarvittaessa.

3.5 Viestintä

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion tärkein sisäinen viestintäkanava ovat intranet-sivut. Kaikilla tulosalueen työntekijöillä on mahdollisuus niiden käyttöön.

Kaikilla praktikkoeläinlääkäreillä on tietokonepohjainen puhelinverkkoyhteys ja matkapuhelin. Molemmilla vastaanotoilla on keskitetty ajanvaraus- ja päivystysnumero, joihin yhteydenotto on asiakkaille maksutonta. Valvontaeläinlääkärillä on käytössään matkapuhelin. Kaikilla eläinlääkäreillä on työpaikaltaan internetyhteydet esim. Sikavan (sikaloiden terveydenhuoltojärjestelmä) ja Nasevan (nautatilojen terveydenhuoltojärjestelmä) seurantatietojen raportointiin. Praktikot käyttävät raportointiin myös omia tietokoneitaan.

Praktikot ja valvontaeläinlääkäri voivat olla yhteydessä aluehallintovirastoon suoraan puhelimitse ja sähköpostitse. Poliisin virka-apua pyydetessä toimitaan seuraavasti: Virka-apupyynnö toimitetaan aina kirjallisena Oulun poliisin johtokeskukseen sähköpostilla johtokeskus oulu@poliisi.fi. Kiireellisissä tapauksissa virka-apua pyydetään puhelimitse hätäkeskuksesta 112.

Ulkoisena viestintäkanavana ovat Peruspalvelukuntayhtymä Kallion internet-sivut. Ympäristöterveydenhuollon sivuilla ovat mm. eläinlääkärivastaanottojen yhteystiedot ja hinnasto. Viestintäkanavana käytetään tarvittaessa myös kuntayhtymän Facebook-sivuja ja Instagram-tiliä. Kuntayhtymällä on viestintäsuunnitelma. Häiriötilanneviestintä tapahtuu erillisen ohjeistuksen mukaan. Ympäristöterveydenhuollon asioiden tiedotusvastaava on ympäristöterveydenhuollon johtaja.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalue kuuluu terveystalouden toimialaan ja ympäristöterveydenhuollon johtaja kuuluu toimialan johtoryhmään. Ympäristöterveydenhuollon johtaja on myös kuntayhtymän valmiusryhmän jäsen ja hygienia-työryhmän, joka toimii erityistilannetyöryhmänä, puheenjohtaja. Yhteistoiminta eri viranomaisstahoihin toimii hyvin.

3.6 Maksut

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus hyväksyy maksutaksan, jota tarkistetaan pääsääntöisesti vuosittain. Taksassa määritellään valvontamaksujen suuruus. Taksa pitää sisällään myös klinikkamaksut. Klinikkamaksua kuntayhtymässä peritään vain Ylivieskan yhteisvastaanotolla, joka on varusteltu pieneläinpalveluja varten ja jossa toimii myös eläintenhoitaja. Klinikkamaksuissa on käytössä kolmiportainen malli. Luokitteluperusteena on toimenpiteen vaativuus (avustajan tarve) ja muut syyt, lähinnä toimenpiteestä aiheutuva lisäsiivoustarve tai erityiset hygieniavaati-

mukset sekä kalliiden laitteiden käyttötarve. Myös suoritettavat laboratoriotoimenpiteet on hinnoiteltu taksassa. Keskitetty yhteydenotto puhelimitse on asiakkaille maksutonta.

Valvontatehtävien hoitamisesta praktikkoeläinlääkäreille maksetaan käytetyn ajan perusteella paikallisen sopimuksen mukaisesti 40 €/h erilliskorvauksena ja lisäksi matkakorvaukset. Myös silloin, jos praktikko suorittaa eläinsuojelutarkastuksen yhdessä valvontaeläinlääkärin tai toisen praktikkoeläinlääkärin kanssa, maksetaan korvaus samalla periaatteella.

3.7 Valvonnan toimeenpano

Kunnan on huolehdittava eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa sekä sivutuotelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisen suunnitelman ja valtakunnallisen ohjelman mukaisesti. (ElhL 15 §)

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliiossa eläinlääkintähuoltolain (765/2011) 15 §:n mukainen valvonta on eriytetty praktiikasta perustamalla valvontaeläinlääkärin virka. Lisäksi Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolla ja Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella on sopimus, jonka mukaan Kallio ostaa Kalajoen yhteistoiminta-alueelle vuonna 2021 perustetun valvontaeläinlääkärin viran vuosityöpanoksesta 50 %. Sopimuksen mukaan Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue huolehtii viranhaltijaan liittyvistä työnantajavastuista sekä viran hoidossa tarvittavista välineistä ja suojavaatetuksesta sekä antaa toimistotilan valvontaeläinlääkärin käyttöön. Kalajoen kaupunki laskuttaa jälkikäteen toteutuneen valvonnan mukaan palkkauksesta ja tehtävien hoidosta syntyneistä kaikista kustannuksista peruspalvelukuntayhtymä Kalliota. Valvontaeläinlääkäreiden työajasta suurin osa kohdentuu valtion toimeksiantotehtäviin ja osa kohdentuu kuntayhtymän alueen kotieläintilojen alkutuotannon valvontaan, pääasiassa maidontuotantotilojen hygienia tarkastuksiin.

Valvontaeläinlääkärin vuosilomien ja lyhyiden poistumien aikana sekä akuuteissa tapauksissa virka-ajan ulkopuolella praktikkoeläinlääkärit hoitavat valvontaeläinlääkärille kuuluvia tehtäviä. Praktikkoeläinlääkäreille tehtävistä suoritetaan paikallisen sopimuksen mukainen tuntikorvaushinta ja kilometrikorvaukset.

Valvontaeläinlääkärin toimisto sijaitsee Ylivieskassa terveysvalvonnan toimitilojen yhteydessä (Tasangontie 21). Valvontaeläinlääkärillä on käytettävissä ATK-laitteet ja verkkoyhteydet sekä muut valvonnan kannalta tarpeelliset välineet. Valvontaeläinlääkäri ja muut kunnaneläinlääkärit dokumentoivat suoritteensa lainsäädännön ja mm. aluehallintoviraston vaatimusten mukaisesti. Dokumentaatiota säilytetään valvontaeläinlääkärin toimistossa. Virkaeläinlääkärien käytössä on yhteinen verkkokansio, johon sekä valvontaeläinlääkäri että praktikot tallentavat valvontatehtäviin liittyviä dokumentteja tiedonkulun parantamiseksi.

Valvontaeläinlääkäri raportoi valvontasuoritteet Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon johtajalle ja valtion valvontatehtävien osalta Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle.

Myös praktikkoeläinlääkärit raportoivat suorittamansa eläintauti-, eläinsuojelu- ja lääkekirjanpidon sekä muut mahdolliset tarkastukset Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Lisäksi valtion maksamista suoritteista tehdään ilmoitus ympäristöterveydenhuollon johtajalle valtiolle menevää lasku-

tusta varten. Kaikista eläinlääkinnän suoritteista toimitetaan yhteenveto kolme kertaa vuodessa ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka siirtää tiedot Numerukseen.

Eläinsuojelutarkastuksista, joilla havaitaan eläinsuojelulain tai lopetusasetuksen vastaista menettelyä, tehdään ilmoitus myös poliisille eläinsuojelulain 63 §:n mukaisesti. Mikäli valvonnassa tulee esiin tapauksia, joissa on syytä epäillä eläinsuojelurikosta tai rikkomusta, tehdään siitä esitutkintapyyntö poliisille. Myös muussa valvonnassa, kuten sivutuotevalvonnassa esiin tulleet asiat voivat edellyttää esitutkintapyyntöä tekemistä.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eläinlääkintähuollon suunnitelmallisen valvonnan suunnitellut tarkastukset ovat liitteenä. Niissä tapauksissa, joissa lainsäädäntö sallii harkintaa, valvontaa toteutetaan riskiperusteisena.

3.8 Eläinten terveyden valvonta

3.8.1 Eläintautivalmius

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollolla on suunnitelma toimintojen järjestämisestä normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Suunnitelmissa varaudutaan varmistamaan välttämättömien eläinlääkintähuollon tehtävien hoitaminen myös normaalista poikkeavissa tilanteissa. Suunnitelma tullaan päivittämään vuoden 2022 aikana.

Eläintauti- ja zoonosivalmiudesta vastaa normaalioloissa virka-aikana pääsääntöisesti valvonta-eläinlääkäri. Ympäristöterveydenhuollon johtaja toimii Pohjois-Suomen aluehallintoviraston valmiuseläinlääkärinä. Valmiuseläinlääkärit ovat eläintautien vastustustyöhön lisäkoulutusta saaneita eläinlääkäreitä.

3.8.2 Eläintautiepäilyt ja – tapaukset sekä eläintaudeista ilmoittaminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/429 (ns. eläinterveys sääntö) on alettu soveltaa 21.4.2021 alkaen. Myös kansallinen eläintautilaki ja sen alaiset säädökset sekä eläintunistusjärjestelmälaki on uudistettu ja niitä on alettu soveltaa 21.4.2021 alkaen.

Eläintautitilanne on säilynyt Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella vastustettavien eläintautien osalta hyvänä. Kansainvälisen eläinliikenteen kasvu ja eläintautitilanteen huononeminen lähialueilla korostavat eläintauteihin varautumisen tärkeyttä. Vastustettavista eläintaudeista Suomessa on vuonna 2021 esiintynyt erityisesti lintuinfluenssaa ja tähän on syytä varautua myös vuonna 2022. Erityisiä painopistealueita vuosina 2021–2024 ovat afrikkalaiseen sikaruttoon varautuminen ja pandemiavalmiuden kehittäminen.

Eläintautien luokittelu on lainsäädäntömuutosten myötä muuttunut aiemmasta. Vastustettavat ja ilmoitettavat eläintaudit on lueteltu lainsäädännön lisäksi Ruokaviraston internetsivuilla. Ruokavirasto myös ylläpitää julkista rekisteriä eläintauteja tutkivista laboratorioista.

Jokainen kuntayhtymän virkaeläinlääkäri, joka saa tietoonsa tai epäilee lakisääteisesti vastustettavaa eläintautia tai zoonosia, on velvollinen ilmoittamaan asiasta läänineläinlääkärille. Eläintautilain 20 §:n mukaan ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia ja heti, kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloitua tautia, uutta tautia tai muuta torjutta-

vaa tai valvottavaa eläintautia. Asiasta ilmoitetaan Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa myös valvontaeläinlääkäreille. Sellaisista eläintaudeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle, tulee kunnaneläinlääkärin ilmoittaa kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille eläintautilain 22 §:n mukaisesti. Vastaavasti valvontaeläinlääkäri ilmoittaa tietoonsa tulleista eläintautitapauksista lainsäädännön mukaisesti läänineläinlääkärille, asianosaisille kunnaneläinlääkäreille, terveysviranomaisille (zoonoosit) ja ympäristöterveydenhuollon johtajalle. Epäselvissä ja/tai vakavissa eläintautiongelmassa tulee olla yhteydessä aluehallintoviraston läänineläinlääkäreihin tai päivystävään läänineläinlääkäriin.

Velvoite ilmoittamismenettelyistä ilmoitettavien eläintautien ja erikseen lueteltujen zoonoosien osalta on kirjattu Maa- ja metsätalousministeriön asetukseen muista torjuttavista, valvottavista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista, eläintautien ilmoittamisesta sekä mikrobikantojen toimittamisesta (325/2021).

Kunnaneläinlääkärit toimittavat yhteenvedon virka-alueellaan kalenterikuukauden aikana todetuista luetteloiduista taudeista, uusista taudeista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista aluehallintovirastolle viimeistään seuraavan kuukauden 15 päivänä eläintautilain (76/2021) ja asetuksen 325/2021 mukaisesti. Ilmoitus tehdään kuukausi-ilmoituslomakkeella tai vapaamuotoisesti sähköpostitse ilmoittamalla vastaavat tiedot. Kaikkien saman toimipisteen eläinlääkäreiden ilmoitukset voi sisällyttää samaan kuukausi-ilmoitukseen.

3.8.3 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveysturvonta eläimille

Joillekin lakisääteisesti vastustettaville eläintaudeille on erillislainsäädännöllä säädetty terveysturvonnin vähimmäistasosta (maa- ja metsätalousministeriön asetus zoonooseista 316/2021). Siipikarjaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita ja keinosiemennyssonneja tai raakamaitoa tuottavia nautojen pitopaikkoja koskee pakollinen salmonellavalvonta. Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveysturvontaan lampaiden ja vuohien maedi-visnan tai kalojen BKD:n varalta.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on tällä hetkellä terveysturvonnin piirissä munintakanaaloita, lammastiloja ja satunnaisesti keinosiemennyssonneja tuottavia tiloja. Raakamaidon laajamittainen tilamyynä on myös mahdollista, mutta tällä hetkellä tiedossa ei ole tällaisia tiloja.

Valvonnin toteuttaminen on pääosin valvontaeläinlääkärin vastuulla, mutta muiden kunnaneläinlääkäreiden osallistuminen valvontaan on mahdollista.

3.8.4 Vesiviljelylaitosten terveysturvonta

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on yksi rapuja kasvattava laitos. Valvontaa suoritetaan riskiperusteisesti Ruokaviraston ja AVIn ohjeistuksen mukaisesti. Valvova viranhaltija on valvontaeläinlääkäri.

3.8.5 Muu eläintautivalvonta

Ruokavirasto voi pyytää vuosittain seurantanäytteiden ottamista erillisen suunnitelman mukaisesti. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa näistä näytteenotoista vastaa valvontaeläinlääkäri Pohjois-Suomen aluehallintoviraston pyyntöjen mukaisesti. Valvontaeläinlääkärin ohella muut kunnaneläinlääkärit voivat osallistua näytteenottoihin.

Eläinten keinollisen lisääntymisen valvonnasta vastaavat valvontaeläinlääkäri ja praktikot kulloinkin kyseessä olevan tarpeen ja ohjeistusten mukaisesti. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on yksi hevosten keinosiemennysasema.

Kyyhkyslakkoja ei ole kuntayhtymän toiminta-alueella.

3.9 Eläinten lääkitsemisen valvonta

Tällä hetkellä voimassa oleva laki eläinten lääkitsemisestä tuli voimaan 1.12.2014. Lain mukaisia viranomaisia kunnassa eläinten pitopaikoissa tehtävän valvonnan osalta ovat kunnaneläinlääkärit aluehallintoviranomaisten määräysten toteuttajina. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa tehtävistä vastaa pääasiassa valvontaeläinlääkäri, tarvittaessa myös muut kunnaneläinlääkärit. Lääkitsemisvalvontaa suoritetaan maidontuotantotiloilla aina antibioottivahinkojen yhteydessä. Maidon antibioottijäämien hallinta ja antibioottivahinkojen ennaltaehkäisy vaativat panostusta sekä tuottajilta että lääkkeitä käyttäviltä ja määräviltä eläinlääkäreiltä.

EU:n eläinlääkeasetuksen soveltaminen alkaa tammikuussa 2022. Myös eläinlääkkeitä koskeva kansallinen lainsäädäntö on muuttumassa. Eläinlääkkeiden käyttö on kiinteä osa praktisoivien eläinlääkärien päivittäistä työtä, joten uusien vaatimusten käytännön toteutuksen omaksuminen edellyttää kouluttautumista. Uudet vaatimukset on tarkoitus saada vakiinnutettua vuoden 2023 aikana.

Eläinlääkäreiden lääkkeiden käyttöön liittyvästä valvonnasta vastaa aluehallintovirasto.

3.10 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

Sisämarkkinakaupalla tarkoitetaan kaikkia sellaisia elävien eläinten, sperman, munasolujen ja alkioiden siirtoja, jotka tapahtuvat Suomesta toisiin EU-maihin, Norjaan tai Sveitsiin tai näistä maista Suomeen. Sisämarkkinakaupan toimijoiden rekisteröintivelvoite Ruokavirastoon on päättynyt, joten TRACES-järjestelmän seuraaminen on entistä tärkeämpää.

3.10.1 Sisämarkkinatuonti

Suomeen saapuvien erien mukana tulee seurata lähtömaassa virkaeläinlääkäriin myöntämä TRACES NT-järjestelmässä laadittu terveystodistus ja muut tarvittavat asiakirjat. Velvollisuus vastaanotettujen erien tarkastamiseen on toimijalla. Aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri seuraavat saapuvia eriä TRACES-järjestelmästä ja saapuneet erät tarkastetaan tarvittaessa. Kunnaneläinlääkäri voi tarkastaa saapuneen erän ilman aluehallintoviraston kehotusta. Mikäli alueella epäillään olevan laittomasti tuotuja eriä, tulee virkaeläinlääkäriin aina ryhtyä asiassa toimenpiteisiin. Tehtävän hoitaa valvontaeläinlääkäri ja tarvittaessa muu kunnaneläinlääkäri. Samoin toimitaan silloin, mikäli aluehallintovirastolta tulee ilmoitus tai pyyntö toimenpiteistä saapuvan eläimen tai tuotteen tarkistamiseksi.

Laiton tuonti voi tulla esiin myös vastaanotolla. Mikäli saapuva tuote tai eläin ei täytä tuonnin ehtoja, on valvontaeläinlääkäri / muu kunnaneläinlääkäri yhteydessä aluehallintovirastoon ja toimii

saatujen ohjeiden mukaisesti. Raportoinneissa ja seurannassa käytetään TRACES-järjestelmää, jonka käyttöön on koulutettu Ruokaviraston toimesta kunnaneläinlääkäreitä.

Useimmat tuontiin liittyvät ohjeet löytyvät Ruokaviraston internetsivuilta. Myös Pikantissa on virkaeläinlääkärille tarkoitettua ohjeistusta tai valvontamateriaalia. Epäselvissä tapauksissa tulee kääntyä läänineläinlääkärin tai Ruokaviraston puoleen.

Tuotantoeläinten (nauta, sika, lammas, vuohi, siipikarja, alpakat, laamat) ja niiden sukusolujen ja alkioiden siirroista Suomeen viranomaisten lisäksi ohjeistusta antaa elinkeinon puolesta Eläinten terveys ETT ry.

3.10.2 Sisämarkkinavienti

Kunnaneläinlääkäri tarkastaa lähetyksen ennen vientiä toimijan pyynnöstä ja laatii tarkastuksen perusteella kyseisen eläinlajin ja tuotteen tiedot sisältävän terveystodistuksen TRACES NT -järjestelmässä.

3.10.3 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Kunnaneläinlääkärit voivat myöntää virallisia eläinterveystodistuksia (ent. eläinlääkintötodistus) vientiin. Vientivaatimusten ja kohdemaan asettamien tuonnin edellytysten selvittäminen sekä tarkastuksesta sopiminen ovat viejän vastuulla.

Vientitarkastuksista ja viennissä käytettävien eläinterveystodistusten myöntämiseen liittyvistä menettelyistä säädetään asetuksessa 331/2021 (Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräille Euroopan unionin ulkopuolelle vietäville eläimille, niiden sukusoluille ja alkiolle, eläinperäisille tuotteille sekä eläimistä saataville sivutuotteille ja niistä johdetuille tuotteille tehtävistä tarkastuksista). Eläinterveystodistus laaditaan joko TRACES NT -järjestelmässä, Ruokaviraston omassa sähköisessä eCert-eläinterveystodistusten hallinnointijärjestelmässä tai vaihtoehtoisesti kohdemaakohtaisella, kohdemaan viranomaisten hyväksymälle todistus pohjalle.

TRACES-todistukset tulostetaan aina tavalliselle paperille. Viejän tehtävänä on tarkistaa, tulostetaanko todistus turvapaperille vai ei. Virkaeläinlääkäri tilaa turvapaperit Ruokavirastosta, jos turvapaperia edellytetään. Jos todistus ei ole eCert-järjestelmässä, mutta kohdemaan kanssa on sovittu turvapaperin käytöstä, todistuksen myöntävä virkaeläinlääkäri tilaa turvapaperitodistus pohjat Ruokavirastosta. Ruokaviraston internet-sivuilla on lisätietoa ja ohjeita eläinterveystodistusten laatimisesta.

3.10.4 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Ruokavirasto huolehtii eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen järjestämisestä sekä ohjaa ja valvoo tuontiin liittyvän lainsäädännön täytäntöönpanoa ja noudattamista. Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen suorittaa Ruokaviraston palveluksessa oleva tai tähän tehtävään valtuuttama rajaeläinlääkäri. Kunta suorittaa paikallistason toimenpiteet niissä tapauksissa, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos epäillään, että eläin- tai tuote-erä on tuotu maahan laittomasti. Mahdolliset hallintopäätökset asiassa tekee Ruokavirasto

Mikäli Ruokavirastosta tai aluehallintovirastolta tulee ilmoitus tai pyyntö toimenpiteistä saapuvan eläimen tai tuotteen tarkistamiseksi, tehtävän hoitaa valvontaeläinlääkäri tai tarvittaessa joku

muu kunnaneläinlääkäri. Toimenpiteistä neuvotellaan edellä mainittujen viranomaisten kanssa ja toimitaan saatujen ohjeiden mukaisesti. Samoin toimitaan silloin, mikäli vastaanotolla, maahan tuodun eläimen tarkastuksen ja hoidon yhteydessä, herää epäily tuonnin laillisuudesta. Laitonta tuontia epäiltäessä lemmikille tehdään eläintautilain 75 § mukainen tarkastus käyttäen Ruokaviraston lomaketta ja noudattaen aluehallintoviraston ohjeita laskutuksesta.

3.11 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Voimassa olevan eläinsuojelulain noudattamista valvotaan eläinsuojelutarkastuksissa. Eläinsuojelulain mukainen valvonta kuvataan Eläinsuojelulain (EsL 247/1996) 4. luvussa.

Paikalliset eläinsuojeluviranomaiset on määritelty Eläinsuojelulain 3. luvun 36 §:ssä: Kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija ja poliisi valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä lopetusasetuksen noudattamista kunnan alueella. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella eläinsuojeluvalvonta on pääosin valvontaeläinlääkärin vastuulla. Praktisoivat eläinlääkärit osallistuvat valvontaan tarpeen mukaan; esimerkiksi valvontaeläinlääkärin vapaiden aikana, normaalin työajan ulkopuolisina aikoina akuuteissa tapauksissa sekä valvontaeläinlääkärin pyynnöstä toisena tarkastajana.

Kunta suunnittelee epäilyyn perustuvan ja ilmoituksenvaraisten kohteiden eläinsuojeluvalvonnan. Erikseen on suunniteltava, kuinka varmistetaan eläinten hyvinvointi eläinsuojelulain 44 §:n mukaisissa kiiretoimenpiteissä mm. selvittämällä yhteistyötahot tapausten hoitamiseksi.

3.11.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Epäilyyn perustuva eläinsuojeluvalvonta (EsL39 §) kattaa arvion mukaan lähes 80 % kaikesta eläinsuojeluvalvonnasta, ja suunnitelmanmukaista eläinsuojeluvalvontaa on noin 20 %. Valvontaeläinlääkäri vastaa valvonnan perusteella annettavista kielloista ja määräyksistä sekä niiden toteutumisen valvonnasta. Mikäli ongelmatilanteiden osalta on tarpeellista harkita uhkasakkoa, valvontaeläinlääkäri pyytää toimenpidettä aluehallintovirastolta. Valvontaeläinlääkäri huolehtii myös 44 §:n mukaisista kiireellisistä toimenpiteistä. Tilapäisen hoidon saamiseksi lemmikeille valvontaeläinlääkäri voi hyödyntää löytöeläinten pitopaikkoja. Tuotantoeläinten osalta pyritään tekemään yhteistyötä alueen lomituspalvelujen kanssa (Nivala huolehtii Nivalan, Sievin ja Ylivieskan lomituspalveluista ja Kalajoki Alavieskan lomituspalveluista).

Tarkastukset pyritään suorittamaan parityönä erityisesti silloin, jos on ennakoitavissa, että tarkastuksen suorittamiseen liittyy hankala asiakas tai jos tapaus on muuten laaja tai työläs. Yksityisasunnoissa suoritettavat tarkastukset suoritetaan parityönä. Valvontaeläinlääkäri käyttää työparina ensisijaisesti toista valvontaeläinlääkäriä tai praktikkoeläinlääkäriä tai mikäli se ei ole mahdollista, voi myös terveystieteiden osallistua tarkastuksen suorittamiseen. Mikäli tarkastuskohteen omistaja tai haltija pyrkii estämään tarkastuksen suorittamisen, pyydetään tarkastuksen suorittamiseen virka-apua poliisilta, kuten edellä tässä suunnitelmassa on kuvattu. Mikäli omistaja tai haltija käyttäytyy tarkastuksella uhkaavasti, keskeytetään tarkastus ja jatketaan sitä poliisin virkaavun turvin.

Mikäli tilanne vaatii, voi paikallinen eläinsuojeluviranomainen pyytää eläinsuojelulain mukaisen valvontatehtävän siirtämistä aluehallintovirastolle (ElhI 765/2009, 6 §).

3.11.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Suunnitelmallinen eläinsuojeluvalvonta kohdistuu kuntayhtymän alueella eläinsuojelulain 24 §:n mukaiseen ammattimaiseen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaan seura- ja harraste-eläintenpitoon. Tällaisia kohteita on kartoituksen mukaan noin 30 kappaletta, ja niissä käyntitiheys on suunnitelman mukaan kerran vuodessa. Luettelo ilmoituksenvaraisista valvontakohteista on valvontaeläinlääkärillä.

3.12 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (EU) N:o 142/2011 edellyttävät, että sivutuotteita käyttävillä, käsittelevillä, varastoivilla ja hävittävillä laitoksilla ja toimijoilla on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä tai rekisteröinti. Valvontaviranomaiset ja heidän toimivaltansa on määritelty laissa eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015). Aluehallintovirastot ja kunnaneläinlääkärit valvovat hyväksymiään ja rekisteröimiään laitoksia ja toimijoita Ruokaviraston vuosittaisen valvontaohjeen mukaisesti. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa sivutuotevalvonnasta vastaa pääosin valvontaeläinlääkäri. Lisäksi kyseeseen voivat tulla toimijan epäiltyjen laiminlyöntien johdosta tehtävät tarkastukset, jotka ovat toimijalle maksullisia siinä tapauksessa, että puutteita säännösten noudattamisessa todetaan.

Kunta suunnittelee aluehallintoviraston tarkastettaviksi päättämien laitosten ja toimijoiden valvonnan toteuttamisen ja raportoinnin määräaikoja noudattaen. Tehdyistä tarkastuksista laaditut tarkastuskertomukset sekä mahdolliset pakkokeinopäätökset toimitetaan aluehallintovirastoon ja Ruokavirastoon.

3.12.1 Sivutuotelaitokset ja sivutuotteita käyttävät toimijat

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on yksi sivutuoteasetuksen mukainen pienpolttolaitos, jota valvotaan valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti. Sivutuotteita käyttävän toimijan tai käsitteelijän on tehtävä aloitusilmoitus valvontaeläinlääkärille, joka joko rekisteröi tai hyväksyy käyttäjät (sivutuotelaki 517/2015). Toimijoiden valvonta kuuluu valvontaeläinlääkärille.

Aloitettaessa MMMa 783/2015 mukainen käsittelemättömien sivutuotteiden käyttö luonnonvaraisten eläinten ruokintaan (haaskatoiminta), on toiminnasta tehtävä ilmoitus kunnaneläinlääkärille, Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa valvontaeläinlääkärille. Ilmoitus on tehtävä ennen haaskaruokinnan aloittamista ja se tehdään kirjallisesti. Haaskapaikan tiedot viedään haaskarekisteriin (Eläintunnistusjärjestelmästä annettu laki 238/2010). Haaskaruokintaan käytetyn sivutuotteen määrästä on tehtävä ilmoitus kuukausittain sekä sen alueen kunnaneläinlääkärille (valvontaeläinlääkäri), mistä sivutuote kerätään että sen kunnan kunnaneläinlääkärille (valvontaeläinlääkäri), missä ruokinta tapahtuu. Ruokavirasto määrittelee vuosittaisessa valvontasuunnitelmassaan haaskatoiminnan tarkastusten tekoperusteet, mutta kunnaneläinlääkärit määrittelevät itse vuosittain tarkastettavat kohteet.

3.12.2 Sivutuotteiden hautaaminen

Kallion alueen kunnat kuuluvat nautojen ja lampaiden raadonkeräilyalueeseen. Sen sijaan sikojen ja siipikarjan osalta kuulutaan syrjäiseen alueeseen. Turkiseläinten kokonaisten raatojen osalta kuntayhtymän kunnat, paitsi Alavieska, kuuluvat syrjäiseen alueeseen.

Kokonaisten märehäntijöiden, sikojen, siipikarjan ja turkiseläinten raatojen, kotiteurastuksen sivutuotteiden, pienteurastamoista ja pienleikkaamoista peräisin olevien luokan 2 ja 3 teurassivutuotteiden ja tiettyjen muiden sivutuotteiden hautaaminen on sallittua ns. syrjäisillä alueilla (MMM_A 783/2015). Kotiteurastuksen sivutuotteiden, teurastuspaikoista ja pienimuotoisista leikkaamoista peräisin olevien luokan 2 ja 3 sivutuotteiden hävitykseen sovelletaan samoja keräily- ja syrjäisiä alueita kuin kokonaisten raatojen hävitykseen. Keräilyalueilla em. sivutuotteet on käsiteltävä tai hävitettävä hyväksytyssä sivutuotelaitoksessa. Toimijan on pidettävä kirjaa haudattujen raatojen tai sivutuotteiden määrästä, luokista ja eläinlajeista sekä hautauspäivämääristä ja – paikoista. Hautauksista on ilmoitettava aluehallintovirastolle tautitapauksissa.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella toimii yksi pienimuotoinen lihanleikkaamo, joka käsittelee vain sianlihaa. Leikkaamolla on omavalvonnassaan kuvaus sivutuotteiden hävittämisestä. Leikkaamon sivutuotteiden valvonnasta vastaa laitosta valvova eläinlääkäri. Muilta osin valvontaeläinlääkäri valvoo säädösten mukaista sivutuotteiden hävittämistä. Tarvittaessa hän tarkastaa kirjanpidon hautauksista.

3.13 Täydentävien ehtojen valvonta

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan keskeinen osa ovat viljelijöitä velvoittavat ns. täydentävät ehdot. Näiden ehtojen noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja EU:n osittain rahoittamien ympäristötuen, luonnonhaittakorvauksen ja eläinten hyvinvointituen maksamisen edellytyksenä.

Suunnitelmalliset täydentävien ehtojen tarkastukset suoritetaan aluehallintoviraston toimesta. Myös kunnallisen valvontaviranomaiset tarkastukset, joissa todetaan säännöstenvastaisuutta, voivat johtaa tukiseuraamuksiin. Läänineläinlääkäri tekee kunnan valvontaviranomaisen eläinsuojelutarkastuspöytäkirjojen perusteella täydentävien ehtojen hallinnollisen laajentamisen ilman erillistä tarkastuskäyntiä eli täydentävien ehtojen valvonta perustuu alkuperäisen valvontaviranomaisen tekemiin havaintoihin. Kunnaneläinlääkäri on velvollinen lähettämään eläinsuojeluasioissa tekemänsä tarkastuskertomukset ja päätökset läänineläinlääkärille luettavaksi ja arvioitavaksi täydentävien ehtojen noudattamisen osalta.

3.14 Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

3.14.1 Peruseläinlääkäripalvelut

Eläinlääkintähuoltolain 11 §:n mukaan kunnan/yhteistoiminta-alueen on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaittensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on noin 260 nautatilaa, joista lypsykarjatiloja on n. 190. Sikatiloja on 10, lammastiloja 9, hevostiloja 85 ja isompia siipikarjatiloja 2 kappaletta. Lisäksi alueella on runsaasti kotitarvekanaloita ja harrastelampoloita. Turkistarhoja on 3 ja mehiläistarhoja 3

kappaletta. Lisäksi on yksi rapujen kasvattaja (vesiviljelylaitos). Neljä viimeksi mainittua ryhmää työllistävät kunnaneläinlääkäreitä vain vähäisessä määrin.

Muiden kotieläinten (lemmikit) määräksi kuntayhtymän alueella on arvioitu noin 4200 kappaletta. Koska peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella ei ole ajallisesti kattavasti saatavissa niille tarkoitettuja palveluja, myös niille pyritään järjestämään perustason palvelut kuntayhtymän Ylivieskan vastaanotolla. Yksityisiä palveluja on tarjolla pääosin arkipäivisin, mutta ei aina silloinkaan.

3.14.2 Sisältö

Peruseläinlääkäripalveluilla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, joka annetaan eläinlääketieteelliseen yleistutkimukseen tai kliiniseen tutkimukseen perustuen tavanomaisissa vastaanottotiloissa tai eläinsuojissa (ElHL 3 §).

Lain perustelujen mukaan peruseläinlääkäripalveluja ovat eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien ennalta ehkäisemiseksi tarpeelliset sekä tuotantotaloudellisesti, epidemiologisesti tai eläinsuojelullisesti perusteltavissa olevat eläinlääkäripalvelut.

3.14.2.1 Puhelinneuvonta

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa asiakkailla on mahdollisuus saada maksutonta puhelinneuvontaa kaikkina vuorokauden aikoina kahdesta puhelinnumerosta. Ei-kiireellisiä tapauksia koskeva neuvonta on keskitetty arkiamuille (ma – pe) klo 8.00–9.30. Vastaanottoajan jälkeen puhelut, ja näin myös kiireinen puhelinneuvonta, ohjataan kummastakin palvelunumerosta yhden eläinlääkärin matkapuhelimeen, joka vastaa siitä kello 16 asti. Päivystysaikoina palvelee kaksi keskitettyä puhelinnumeroa.

3.14.2.2. Sairaanhoito

Eläinten sairaanhoitopalveluita tarjotaan tarpeen mukaisesti arkisin virka-aikana. Hyötyeläimiä hoidetaan niiden pitopaikoissa, missä suoritetaan myös tarvittavat leikkaukset (nautojen vierasesineleikkaukset, juoksutusmahaleikkaukset ja keisarileikkaukset). Lemmikkieläimet hoidetaan pääasiassa Ylivieskan vastaanotolla, missä on myös avustava eläintenhoitaja.

3.14.2.3. Terveystarkastus

Peruseläinlääkäripalvelua suunnataan ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidossa ja edistämisessä. Eri kotieläimille suoritettavat terveystarkastukset kuuluvat peruseläinlääkäripalveluun. Rokotukset, loishäädöt, kissojen sterilisaatiot ja kastrootiot sekä koirien kastrootiot ovat normaalia peruseläinlääkäripalvelua, ja kaikkia edellä mainittuja palveluja on saatavissa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eläinlääkintähuollossa. Myös märehittijöiden, sikojen ja hevosten hedelmällisyyteen liittyviä tarkastuksia ja hoitoja on tarjolla kysyntää vastaavasti.

3.14.2.4. Eläinten lopetus

Kotieläinten ja eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä sekä kotieläinten lopetus sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä kuuluvat tarjolla oleviin peruseläinlääkäripalveluihin. Luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta syntyneet kulut kunta voi laskuttaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.

3.14.2.5. Todistukset

Kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen perustutkimuksen perusteella esimerkiksi vakuutusyhtiötä, vientiä, tuontia tai sisämarkkinakauppaa varten kuuluu peruseläinlääkäripalveluun.

3.14.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kunnan on peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma ja asianmukainen toteutumisen seurantarjestelmä. Tällä hetkellä tällaisia ohjelmia ovat nautatiloille tarkoitettu Naseva ja sikatiloille tarkoitettu Sikava. (ElHL 11 § ja 12 §)

Tiloilla on taloudellisesti merkittäviä tuotantosopimuksia, joissa yhtenä ehtona on terveydenhuoltosopimusten solmiminen eläinlääkärien kanssa, ja sopimukseen kuuluvien tarkastuskäyntien toteuttaminen ajoissa ja vaaditussa laajuudessa. Terveydenhuoltokäyntien tiheys riippuu tilakoosta ja siitä, luovutetaanko valtakunnallisen terveydenhuoltosopimuksen piiriin kuuluvalla tilalla lääkkeitä varalle. Vastuu tarkastuskäynneistä sopimisesta on toimijalla.

Kunnan praktikkoeläinlääkäriresurssit on mitoitettu siten, että henkilöstöä riittää tuotantoeläinten terveydenhuoltotehtäviin. Kaikki praktikkoeläinlääkärit osallistuvat terveydenhuoltotyöhön. Terveydenhuoltosopimuksia on kuntayhtymän alueella tehty eläinlääkärien kanssa seuraavasti: Nautatiloista 223:lla on terveydenhuoltosopimus joko kunnanelinlääkäriin tai yksityisen eläinlääkäriin kanssa (tieto 31.1.2021), joten terveydenhuoltosopimus on noin 86 prosentilla kaikista alueen nautatiloista. Kaikki sopimustilat eivät ole täysin noudattaneet vaadittua käyntitiheyttä. Sikatiloista on terveydenhuoltosopimus kaikilla tiloilla, eli 10 kpl, ja ne on tehty pelkästään kunnalliseläinlääkärien kanssa. Terveydenhuoltoon on arvioitu kuluvan noin yksi henkilötyövuosi. Käytettävissä olevilla eläinlääkäriresursseilla tähän kysyntään pystytään vastaamaan.

3.14.4 Yksityinen palvelutarjonta

Kunnan on palvelun mitoitusta suunniteltaessa otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut. Kunnan on välttämätöntä järjestää arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu muille kotieläimille kuin hyötyeläimille vain, jos palvelua ei ole muuten saatavissa yhteistoiminta-alueella. (ElHL 10 § ja 11 §)

Eläinlääkintähuoltolain 13 § edellyttää, että kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriapua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Kuntayhtymän alueella ei toimi ajallisesti kattavaa pieneläinten tai hevosten eläinlääkintäpalvelua, siksi kuntayhtymän tarjoamat peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun tuottaminen ovat välttämättömiä. Yksityisten palveluntuottajien vastaanottopisteitä on alueella **kaksi**.

3.14.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriapua kaikkia alueellaan vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokauden aikoina. (ElHL 13 §)

Kiireelliseen eläinlääkäriin kuuluvat akuutisti sairaiden eläinten perustutkimus ja vähintään ensiapuluonteiset hoitotoimenpiteet kaikkina vuorokauden aikoina, ja tämä palvelu Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa tarjotaan sekä tuotanto- että muille eläimille. Kiireellistä eläinlääkäriinapua ovat muun muassa nautojen poikimahalvaushoidot, hevosten konservatiiviset ähkyhoidot, eri kotieläinten akuutit tulehdus- ja kiputilat, ompelua vaativat haavat sekä sokin hoito, synnytyssapu ja eläimen hengen pelastamiseksi välttämättömät kirurgiset leikkaukset niiltä osin, kun leikkauksia peruseläinlääkärikoulutuksella pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanottotiloissa ja eläinsuojissa ilman erityistyövälineitä. Keisarinleikkaukset koirille, kissoille ja märehtijöille suoritetaan, ellei leikkausta tarvitsevia potilaita (pieniä) pystytä nopeasti lähettämään riittävän lähellä sijaitsevaan jatkohoitopaikkaan.

Pieneläinten luunmurtumissa suoritetaan välttämätön immobilisaatio. Kotieläinten ja eläinlääkäriin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopettaminen eläinsuojellisin perustein kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuuun. Kiireellisen eläinlääkäriinavun tavoitteena on ensiaputyypinen toiminta, jolla pyritään hoitamaan eläimen henkeä ja hyvinvointia uhkaavat tapaukset ja varmistamaan, että potilaan tila ei kohtuuttomasti heikkene sen odottaessa virka-aikana annettavia palveluja.

Kunnan on järjestettävä päivystyspalvelu virka-ajan ulkopuolella tarvittavaa kiireellistä eläinlääkäriinapua varten yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa yhtä tai useampaa seutu- tai maakuntaa vastaavalla päivystysalueella. (EhL 13 §)

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta-alueella toimii kaksi päivystysrengasta. Toiseen kuuluvat Alavieska ja Ylivieska, Kalajoen kaupunki sekä Merijärven kunta. Toiseen alueeseen kuuluvat Nivala ja Sievi. Mikäli kaikki virat ovat täytettynä, kumpaankin päivystysrenkaaseen kuuluu viisi eläinlääkärinä. Maakunnallisesta / Oulun eteläisen kuntien yhteisestä päivystyksestä on keskusteltu, mutta toteutuskelpoista mallia ei ole toistaiseksi löydetty. Päivystykset toimivat nykyisellään hyvin.

Kiireellinen eläinlääkäriinapu on päivystysalueella järjestettävä siten, että kotieläimiä, jotka ovat pienikokoisia ja voidaan siten vaikeuksitta kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle, ja kotieläimiä, joille annettava eläinlääkäriinapu edellyttää eläinlääkäriin käyntiä eläimenpitopaikassa, hoitaa pääasiassa eri henkilökunta. Tästä vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa päivystysalueella, jonka eläintiheys on pieni tai jossa sellaisten kotieläinten, jotka ovat pienikokoisia ja voidaan siten vaikeuksitta kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle, osuus kaikista päivystysalueella pidettävistä kotieläimistä on vähäinen tai se on muusta erityisestä syystä perusteltua. (EhL 13 §)

Tuotanto- ja lemmikkieläinpäivystystä ei ole eriytetty, koska päivystysaikana hoidettavien eläinten määrä on sellainen, ettei ole järkevää eikä kustannustehokasta järjestää erillispäivystyksiä. Eriyttäminen olisi lisäksi hyvin ongelmallista, koska alueella ei ole yksityisiä palveluja, ja pelkästään kunnallisesti hoidettuna päivystystiheydet kasvaisivat sietämättömiksi. Mikäli pieneläinten päivystyspalvelut ostetaan yksityiseltä taholta liian kaukaa, asiakkaan kynnyksen hankkia eläimelleen asianmukaista hoitoa nousee, mikä voi johtaa jopa eläinsuojellisiin ongelmiin potilaan kannalta.

Valvontaeläinlääkäri ei osallistu päivystykseen, vaan kiireiset eläinsuojelulain mukaiset virkatehtävät päivystysaikana hoitavat päivystävät praktikkoeläinlääkärit. Kaikki päivystävät eläinlääkärit ovat virkasuhteessa kuntaan, joten heillä on toimivalta eläinsuojelu- ja eläintautiasioissa.

Päivystysalueilla on järjestetty keskitetty puhelinpalvelu yhteydenottoja varten.

3.14.6 Saatavuus- ja laatutavoitteet

3.14.6.1. Ajanvaraus

Peruseläinlääkäripalveluita hyötyeläimille ja kiireellistä eläinlääkäriapua tarjotaan kahdesta kiinteästä palvelupisteestä. Nivalassa on kolmen eläinlääkärin tuotantoeläinvastaanotto ja Ylivieskassa neljän eläinlääkärin yhteisvastaanotto. Ylivieskan vastaanotolla työskentelee lisäksi eläintenhoitaja. Ylivieskan yhteisvastaanotolla tarjotaan myös vähintään peruseläinlääkäritason palvelut koko kuntayhtymän alueen muille kotieläimille (pieneläimet). Arki-aamuisin kummallakin vastaanotolla on keskitetty yhteydenottopalvelu, ja eläinlääkäreillä on yhteinen ajanvaraus- järjestelmä. Asiakkaalla on mahdollisuus esittää toivomus eläinlääkäristä, jonka palveluja hän haluaa käyttää, ja toivetta pyritään mahdollisuuksien mukaan noudattamaan.

Yksi kummankin vastaanoton eläinlääkäreistä vastaanottaa kiireisiä avunpyyntöjä aamuvastaanoton jälkeen kello 16 saakka. Muille kuin kiireisille vastaanottoajoille on varattu omat ajat eläinlääkärien keskinäisellä sopimisella. Ylivieskan vastaanotolla pieneläimien ajanvarausvastaanottoa hoitaa päivittäin pääsääntöisesti yksi eläinlääkäri ja hänen apunaan eläintenhoitaja.

3.14.6.2. Saatavuus

Peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun tulee olla saatavilla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. (ElHL 14 §)

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eläinlääkintähuolto tarjoaa palvelut normaalitilanteissa seuraavasti: Jos avun tarve ei ole kiireellinen, sairaskäynti- tai vastaanottoaika järjestyy viikon sisällä tilauksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit sekä terveille eläimille suoritettavat leikkaukset voidaan lomakauden ulkopuolella varata selvästi alle kolmen viikon ja lomakaudella alle kuuden viikon sisällä yhteydenotosta. Peruseläinlääkäripalvelut on järjestetty siten, että kaikki asiakkaat saavat palvelun alle viidenkymmenen kilometrin etäisyydeltä.

Kiireellisen eläinlääkäriavun resurssit on mitoitettu siten, että apua on kaikkina vuorokaudenaikoina saatavissa kolmen tunnin sisällä tilauksesta 90 prosentissa tapauksista. Päivystysalueet on mitoitettu siten, että päivystävän eläinlääkärin matka eläintenpitopaikkaan tai eläimen omistajan matka pieneläinvastaanotolle on alle sata kilometriä. Remissioklinikalle matka voi olla pidempikin, mutta välitön ensiapu pyritään antamaan omassa vastaanottopisteessä.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion kunnat eivät subventoi matkoista johtuvia kustannuksia, koska matkat toiminta-alueella on kohtuulliset eikä niistä katsota aiheutuvan sellaisia kustannuksia, että eläinlääkäriapua ei pystyttäisi tästä syystä käyttämään.

3.14.6.3. Palautteen kerääminen ja valitusten käsittely

Eläinlääkintähuollon vastaanottotiloissa on ollut asiakkaiden saatavilla palautelomakkeita sekä lukittu laatikko niiden palauttamista varten. Covid-19 -pandemian vuoksi tämä palautteenantokanava on poistettu käytöstä. Palautetta on tarkoitus ruveta keräämään jälleen pandemian väistyttyä. Ympäristöterveydenhuollon johtaja kokoaa palautteen ja palauteasiat käsitellään yhdessä

eläinlääkärien kanssa. Palautelomakkeessa ei kysytä asiakkaan henkilöllisyyttä, joten yleinen palaute on nimetöntä. Tärkeimmät asiat ja mahdolliset taloudellista panostusta vaativat esitykset ympäristöterveydenhuollon johtaja vie terveystalouden johtoryhmään. Pienemmät kehitysesitykset voidaan ottaa suoraan käytäntöön.

Praktikkoeläinlääkärit ja valvontaeläinlääkäri ohjaavat suullisissa valitustapauksissa ensisijaisesti ottamaan yhteyttä ympäristöterveydenhuollon johtajaan. Muutamia valituksia tulee vuosittain sähköisesti kuntayhtymän kirjaamon kautta. Kaikki kirjalliset valitukset (tai yhteydenotot) käsitellään, ja niistä annetaan palaute joko sähköisesti tai kirjeellä. Ympäristöterveydenhuollon johtaja pyrkii, jos on kysymys lähinnä ihmissuhdeasiasta, neuvottelemalla ja asian osapuolia kuulemalla selvittämään asian. Mikäli valitus koskee ympäristöterveydenhuollon johtajan tekemisiä, valittaja ohjataan ottamaan yhteyttä terveystaloudenjohtajaan.¹

Päätöksiin tai määräyksiin liittyvissä asioissa annetaan oikaisuvaatimus- tai valitusosoitus. Normaalit korvausasiat käsittelee ympäristöterveydenhuollon johtaja ja hän pyytää tarvittaessa lausunnon Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta. Mikäli kuntayhtymä todetaan isännänvastuuperiaatteella korvausvelvolliseksi, kuntayhtymä tai kuntayhtymän vastuuvakuutus korvaa asianomistajalle vahingon. Mikäli asianomistaja on tyytymätön tehtyyn korvauspäätökseen, hän voi esittää oikaisuvaatimuksen yhtymähallitukselle.

Eläinlääkärien osalta on lakisääteisten henkilövakuutusten lisäksi voimassa kuntayhtymän vastuuvakuutus. Nykyisessä vastuuvakuutuksessa on omavastuu 1 000 € ja vakuutusmäärä henkilö- ja esinevahingoissa 1 000 000 € vahinkotapausta kohden. Vastuuvakuutukseen sisältyy myös alle omavastuun jäävien vahinkojen korvausvastuun selvittäminen.

3.14.7 Toimitilat ja välineresurssit

Peruseläinlääkäripalveluita hyötyeläimille ja kiireellistä eläinlääkäriapua tarjotaan kahdesta kiinteästä palvelupisteestä. Nivalassa on kolmen eläinlääkäriin tuotantoeläinvastaanotto ja Ylivieskassa neljän eläinlääkäriin yhteisvastaanotto. Ylivieskan vastaanotolla työskentelee lisäksi eläintenhoitaja.

Molemmilla vastaanotoilla on henkilökunnalle sosiaalililat peseytymis- ja lepotiloihin. Molemmilla vastaanotoilla on työvaatteiden pesumahdollisuus.

Lääkkeille on sekä kylmäsäilytys- että muuta säilytystilaa. Huumausaineiksi luokitettavat lääkkeet säilytetään lukittavassa kaapissa.

Mikroskoopit, UÄ-laitteet, pulttipistoolit sekä tavanomaisia instrumentteja on saatavissa kuntayhtymän hankkimana vastaanotoilla. Ylivieskassa on runsaampi varustus pieneläininstrumentteja sekä niiden puhdistuslaitteet. Myös Nivalan vastaanotolla on pesukone ja autoklaavi välinehuoltoa varten.

Ylivieskan vastaanottotilat (Katajistontie 2) ovat hyvin varustellut ja ne täyttävät peruseläinlääkintähuollon toimitiloille asetettavat vaatimukset. Tilojen varustelutaso mahdollistaa myös peruseläinlääkäritason leikkaustoiminnan. Ylivieskan vastaanotolla on myös UÄ-varustus pieneläimille sekä laitteistot tavallisimpien verinäytteiden tutkimiseen. Vaativammassa analytiikassa eläinlääkä-

rit tukeutuvat ulkopuolisiin laboratorioihin. Röntgeniä ei Peruspalvelukuntayhtymä Kallion vastaanotoilla ole. Ylivieskan vastaanotolla peritään pieneläinpotilailta klinikkamaksua.

Nivalassa on tuotantoeläinlääkinnän tarpeita vastaavat tilat (Pajatie 1 C). Vastaanotolla on myös pieni toimenpidehuone, jossa on mahdollista tutkia eläin jatkohoitoon lähettämistä varten ja suorittaa yksinkertaisia toimenpiteitä. Tällä hetkellä kuntayhtymän vastaanottotilat ovat hyvät ja tarkoituksenmukaiset.

Siivous ja jätehuolto on järjestetty molemmilla vastaanotoilla. Ylivieskassa on pakastin, jossa voidaan varastoida tuhkaukseen tai hävitykseen meneviä pieneläinten raatoja.

Ylivieskan vastaanotolla on murtosuojaus ja nauhoittava kameravalvonta. Turvallisuuspalveluiden käyttämisestä on vartiointiliikkeen kanssa sopimus, jonka mukaan eläinlääkäreillä on tarvittaessa mahdollisuus soittaa vartija paikalle. Myös Nivalan vastaanotolle on tarkoitus hankkia murtosuojaus.

3.14.8 Ostopalvelut

Kuntayhtymällä ei ole ostopalvelusopimuksia eläinlääkintäpalveluiden järjestämiseksi.

3.14.9 Laboratoriopalvelut

Häiriötilanteissa tarvittavien palvelujen saatavuus ja hinnoittelu on sovittu kirjallisesti SeiLab Oy:n laboratorion kanssa (ks. tarkemmin kohta 2.4).

Valion Seinäjoen laboratorio tutkii omien tilojensa utaretulehdusnäytteitä. Näytteet voi lähettää maitoauton mukana tai postitse.

SeiLab Oy, Haapaveden toimipiste tutkii myös utaretulehdusnäytteitä.

Osuuskunta Maitokolmiolla on yhteistyösopimus utaretulehdusnäytteiden tutkimisesta Movet Oy:n kanssa. Näytteet voi lähettää meijeriauton mukana tai postitse.

Pieneläinten diagnostisia näytteitä eläinlääkärit toimittavat valitsemiinsa laboratorioihin. Joitakin pikamäärityksiä pystytään tekemään myös Ylivieskan vastaanoton laboratoriossa.

Salmonella- ja muita eläintautinäytteitä toimitetaan lainsäädännöllisten vaateiden mukaisesti tai ohjaavien viranomaistahojen opastuksessa yleisimmin Ruokaviraston hyväksymiin ja nimeämiin laboratorioihin. Tutkittavaksi menevät näytteet toimitetaan tiiviisti, mutta pilaantumista estävästi pakattuina joko Matkahuollon tai Postin kautta. Mikäli on tarve saada näytteitä nopeammin tutkimuksiin, voidaan käyttää kuriirilähetyksiä. Salmonellanäytteitä tutkitaan myös Seilabin Haapaveden laboratoriossa.

3.14.10 Perustason ylittävät palvelut

Erikoiseläinlääkäripalvelut

Kuntayhtymä ei ole sitoutunut antamaan perustason ylittäviä palveluita, mutta mikäli henkilöresursseja on riittävästi, ja eläinlääkäreillä on ammattiosaamista, sallitaan perustason ylittävien palvelujen tarjoaminen asiakkaille. Myös jatkokouluttautumiseen annetaan resurssien mukaan mahdollisuus.

Kuntayhtymän eläinlääkäreistä yksi on suorittanut tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoidon erikoistumiskoulutuksen.

Remissiomahdollisuus

Erytistason palvelujen ostamisesta ei ole tehty virallisia sopimuksia kuntayhtymän ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Pieneläinpotilaita on ohjattu tarvittaessa Ylivieskassa ja Nivalassa oleville eläinlääkäriasemille ja myös erityiseläinlääkäritason palveluja tarjoaville yksityisille klinikoille (esim. Kokkola, Oulu) tai Yliopistolliseen Eläinsairaalaan Helsinkiin. Myös hevostapauksien ylimpänä erityistason hoitopaikkana on Yliopistollinen Eläinsairaala.

3.15 Seuranta, arviointi ja raportointi

3.15.1 Kunnan suunnitelma

Eläinlääkintähuollon suunnitelma hyväksytetään osana ympäristöterveydenhuollon yhteistä valvontasuunnitelmaa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallituksessa. Suunnitelman teossa käytetään pohjana Eläinlääkintähuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa. Vuosittaiset päivitykset hyväksytään yhtymähallituksessa ja toimitetaan sähköisesti VYHA-järjestelmässä aluehallintovirastolle tiedoksi.

Eläinlääkintähuollon suunnitelman toteutumisen arviointi edelliseltä vuodelta tehdään yhdessä muun valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin kanssa seuraavan vuoden alussa. Vuoden 2021 toteumaa arvioidaan siis vuoden 2022 alussa. Toteutumisen arviointi hyväksytään yhtymähallituksessa, minkä jälkeen se toimitetaan aluehallintovirastolle maaliskuun loppuun mennessä.

Kunta seuraa terveydenhuoltokäyntien ja valvontatehtävien toteutumista myös vuoden aikana ja ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin suunnitelmien toteuttamiseksi.

Aluehallintoviraston suorittamaa kunnan suunnitelman ja sen toteutumisen arviointia hyödynnetään paikallisen valvonnan ja eläinlääkäripalvelujen kehittämisessä, niiden toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa.

3.15.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Resurssien riittävyyden arvioimiseksi kunta ylläpitää tilastoa järjestämiensä eläinlääkäripalvelujen käytöstä. Tilasta käyvät ilmi sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottoikäntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana. Tilasto liitetään kunnan suunnitelman toteutumisen arviointiin ja toimitetaan arvioinnin yhteydessä vuosittain aluehallintovirastolle.

3.15.3 Muu raportointi

Elintarvikeketjun valvonnan tulokset raportoidaan vuosittain VYHA (valvonnan toteutumisen arviointikysely) maaliskuun loppuun mennessä ja siten eläinlääkintähuollon suunnitelmien arvioinnin yhteydessä ei ole välttämätöntä kerätä numeerista tietoa valvonnoista. Haluttaessa nekin voidaan arvioinnissa kertoa.

Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot:

- Eläinsuojelutarkastuskertomukset/päätökset jokainen suoritteen toteuttaja toimittaa Pohjois- Suomen AVI:lle, ja tarvittaessa pyytää esitutkintaa poliisilta, sekä arkistoi Kallion eläinlääkärien yhteiseen sähköiseen viranomaissalkkuun / paperisena kansioon.
- Suoritteen toteuttaja raportoi eläinten terveysvalvontaan liittyvät käynnit. Terveysvalvontaohjelmien liittymisasiakirjat valvontaeläinlääkäri toimittaa mahdollisimman nopeasti aluehallintovirastolle.
- Suoritteen toteuttaja raportoi epäillyt ja todetut eläintaudit voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sekä arkistoi Kallion eläinlääkärien yhteiseen sähköiseen viranomaissalkkuun/paperisena kansioon
- Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota: Tarkastuksen suorittaja (praktikko) toimittaa tarkastusta koskevat tiedot suoritteen syntymisen jälkeen ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka huolehtii maksuunpanosta ja edelleen laskutuksesta. Valvontaeläinlääkäri toimittaa vastaavat tiedot kalenterikuukausittain ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka vastaa suorien kustannusten maksutuksesta ja laskutuksesta. Suoritteisiin liittyvät matkakustannukset kirjataan matkalaskujärjestelmään.
- Muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot ym. ovat ympäristöterveydenhuollon johtajan vastuulla

3.16 Painopistealueet 2022

Kuntayhtymän eläinlääkintähuollossa huomioidaan eläinlääkintähuollon valtakunnallisen valvontaohjelman sekä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston (PSAVI) vuoden 2022 painopistealueet ja toimitaan niiden toteutumisen edistämiseksi Aluehallintoviraston ohjeiden mukaisesti.

Taulukko 3 Eläinlääkintähuollon valtakunnalliset ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston painopisteet vuonna 2022

Valvonnan alue	Valvonnan painopiste vuonna 2022
ELSU-tietojärjestelmä (epäilyyn perustuva ja ilmoituksen- ja luvanvaraisten kohteiden valvonta)	Järjestelmän käytön koulutus
Valmius ja kriisinhallinta	Pandemiavalmiuden kehittäminen – koronapandemian opit ympäristöterveydenhuollossa
Uuden lainsäädännön toimeenpano	EU:n eläinterveys säännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläintautilainsäädännön sekä eläinten merkinnän ja rekisteröinnin lainsäädännön toi-

	<p>meenpano; uusien vaatimusten käytännön toteutus</p> <p>EU:n eläinlääkeasetuksen tammikuussa 2022 alkava soveltaminen, koulutukseen osallistuminen</p> <p>Eläinten hyvinvointilain toimeenpano</p>
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	<p>Valvonnan kannalta tuntemattomat tilat (PSAVI:n painopiste 2020–2022)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eläinten hyvinvoinnin valvonta - Samalla tarkastuskäynnillä tehdään myös lääkekäytön ja lääkekirjanpidon tarkastus - Samalla myös sivutuotelain (517/2015) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä sivutuoteasetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen noudattamisen valvonta
Maidon antibioottijäämien ehkäisy	(PSAVI:n painopiste 2022) PSAVI:n ohjeistuksen mukaiset toimet

4. ELINTARVIKEVALVONTA

4.1 Elintarvikevalvonnan tavoitteet ja suunnittelu

Elintarvikeeturvallisuuden valvonnan tavoitteena on varmistaa elintarvikkeiden ja elintarvikekontaktimateriaalien turvallisuus ja elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikesäännösten mukainen laatu kaikissa elintarvikkeiden ja elintarvikekontaktimateriaalien tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa. Lisäksi valvonnalla varmistetaan elintarvikkeista ja elintarvikekontaktimateriaaleista annettavien tietojen riittävyys ja oikeellisuus. Valvonnan tarkoituksena on suojella kuluttajan terveyttä ja taloudellisia etuja. Valvonnan perustana ovat EU:n valvonta-asetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625), EU:n elintarvikelainsäädäntö, kansallinen elintarvikelaki ja sen nojalla annetut asetukset sekä Ruokaviraston ohjeet. Valvonnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita.

Kunnan tehtävänä on huolehtia elintarvikelain mukaisesta valvonnasta toimialueellaan. Kunnassa valvontatehtävät hoitaa kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Alavieskan, Nivalan, Sievin ja Ylivieskan kuntien alueella valvonnasta vastaa Peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Monijäsenisenä toimielimenä toimii kuntayhtymän yhtymähallitus, jolla on oikeus siirtää toimivaltaansa edelleen alaisilleen viranhaltijoille elintarvikelain 27 §:n mukaisesti. Delegointipäätökset käsitellään yhtymähallituksessa tarpeen mukaan.

Elintarvikelain (297/2021) 39 §:n mukaan valtakunnallisen elintarvikevalvontasuunnitelman toteuttamiseksi elintarvikelaissa tarkoitetut valvontaviranomaiset laativat vastuullaan olevaa elintarvikevalvontaa koskevat valvontasuunnitelmat ja huolehtivat niiden yhteensovittamisesta siten, että valvonnassa otetaan huomioon elintarvike- ja kontaktimateriaalitoiminnan riskit ja että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista, ehkäisee vaaroja ihmisen terveydelle ja suojaa kuluttajia taloudellisilta tappioilta. Valvontasuunnitelmat on päivitettävä tarvittaessa. Elintarvikelain 38 §:n mukaan valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

Elintarvikevalvontasuunnitelmaa laatimisessa on otettu huomioon seuraavat asiat:

- lainsäädännön vaatimukset, valvonnan yleiset periaatteet ja tavoitteet;
- Valvontakohteet, niiden riskiluokitus ja tarkastustiheys;
- muut viralliset toimet, mukaan lukien yritysten ohjaus ja neuvonta;
- mahdollinen ennakoimaton työ, esimerkiksi epäilyyn perustuva valvonta, takaisinvetojen hoitaminen, ruokamyrkytysten selvittäminen ynnä muut valvontapyyntö;
- aikaisemmat valvontatulokset, auditointi-, arviointi-, ja asiakaspalaute ja niiden edellyttämät korjaavat toimenpiteet;
- valvonnalle VASUssa yhteisesti asetetut erityiset kehittämisteemat ja niistä johdetut valvonnan painopisteet;
- ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman tavoitteet, teemat ja ohjeet valvontasuunnitelmista; sekä
- toimintaympäristön ja siinä tapahtuvien muutoksien vaikutus valvontayksikön toimintaan
- kunnan omat strategiset tai muut tavoitteet.

4.2 Valvontakohteet

Kunnan valvontaviranomainen ylläpitää rekisteriä valvomistaan alkutuotantopaikoista ja elintarvikehuoneistoista sekä rekisteröidystä elintarvikekontaktimateriaalitoiminnasta elintarvikelain 79 ja 80 §:n mukaisesti.

Kaikki valvontakohteet on merkitty Ruokaviraston, aluehallintovirastojen ja kuntien pitämään valtakunnalliseen rekisteriin (VATI). Elintarvikevalvonnan valvontakohteiden lukumäärä, tarkastustiheys ja tarkastuksiin käytettävä aika on esitetty liitteessä 2.

4.3 Valvonnan riskiperusteisuus ja kohteiden tarkastustiheys

Elintarvikevalvonta on riskiperusteista. Riskiperusteisuudesta poiketaan silloin, kun esimerkiksi EU-vaatimukset edellyttävät muuta. Valvontakohteiden riskiluokittelussa käytetään apuna Ruokaviraston uusinta riskiluokitusmallia. Elintarvikevalvontaa suunnataan enemmän sellaisiin kohteisiin, joissa ilmenee elintarviketurvallisuuden liittyviä riskejä. Vastaavasti valvontaa pyritään keventämään kohteissa, joissa tällaisia riskejä ei ole tai joissa ne ovat vähäisiä tai hallinnassa. Jos elintarvikehuoneistossa on useita eri toimintoja, määräytyy tarkastustiheys riskialtteen toiminnan mukaan.

Joidenkin kohteiden kohdalla on käytetty harkintaa, jos riskinarviointi on johtamassa erittäin merkittäviin muutoksiin tarkastustiheyksissä.

Riskiperusteisuuden tarkoituksena on lisätä jouston mahdollisuutta lainsäädäntöä sovellettaessa ja parantaa valvonnan vaikuttavuutta. Riskejä arvioitaessa otetaan huomioon harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus, omavalvonnan toimivuus sekä elintarvikkeeseen liittyvät muut elintarviketurvallisuuteen ja kuluttajansuojaan vaikuttavat seikat.

4.4 Valvonnan toimeenpano

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion elintarvikevalvonta on osa kuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon kokonaisuutta. Elintarvikevalvontaviranomaisena toimii kuntayhtymän yhtymähallitus. Valvontaviranomainen on delegoinut valtaansa alaisilleen viranhaltijoille. Valvonnan tiedonhallinta Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen keskitetty toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä (VATI) on otettu käyttöön vuoden 2019 alussa. Valvonnan raportoinneista on kerrottu suunnitelman yhteisessä osiossa.

4.4.1 Valvontakohteiden ilmoittaminen, rekisteröinti ja hyväksyminen

Ilmoittaminen (elintarvikelain 8 §:n mukainen rekisteröity alkutuotanto, 10 §:n mukainen rekisteröity elintarviketoiminta ja 13 §:n mukainen rekisteröity kontaktimateriaalitoiminta)

Alkutuotannon toimijan on tehtävä ilmoitus elintarvikkeiden alkutuotannosta, ja elintarvikealan toimijan on tehtävä ilmoitus elintarviketoiminnasta toiminnan rekisteröintiä varten toimivaltaisen valvontaviranomaisen tarjoamaan sähköiseen palveluun tai toimitettava tiedot muulla tavoin toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Lisäksi toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta on viivytyksettä tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle.

Alkutuotantopaikan sijaintikunta käsittelee alkutuotantoilmoituksen ja tallentaa tiedot alkutuotannon rekisteröinnistä VATI-järjestelmään. Tietojen tallentamisesta ilmoitetaan toimijalle sähköisesti tai muulla vastaavalla tavalla Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Mikäli kunta saa tiedon elintarvikkeiden alkutuotannosta toiselta viranomaiselta, tulee kunnan ilmoittaa siitä alkutuotannon toimijalle.

Elintarvikehuoneiston sijaintikunta käsittelee elintarviketoimintaa koskevan ilmoituksen. Poikkeuksen muodostavat liikkuvat elintarvikehuoneistot, virtuaalihuoneistot (toimijat, joilla ei ole varsinaista huoneistoa elintarvikkeiden käsittelyä varten, mutta jotka toimivat elintarvikeketjun osana) ja elintarvikehuoneistot, jossa pelkästään kuljetetaan tai säilytetään elintarvikkeita yhdessä tai useammassa kuljetusajoneuvossa tai kontissa. Näiden toimijoiden ilmoitukset käsittelee toimijan kotikunta. Jos toimijalla ei ole kotipaikkaa Suomessa, elintarviketoimintaa koskevan ilmoituksen käsittelee se kunta, jonka alueella elintarviketoiminta aloitetaan. Tiedot elintarviketoiminnan rekisteröinnistä tallennetaan VATI-järjestelmään ja toimijalle ilmoitetaan tietojen tallentamisesta sähköisesti tai muulla vastaavalla tavalla Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti.

Kontaktimateriaalialan toimijan on tehtävä ilmoitus toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta kontaktimateriaalitoiminnasta toiminnan rekisteröintiä varten toimivaltaisen valvontaviranomaisen tarjoamaan sähköiseen palveluun tai toimitettava tiedot muulla tavoin viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Ilmoitus tehdään toimipaikan sijaintikunnalle. Toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta on viivytyksettä tehtävä ilmoitus toimipaikan sijaintikunnalle. Kunta käsittelee ilmoituksen ja tallentaa tiedot kontaktimateriaalitoimin-

nan rekisteröinnistä ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään ja ilmoittaa toimijalle tietojen tallentamisesta sähköisesti tai muulla vastaavalla tavalla. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen tallentamisesta.

Hyväksyminen (elintarvikelain 11 §:n mukainen hyväksytty elintarvikehuoneisto ja 9 §:n mukainen hyväksytty itujen alkutuotantopaikka)

Eläinperäisiä tuotteita käsittelevien laitosten on haettava toimivaltaiselta valvontaviranomaiselta elintarvikehuoneiston hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Lisäksi toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta on viivytyksettä tehtävä ilmoitus toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle. Laitoksen hyväksyy kyseisen laitoksen sijaintikunta (liikkuvan elintarvikehuoneiston osalta elintarvikealan toimijan kotikunta).

Toimivaltainen valvontaviranomainen tekee päätöksen elintarvikehuoneiston hyväksymisestä 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta, jollei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä. Viranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja vaarojen ehkäisemiseksi. Viranomainen tallentaa tiedot elintarvikehuoneiston hyväksymisestä ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään ja ilmoittaa toimijalle tietojen tallentamisesta sähköisesti tai muulla vastaavalla tavalla Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Kunta ilmoittaa hyväksymänsä elintarvikehuoneiston Ruokavirastolle, joka antaa elintarvikehuoneistolle hyväksymisnumeron.

Elintarvikehuoneiston hyväksymistä ei edellytetä alkutuotannon toimijoilta, jotka harjoittavat elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäistä elintarvikkeiden valmistusta tuottamistaan alkutuotannon tuotteista. Tällaisista elintarvikehuoneistoista on kuitenkin tehtävä ilmoitus rekisteröintiä varten toimivaltaiselle viranomaiselle.

Alkutuotannon toimijan, joka harjoittaa itujen alkutuotantoa, on haettava toimivaltaiselta valvontaviranomaiselta alkutuotantopaikan hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Pienimuotoisen toiminnan osalta edellytetään ilmoitusta. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella ei ole itujen alkutuotantoa harjoittavia alkutuotannon toimijoita.

Tiedottaminen

Elintarvikelain 12 §:n mukaan elintarvikealan toimijan on tiedotettava elintarvikkeen myynnistä ja muusta käsittelystä ilmoitetussa tai hyväksytyssä liikkuvassa elintarvikehuoneistossa niiden kuntien valvontaviranomaisille, joiden alueella toimintaa harjoitetaan.

4.4.2 Tarkastukset ja niiden sisältö

Suunnitelmanmukainen viranomaisvalvonta perustuu pääsääntöisesti omavalvonnan valvontaan kaikilla aloilla, joihin elintarviketurvallisuuden vaatimuksia sovelletaan. Valvontaviranomainen määrittää valvomiensa elintarvike- ja kontaktimateriaalialan kohteiden valvontatiheyden riskiperusteisesti vuosittaisessa valvontasuunnitelmassaan, jonka pohjalta laaditaan kohdekohtainen tarkastussuunnitelma. Tarkastuksia tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta, kuten valvonta-asetuksen artiklan 9 kohta 4 edellyttää. Valvonnasta voidaan perustellusta syystä, tarpeen vaatiessa ilmoittaa kohteelle etukäteen.

Suunnitelmallisessa elintarvikevalvonnassa noudatetaan valtakunnallista Oiva-kriteeristöä ja sen ohjeita. Ohjeiden tulkinnasta neuvotellaan muiden valvojen ja tarvittaessa aluehallintoviraston kanssa, jotta yksikön linja olisi mahdollisimman yhtenevä. Tarkastusten havainnot koostetaan määrämuotoiseen Oiva-raporttiin ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen keskitetyn toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä (VATI) kautta.

Tarkemmin tarkastuksesta ja sen sisällöstä kerrotaan yhteisessä osiossa, kohdassa 2.3.2.

Laitokseksi hyväksyttävän elintarvikehuoneiston hyväksymistarkastus

Laitoksen vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi edellyttää tarkastuskäyntiä ennen hyväksymispäätöksen antamista. Tarkastuksella varmistetaan, että tilat ja suunniteltu toiminta laitoksessa täyttävät lainsäädännön sille asettamat vaatimukset.

Hyväksymistarkastuksesta kirjoitetaan tarkastuskertomus, josta käy ilmi täyttääkö laitos hyväksymisen edellyttämät vaatimukset. Tarkastuskertomukseen kirjataan yksityiskohtaisesti ne asiat, jotka eivät täytä lainsäädännön vaatimuksia.

Ilmoitetun elintarvikehuoneiston ensimmäinen tarkastus

Ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen valvontaviranomainen tekee elintarvikehuoneistoon ensimmäisen tarkastuksen 1, 3 tai 6 kuukauden kuluttua toiminnan aloittamisesta. Tarkastusajan kohdan päättää kohdetta valvova terveystarkastaja toiminnan luonteen ja laajuuden perusteella. Yhteisistä perusteista neuvotellaan terveystarkastuksen yhteisissä kokouksissa. Tarkastus voidaan tehdä myös ennen ilmoitetun toiminnan aloittamista.

Elintarvikehuoneistossa ensimmäisellä tarkastuskäynnillä huomioitavia asioita:

- toiminnan luonne ja laajuus vastaavat ilmoitettua
- tilat, tilojen koko ja riittävyys, sijoittelu, rakenteelliset ratkaisut ja kunto sekä huoneiston varustelu
- yleinen siisteys ja toiminnan hygienia
- todetaan, että omavalvontasuunnitelma on riittävä elintarvikehuoneistossa harjoitettavan toiminnan luonteeseen sekä laajuuteen nähden
- Oiva – järjestelmän piirissä olevat kohteet tarkastetaan järjestelmän mukaisesti

Tarkastuksesta kirjoitetaan tarkastuskertomus. Ensimmäisen tarkastuksen jälkeen toimintaa valvotaan suunnitelman mukaisin valvontakäyntein.

Toiminnassa olevan elintarvikehuoneiston tarkastus

Tarkastuksilla arvioidaan tarkastuksen sisällön kohtien (yhteisen osion kohta 2.3.2) lainsäädännön mukaisuuden täyttymistä huomioiden ilmoitetun tai hyväksytyyn toiminnon luonne. Edellä mainittujen kohtien lisäksi elintarvikehuoneiston tarkastukseen kuuluu myös

- tuotteiden määräyksenmukaisuuden arviointia (elintarvikeparanteet, pakkausmerkinnät, kontaktimateriaalit ja laboratoriotutkimuksista saatu tieto)
- jäljitettävyyden toteutumisen tarkastus
- neuvontaa ja opastusta omavalvonnan toteutumisesta ja lainsäädännön vaatimuksista

Valvontakohteeseen suoritettavan tarkastuksen eri osa-alueita voidaan tarkistaa useampaan tarkastuskertaan jaettuna, mutta pääsääntöisesti kaikkia osa-alueita tarkastetaan vähintään kerran kolmessa vuodessa. Tarkastuksessa käytetään Oiva – arviointiohjeistusta. Jos elintarvikehuoneisto on perustettu toimijan kotiin, elintarvikevalvontaa tehdään asiakirjatarkastuksina tai tarvittaessa tarkastuskäynteinä.

Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus eli Oiva-raportti VATI-järjestelmässä. Järjestelmä lähettää Oiva-raportin toimijalle sähköpostitse ja se toimitetaan toimijalle myös kirjeitse toimijan niin halutessa. Oiva – raportit julkaistaan valtakunnallisesti Oivahymy.fi – sivustolla.

4.4.3 Hallinnollisten pakkokeinojen käyttö

Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään, jos elintarvikealan toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikemääräysten noudattamiseksi, eivätkä neuvot ja kehotukset osoittaudu riittäviksi toimenpiteiksi epäkohdan korjaamiseksi. Pakkokeinoja ovat mm. määräykset ja kiellot, uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka, haltuunotto sekä elintarvikehuoneiston hyväksynnän peruuttaminen. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus on delegoinut hallinnollisia pakkokeinoja koskevaa toimivaltaa viranhaltijoille elintarvikelain 27 §:n mukaisesti: Kunnanvaltuusto voi antaa lautakunnalle tai toimielimelle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle myös 55–59 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen osalta.

Määräysten antamiseen liittyy asianosaisen hallintolain mukainen kuuleminen, ellei kyseessä ole kiireellisiä toimia vaativa tilanne ja kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle. Hallinnollisten pakkokeinojen käytössä noudetaan valvonta-asetusta (625/2017), elintarvikelakia ja hallintolakia (434/2002) sekä Ruokaviraston ohjeistuksia.

4.4.4 Näytteenottosuunnitelma

Hyväksytyille eläinperäisiä elintarvikkeita käsitteleville laitoksille laaditaan vuosittain laitospohjaiset näytteenottosuunnitelmat. Myös muiden kohteiden osalta voidaan laatia riskiperusteisesti suunnitelma näytteenotosta omavalvonnan toimivuuden valvomiseksi.

Muiden kohteiden osalta sovitaan vuosittain projektiluonteisesta näytteenotosta. Vuonna 2022 jatketaan edelleen projektia, jossa tutkitaan palvelutiskien ja ravintoloiden jääpalojen mikrobiologista laatua. Valvontasuunnitelman mukainen näytteenotto sisältyy toimijalta perittävään valvonnan vuosimaksuun. Näytteiden tutkimisesta voidaan periä maksu toimijalta. Näytteenottosuunnitelma on taulukossa 4.

Käytettävät laboratoriot on kerrottu valvontasuunnitelman yhteisessä osiossa.

Taulukko 4 Elintarvikevalvonnan näytteenottosuunnitelma vuodelle 2022

Näyte- tyyppi	Kohderyhmä	Näyte	Näyte- määrä/ kohde/ vuosi	Analyysit
Elintarvike	Maitoalan laitokset	Maitovalmisteet	1-2	<i>Listeria monocytogenes</i>

Elintarvike	Liha-alan laitos	Lihavalmisteet	1-2	<i>Listeria monocytogenes</i>
Elintarvike	Kasvituotteiden valmistus/jalostus	Sellaisenaan syötävät kasvisjalosteet	2-6	<i>Bacillus cereus, Staphylococcus aureus, E. coli, Listeria monocytogenes</i>
Elintarvike	Ruoka- ja pikaruokaravintolat, palvelutiskit, pubit	Jääpalat tai -murska	1	Heterotrofinen pesäkeluku, <i>E.coli</i> , suolistoperäiset enterokokit, koliformiset bakteerit,
Puhtausnäyte	Maito- ja liha-alan laitokset	Tuotantoympäristö	2-10	<i>Listeria monocytogenes, Salmonella</i>
Puhtausnäyte	Elintarvikehuoneistot	Tuotantoympäristö	1-10	ATP-testi/soluperäiset epäpuhtaudet (otetaan, mikäli yritys ei itse ole ottanut omavalvontanäytteitä)

4.4.5 Valvonnan painopisteet ja projektit vuodelle 2022

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion elintarvikevalvonnassa on vuonna 2021 ollut projektina jääpalakoneiden hygieniaselvitys, jossa on kartoitettu mm. laitteiden puhtaanapitoa sekä aistinvaraisesti että näytteenotoin. Projekti jatkuu ja yhteenveto projektin tuloksista valmistuu alkuvuonna 2022. Yhteenveto vuoden 2022 painopisteistä ja toimenpiteistä on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5 Elintarvikeketjun monivuotinen kansallisen valvontasuunnitelman 2021–2024 elintarviketurvallisuuden toimenpiteitä vuodelle 2022 ja elintarvikeketjun valvonnan lopulliset painopisteet 2022. Kursiivilla on merkitty Peruspalvelukuntayhtymä Kallion omat painopisteet.

Painopisteet 2022	Painopisteen kuvaus	
	Elintarviketurvallisuuden prosessi tai tehtäväalue	Toimenpiteet 2022
Valvontatulosten perusteella elintarviketurvallisuutta ja kuluttajien tiedonsaantia heikentävien asioiden painottaminen tarkastussuunnitelmissa	Jäljitettävyys (Oiva-rivit 16.1 ja 16.9)	Oiva-rivien tarkastaminen suunnitelman mukaisesti tarkastettavissa kohteissa, muiden tarkastettavien asioiden lisäksi Yhteenveto ja viestintä aiemmista painopisteistä (kunnossapito, puhtaanapito, markkinointi ja valtakunnallinen suolan ja ravintoarvomerkintöjen valvontaprojekti) Tulevien painopisteiden suunnittelu (lämpötilavalvonta)
	Elintarvikehuoneistojen valvonta	<i>Jääpalakoneiden hygieniaselvitys</i>
Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä	Elintarvikeketjun rikollisuuden torjunta	Rikollisuuden torjunnan valvontaverkostoon osallistuminen
	Luonnonmukainen tuotanto	Petosten valvonnan ja torjunnan

		valmiuden kehittäminen, painotettu valvonta
Sähköisen asioinnin kehittäminen	Elintarvikevalvonta	VATIn jatkuva kehittäminen
		Sähköisten asiointijärjestelmien kehittämiseen osallistuminen
Kohteet valvonnan piiriin	Valvonnan kohteiden ja kohdetoimintojen saattaminen ajan tasalle	Tarkastuksilla valvotaan, että toiminta vastaa ilmoitettua
Valmius ja kriisinhallinta	Pandemiavalmiuden kehittäminen – koronaepidemian opit elintarvikevalvonnassa	Valvontayksikkö arvioi omaa toimintaansa ja päivittää oman valmiussuunnitelman

5. TERVEYDENSUOJELUVALVONTA

5.1 Johdanto

Terveydensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Lain tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa.

Terveydensuojelulain 7 §:n mukaisena kunnan terveydensuojeluviranomaisena toimii Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella kuntayhtymän yhtymähallitus. Yhtymähallitus on siirtänyt toimivaltansa edelleen ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoille.

Terveydensuojeluvalvonnan merkittävimpiä sidosryhmiä ja yhteistyötahoja ovat kuntien rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, Peruspalvelukuntayhtymä Kallion sosiaali- ja terveydenhuolto, aluehallintovirasto ja terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. Yhteistyötä tehdään myös Pohjois-Pohjanmaan maakunnan muiden ympäristöterveydenhuollon yksiköiden kanssa etenkin varautumisen merkeissä.

5.2 Valvontakohteiden hyväksymis- ja ilmoitusmenettely

Terveydensuojelulain valvontakohteet vaativat joko viranomaisen hyväksynnän tai ovat ilmoituksenvaraisia. Terveydensuojeluviranomainen tekee hakemuksesta päätöksen tai ilmoituksesta todistuksen, jolloin toiminta pääosin tulee suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Terveydensuojeluviranomainen antaa ilmoituksen tekijälle todistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta ja kirjaa valvontakohteen tiedot tietojärjestelmään. Todistuksen antamisen yhteydessä voidaan antaa toiminnanharjoittajalle ohjausta ja neuvontaa.

Terveydensuojelulain mukainen ilmoitus on ennen toiminnan aloittamista tehtävä seuraavista toiminnoista:

- majoitusliikkeen käyttöönotosta*;
- yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta;
- päiväkodin ja kerhon sekä esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta
- jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta;
- solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta;
- sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa

*Valvira, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, on laatinut soveltamisohjeen (7/2017) terveydensuojelulain 13 §:n mukaisesta ilmoitusmenettelystä koskien julkisia majoitushuoneistoja.

Toiminnanharjoittajan tulee tehdä ilmoitus kirjallisesti kunnan terveydensuojeluviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Vastaava ilmoitus on tehtävä myös toiminnan olennaisesta muuttamisesta ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta.

Talousvettä toimittavan laitoksen, jolla on omaa veden tuotantoa tai käsittelyä, on haettava toimintansa hyväksymistä kunnan terveydensuojeluviranomaiselta. Talousvettä toimittavalla laitoksella tarkoitetaan toiminnanharjoittajaa, joka toimittaa talousvettä jakeluverkossa tai muuten kuin tilapäisesti tankeista. Hyväksymistä on haettava viimeistään kolme kuukautta ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa ennen kuin laitos on hyväksytty. Toiminnan hyväksymistä on haettava myös, jos vedenottoa tai vedenkäsittelyä olennaisesti laajennetaan tai muutetaan taikka veden laadussa tai jakelussa tapahtuu toimitettavan talousveden laadun kannalta olennaisia muutoksia. Toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty.

5.3 Suunnitelmallisen valvonnan kohteet

Ilmoituksenvaraiset tai hyväksymismenettelyn piiriin kuuluvat kohteet kuuluvat pääsääntöisesti suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Suunnitelmallista valvontaa on kuitenkin yksinkertaistettu aikaisemmasta ja sen piiristä on poistettu sellaiset ilmoituksenvaraiset kohteet, joissa oleskelu on lyhytaikaista ja jotka todennäköisesti eivät aiheuta terveyshaittaa. Ilmoituksenvaraisista kohteista seuraavat on poistettu suunnitelmallisen valvonnan piiristä:

- eläinten pitoon tarkoitettu rakennus tai aitaus asemakaava-alueella tai muulla vastaavalla alueella
- bingohallit, pelisalit ja -kasinot, tanssisalit ja -lavat
- kirkot, merimieskirkot sekä muut uskonnollisten yhdistysten tilat
- luentosalit ja auditoriot muualla kuin koulujen tai oppilaitosten yhteydessä
- teatterit, elokuvateatterit, ooppera- ja konserttisalit, sirkukset, baletti-, ja juhlahuoneistot sekä muut esityksiin ja tapahtumiin tarkoitetut sisätilat
- muut kokoontumis- ja juhlahuoneistot
- työtilat asuinrakennuksessa tai alueella, jossa on asuinhuoneistoja
- parturi- ja kampaamotoiminta
- hautausmaat, yksityiset hautapaikat ja eläinten hautausmaat
- muut vastaavat laitokset tai huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta todennäköisesti ei aiheudu käyttäjälle terveyshaitta

Edellä lueteltujen kohteiden valvontaa tehdään pääsääntöisesti yhteydenottojen perusteella.

Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin perustettavasta TsL:n 13§:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle. Toimintaa ei kuitenkaan voida valvoa suunnitelmallisena valvontana, koska suunnitelmalliseen valvontaan liittyvistä, kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä ei ole säädetty lain tasolla.

Jos kotona tehtävästä terveydensuojelulain mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta epäillään aiheutuvan tai on aiheutunut terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa ja jos asukas antaa luvan, viranomainen voi asian selvittämistä varten tehdä tarkastuksen kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin. Jos tarkastus jouduttaisiin tekemään asukkaan tahdon vastaisesti, tarkastus voitaisiin teh-

dä viranomaisen kirjallisesta määräyksestä vain niissä tapauksissa, joissa viranomaisella on perusteltu syy epäillä vakavaa terveyshaittaa.

Kotirauhan piiriin kuuluvana tilana ei pidetä sellaista tilaa, jossa on erillinen sisäänkäynti ja tilat on rajattu kotirauhan piiriin kuuluvan alueen ulkopuolelle. Kotirauhan piiri säädetään rikoslain 24 luvun 11 §:ssä. Kotirauhan suojaamia paikkoja ovat asunnot, loma-asunnot ja muut asumiseen tarkoitettut tilat, kuten hotellihuoneet, teltat, asuntovaunut ja asuttavat alukset sekä asuintalojen porraskäytävät ja asukkaiden yksityisaluetta olevat pihat niihin välittömästi liittyvine rakennuksineen.

Osa tarkastuksista tehdään yhteistarkastuksena muiden viranomaisten, kuten ympäristönsuojeluviranomaisten, rakennusvalvonnan, sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastusviranomaisen kanssa. Rakennusten terveellisuuden seurannan vuoksi tarvittaessa perustettavien sisäilmatyöryhmien kokoonpanoon kuuluvat ympäristöterveydenhuollon ja rakennusvalvonnan lisäksi kiinteistön omistaja, tilakeskus, kouluterveydenhuolto, työsuojelu, työterveys, tilojen käyttäjien edustaja ja opetustoimi.

5.4 Tarkastuksen sisältö

Tarkastuksen tavoitteena on selvittää terveysvaaran tai -haitan esiintyminen, eli aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaittaa voi syntyä. Terveystarkastuksissa terveyshaitalla tarkoitetaan ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä. Tarkastuksessa annetaan haitan estämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehotukset ja määräykset. Tarkastukseen liittyy aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten. Tarkemmin tarkastuksesta ja sen sisällöstä kerrotaan yhteisessä osiossa, kohdassa 2.3.2.

Ennen tarkastusta käydään läpi muun muassa:

- asiaan liittyvä ohjeistus
- valvontakohtetta koskevat asiapaperit ja mahdolliset lupaehdot
- mahdolliset valvontakohteelle annetut huomautukset tai määräykset
- valvontakohteesta otettujen viranomaisnäytteiden tutkimustulokset
- mahdolliset edellisen tarkastuksen jälkeen kirjatut valitukset tms.

Valvontakohteessa tarkastetaan muun muassa:

- onko toiminta myönnetyn luvan mukaista
- tilojen, laitteiden ja välineiden kunto ja puhtaus
- aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö sellaisia tekijöitä tai olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaittaa voi syntyä
- henkilökunnan työskentelytavat ja mahdollisten riskien hallinta
- henkilökuntaa koskevien vaatimusten toteutuminen, mm. osaamistodistukset

Valvontakohteen tarkastuksessa voidaan kohteen eri osa-alueiden tarkastukset tehdä tarvittaessa useammalla tarkastuskerralla. Pääsääntöisesti kaikki toimintaan kuuluvat osa-alueet tarkastetaan

valvontasuunnitelmaan kuuluvan tarkastuksen yhteydessä, varsinkin silloin, jos kohteessa käydään enintään kerran vuodessa.

5.5 Tarkastustiheydet ja tarkastusaika

Perustarkastustiheytenä pidetään Valviran valtakunnallisessa terveydensuojelun valvontaohjelmassa antamia suosituksia. Terveydensuojelulain mukaiset, suunnitelmallisen valvonnan kohteet on jaettu kolmeen riskiluokkaan, joiden perusteella määräytyy valvontakohtetyypin yleinen tarkastustiheys. Valvontakohteen suunnitelman mukaista tarkastustiheyttä voidaan tarvittaessa lisätä tai vähentää kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella.

- Luokkaan 3 kuuluvat kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa esimerkiksi, kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkää häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä ja altistusaika on pitkä (korkea riski).
- Luokkaan 2 kuuluvat kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveys- tai viihtyvyyshaittaa (keskisuuri riski).
- Luokkaan 1 kuuluvat kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveys- ja viihtyvyyshaittaa, kun toimintoja on vähän, ne ovat rajoitettuja, altistuvien määrä on pieni, terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä, toiminta ei ole herkkää häiriöille ja altistusaika on lyhyt (matala riski).

Riskinarvioinnissa otetaan huomioon mm. altistuvien ihmisten määrä, erityisryhmät, altistava tekijä, altistuksen kesto tai toistuvuus, valvontahistoria, toiminnanharjoittajan omavalvonta ja asian- tuntemus ja toiminnan hyväksymispäätöksen tai ilmoituksen mukaisuus. Säännöllisen valvonnan tarkastustiheys on vähintään 0,2 tarkastusta vuodessa eli yksi tarkastus viiden vuoden välein. Kulloinkin painopisteinä olevat kohteet tarkastetaan aina sinä ajanjaksona, jolloin ne ovat painopisteinä. Kohteilla, joita ei tunneta ennestään, noudatetaan perustarkastustiheyttä, kunnes riskinarviointi voidaan tehdä. Terveydensuojeluvallontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheydet 2021–2024 on esitetty liitteessä 3.

Valvontakohtetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan arvioimiseksi otetaan huomioon tarkastuksen tarkoitus, valmistelu, sisältö sekä pöytäkirjan laatiminen. Voimavarojen suunnittelussa on huomioitava myös matka-aika. Matka-ajat eivät kuitenkaan sisälly tarkastukseen käytettävään aikaan. Tarkastukseen käytettävä aika arvioidaan tapauskohtaisesti riskinarvioinnin perusteella sekä valvontaohjelman pohjalta.

5.6 Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtävät tarkastukset ja tehtävät

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava myös muut terveydensuojelulain mukaiset tehtävät. Muihin tehtäviin kuuluvat valvontakohteen lupahakemukseen tai hakemuksen käsitte- lyyn liittyvät ennakkotarkastukset, käyttöönottotarkastukset tai toimijan vaihtumiseen liittyvät tarkastukset sekä ilmoitusten ja hakemusten käsittely. Muihin tehtäviin kuuluvat myös terveys- haittojen selvittäminen asunnoissa, kouluissa, päiväkodeissa ja muissa samankaltaisissa kohteissa. Sisäilmaan liittyviä terveyshaittaselvityksiä on viime vuosina ollut runsaasti.

Talovesi- tai uimavesiepidemioiden selvittämiset eivät myöskään kuulu suunnitelmalliseen valvontaan. Myös asiakasvalitusten ja muiden viranomaisten valvontapyyntöjen vuoksi voidaan tehdä tarkastuksia ja selvityksiä, jotka eivät kuulu suunnitelmalliseen valvontaan. Ympäristöterveyden-

huolto osallistuu tarvittaessa erilaisiin terveydensuojelua edistäviin työryhmiin ja valvontatutkimusohjelmien laatimiseen yhdessä sidosryhmien edustajien kanssa.

Nämä suunnittelemattomat valvontatapaukset ovat ensisijaisia suhteessa säännölliseen valvontaan, sillä yleensä niiden taustalla on terveyshaittaepäily.

Lausuntojen antaminen erilaisiin vireillä oleviin suunnitelmiin on lisääntynyt merkittävästi, mikä on positiivista. Lausuntojen laatiminen vaatii hyvää perehtymistä vireillä olevaan asiaan ja lausuntojen antamiseen kuuluu kohtuullisen paljon työaika.

5.7 Pakkokeinojen käyttö

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja tai määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Mikäli terveydensuojelulain 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai on muutoin erityisen merkityksellinen, voivat Valvira tai Aluehallintovirasto toimialueellaan antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi.

Valvontaviranomainen voi velvoittaa terveydensuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti toimivaa toiminnanharjoittajaa korjaamaan toiminnassa ilmenneet epäkohdat tai laiminlyönnit määräaikaan mennessä. Aluehallintovirasto tai kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa terveydensuojelulain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämishallalla.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus on delegoinut terveydensuojelulain 20, 20 a, 27, 29.2, 30.4, 31 ja 46 §:n mukaisia hallinnollisia pakkokeinoja koskevaa toimivaltaa viranhaltijoille. Uhkasakkoa, teettämishallaa ja keskeyttämishallaa koskevassa asiassa toimivaltaisena viranomaisena on yhtymähallitus.

5.8 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

5.8.1 Suunnitelmallinen näytteenotto

Terveydensuojelulain valvontasuunnitelmaan liittyviä näytteitä otetaan vuoden 2022 aikana näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Näytteenottokohteina ovat pääosin talous- ja uimarantavedet. Vaikka suunnitelmallinen näytteenotto ei ole lainsäädännöllisesti kuin pieneltä osin valvontaviranomaisen tehtävää, on alueella sovittu talousvettä toimittavien laitosten kanssa, että terveysvalvonta toimii näytteenottajana. Uimahallien allasvesinäytteiden oton hoitavat Seilab-laboratorion näytteenottajat. Uimahallien puhtausnäytteenotot ovat osa toimijan omavalvontaa.

Talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista säädetään ns. isojen vesilaitosten osalta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 1352/2015 ja pienten vesilaitosten laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 401/2001. Vesilaitos päivittää valvontaohjelmansa vähintään viiden vuoden välein, tarvittaessa useamminkin, yhteistyössä valvontaviranomaisen kanssa. Mikäli valvontatutkimusohjelman mukaisesti otetussa talousvesinäytteessä ilmenee laatusuosituksen- tai vaatimusten ylitys, on siitä ilmoitettava terveydensuojeluviranomaiselle. Terveysinsinööri ottaa talousvedestä uusintänäytteen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

Uima-allasveden laatuvaatimuksista ja näytteenotosta on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 315/2002. **Uimarantavesien laatuvaatimuksista** ja näytteenotosta säädetään ns. EU-uimarantojen osalta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 177/2008 ja pienten yleisten uimarantojen ja muiden uimarantojen osalta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 354/2008. Mikäli allas- tai uimarantaveden laatu ei täytä sille asetettuja vaatimuksia, uimavedestä otetaan uusintanäyte terveysinsinöörin toimesta.

Taulukko 6 Terveydensuojeluvalvonnan näytteenotto vuonna 2022

Valvontasuunnitelman mukainen näytteenotto	Näytemäärä
Talousveden valvontatutkimusohjelman mukaisia näytteitä	n. 60
Uimarantavesinäytteitä (myös talviuintipaikat)	n. 30
Terveydellisten olojen valvonnan yhteydessä (esim. päiväkodit, vanhusten palveluasuminen) puhtausnäytteitä Luminometrillä (ATP-pitoisuus/soluperäiset epäpuhtaudet)	n. 30

5.8.2 Muu näytteenotto

Terveydensuojeluviranomainen ei pääsääntöisesti itse suorita näytteenottoa osana asuntojen ja muiden oleskelutilojen olosuhdevalvontaa ja terveyshaittaepäilyjen selvittämistä. Mikäli asiakasyhteydenoton ja siihen liittyvän selvityksen ja valvontatoimien perusteella katsotaan tarkoituksenmukaiseksi suorittaa lisätutkimuksia tai näytteenottoja, ohjataan asiakasta ostamaan palvelu kyseiseen toimintaan pätevöityneeltä rakennusterveysasiantuntijalta.

Ulkopuolisella asiantuntijalla, joka tekee asunnon ja muun oleskelutilan tutkimuksia ja selvityksiä terveydensuojelulain mukaista viranomaisvalvontaa varten, tulee olla terveydensuojelulain 49 §:n mukainen asiantuntemus ja pätevyys. Mahdolliset tutkittavat näytteet tulee tutkituttaa terveydensuojelulain (763/1994) 49 a §:n mukaisesti Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa.

5.9 Suunnitelmallisen valvonnan painopistealueet

Valvira laatii terveydensuojelulain mukaisen valvonnan ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman. Yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman tavoitteena on valvontakäytäntöjen yhtenäistäminen toiminnanharjoittajien samantarvoiseen aseman turvaamiseksi sekä valvontaresurssien tehokas ja suunnitelmallinen kohdistaminen elinympäristön terveellisyyden edistämiseksi. Tätä tavoitetta tukevat terveydensuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen.

Terveydensuojelulaki sisältää yleisperiaatteen, jonka mukaan toiminnanharjoittajan on suunniteltava ja toteuttava toimintansa siten, että terveyshaittojen syntyminen ehkäistään. Toiminnassa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon yksilöiden tai ryhmien erityinen herkkyys ja niistä seuraavat erityisvaatimukset.

Terveydensuojelutyötä tehdään mm. sisäilmatyöryhmissä, jossa rakennusten terveellisyyttä seurataan moniammatillisissa kokoonpanoissa. Riskinarviointiin perustuva, suunnitelman mukainen säännöllinen valvonta jatkuu myös mahdollisen terveyshaittaepäilyn käsittelyn ajan. Myös epide-

miaselvitystyöryhmä, joka Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa on nimetty hygieniastyöryhmäksi, kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa keskustelemaan ajankohtaisista asioista. Hygieniastyöryhmän kokoonpano on kerrottu kohdassa 2.12.1. Ennaltaehkäisevää työtä on myös kaavoitusprosessiin osallistuminen sekä lausuntojen antaminen ympäristö- ja rakennuslupahakemuksista.

Taulukossa 7 on esitetty valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman tavoitteet vuosille 2020–2024.

Taulukko 7 Valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman painopisteet 2020–2024 *Kursiivilla on merkitty Peruspalvelukuntayhtymä Kallion omat painopisteet vuodelle 2022.*

	2020 -2024 Terveydensuojelun painopisteet
Omavalvonnan tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa, joista voi aiheutua terveyshaittaa ja toiminnanharjoittajan omavalvonnan korostaminen säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa • Omavalvonnan tukeminen tarkastuskäynnillä tai esim. toiminnanharjoittajille lähetetyllä lyhyellä kyselyllä, jonka tuloksia voidaan hyödyntää mm. riskinarvioinnissa, toiminnanharjoittajille suunnatussa neuvonnassa ja ohjauksessa • Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja -hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja valvontatutkimusohjelman päivittäminen ja käyttöönotto
Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö	<ul style="list-style-type: none"> • Terveyshaittojen tunnistaminen, haittaepäilyn selvittäminen ja ennaltaehkäisy yhteistyössä eri viranomaisten (mm. rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, sosiaalihuolto ja terveydenhuolto) kanssa. • Terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa; <i>annetaan lausuntoja kaavoitus- ja ympäristölupaprosesseissa</i> • <i>Paikkatietokoulutukseen osallistuminen</i>
Terveydensuojelulain uudistus	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vuosimaksujen käyttöönotto terveydensuojelulain mukaisille kohteille</i>
Valmius ja kriisinhallinta	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pandemiavalmiuden kehittäminen</i> • <i>Valmiussuunnitelman päivittäminen</i> • <i>Valmiusryhmiin osallistuminen ja yhteistyö eri viranomaisten (pelastusviranomainen, kuntien edustajat, ELY-keskus, THL, poliisi, toiminnanharjoittajat, AVI) kanssa.</i>

6. TUPAKKA- JA NIKOTIINIVALMISTEIDEN VALVONTA

6.1 Tupakkalain valvonnan tavoitteet

Tupakkalain (549/2016) tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa tupakkalain mukaiset tehtävät on delegoitu viranhaltijoille. Tämänhetkisen tiedon mukaan tupakkalakiin on tulossa muutoksia vuonna 2022. Osa muutoksista tulee voimaan heti ja osa siirtymäajan jälkeen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia niille tupakkalain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Aluehallintovirasto ohjaa kuntia tupakkalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten toimeenpanossa aluehallintoviraston alueella. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuosille 2020–2024 on laadittu Valviran valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman periaatteiden mukaisesti.

6.2 Tupakkalain valvonnan sisältö

6.2.1 Lupamenettely

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Vähittäismyyntilupa on myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtainen. Liikkuvassa liikennevälineessä tapahtuvaan tupakkatuotteiden myyntiin luvan kuitenkin myöntää luvanhakijan kotikunta.

Poltettavaksi tarkoitettujen kasvipöytäisten tuotteiden, sähkösavukelaitteiden, tupakan vastikkeiden (esim. nikotiinittomat sähkösavukeneesteet, yrttinuuska) ja tupakointivälineiden myynti on vapaasti harjoitettavaa elinkeinotoimintaa, joka ei edellytä erillistä lupaa tai ilmoitusta.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa myönnetään kirjallisesta hakemuksesta, jos hakija on esittänyt hyväksyttävät laissa mainitut asiapaperit ja selvitykset. Myyntiluvasta peritään hyväksytyn taksan mukainen maksu. Lisäksi kunta perii vuosittain hyväksymänsä taksan mukaisen, myyntipistekohtaisen valvontamaksun siltä, jolla on 44 §:ssä tarkoitettu tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa, sekä siltä, joka on tehnyt tämän lain 50 §:ssä tarkoitettun tukku- myynti-ilmoituksen.

6.2.2 Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön

Tällä hetkellä voimassa olevan tupakkalain mukaan asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä. Lakiin on kaavailtu muutosta, jonka mukaan kieltä tulisi koskemaan kaikkia asuntoyhteisön hallinnoimia tiloja.

Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään.

Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista.

6.2.3 Tupakkalain mukaiset tarkastukset

Tupakkalain 8 §:n mukaan kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi.

Kunta valvoo alueellaan:

- 1) tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiinesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä omavalvontaa koskevien säännösten noudattamista;
- 2) tässä laissa säädettyjen markkinointi- ja esilläpitokielloja koskevien säännösten noudattamista;
- 3) tupakointikielloja ja -rajoituksia koskevien säännösten noudattamista.

Heinäkuussa 2021 on tullut voimaan kaksi EU-tason säädöstä, jotka ovat merkityksellisiä tupakkalain valvonnan näkökulmasta. Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvonnassa on alettu soveltamaa markkinavalvontalainsäädäntöä kesästä 2021 alkaen. Lisäksi kertakäyttömuovidirektiivin täytäntöönpanon (jäljempänä SUP-direktiivi) myötä suodattimilla varustettujen tupakkatuotteiden ja erikseen myytävien suodattamien vähittäismyyntipakkauksissa on 3.7.2021 alkaen pitänyt olla direktiivin edellyttämät pakkausmerkinnät.

Lisäksi varaudutaan mahdollisesti 1.1.2022 voimaan tulevan tupakkalain muutoksiin, joita ovat tupakointikiellojen mahdollinen laajeneminen yleisille uimarannoille ja lasten leikkikentille, ja tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myyjän omavalvontavelvollisuuden laajentaminen koskemaan ikärajavälön lisäksi myynnissä olevien tuotteiden lainmukaisuuden valvontaa. Jälkimmäinen ehdotus tulisi voimaan vasta vuoden siirtymäajan jälkeen. Lisäksi kunta voisi lakiuudistuksen jälkeen antaa tupakkalain 96 § pykälän nojalla kiellon lisäksi määräyksiä. Määräys voisi koskea esimerkiksi myynnin tai muun toiminnan korjaamista tupakkalain mukaiseksi. Lisäksi pykälässä säädettäisiin kunnan mahdollisuudesta kieltää toiminta, jos kunnan antamaa määräystä ei ole noudatettu.

Tupakkalain toteutumista voidaan valvoa samalla, kun valvontakohteeseen kohdistetaan muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Esimerkiksi elintarvikemyymälöihin ja kioskeihin kohdistuvan elintarvikelain valvonnan yhteydessä on luontevaa yhdistää myös tupakkalain mukaisten tuotteiden sekä lääkelain perusteella nikotiinikorvausvalmisteiden valvontaa. Valvontaohjelman suunnitelmallisen valvonnan piiristä poistettuihin kohdetyyppeihin (esim. päiväkoteihin, kouluihin ja virastoihin) voidaan kohdistaa suunnitelmallista valvontaa silloin, kun valvontakohtetyyppi on val-

vontaohjelman painopistealueena. Suunnitelmallisen valvonnan piiristä poistuneiden kohdetyyppien osalta tupakkalain toteutumista valvotaan muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä.

6.2.4 Kiellot ja vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

6.2.4.1. Kiellot

Jos kunta valvontatehtävässään havaitsee alueellaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, kunta voi kieltää tällaisen toiminnan (tupakkalaki § 96).

6.2.4.2. Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1. myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasvipiperäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;
2. jättää ilmoittamatta 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;
3. 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa savuttomia tupakkatuotteita;
4. 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;
5. 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä automaattisesta myyntilaitteesta;
6. 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä kuluttajalle etäviestintä käyttäen;
7. 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä;
8. 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaisesta peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa edellä lueteltua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

6.3 Valvontakohteet

Tupakkalain suunnitelmallisen valvonnan kohteita ovat esimerkiksi tupakointilalliset ravintolat, tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja tupakointivälineiden myyntipaikat ja tupakkatuotteiden tukkumyyntipaikat. Suunnitelmallisen valvonnan piiristä on poistettu sellaiset kohdetyypit, joissa tupakointi on tupakkalain perusteella kielletty. Tällaisia kohdetyyppejä ovat muun muassa täysin savuttomat ravintolat, päiväkodit ja oppilaitosten sisätilat ja ulkoalueet sekä virastojen ja viranomaisten sekä niihin verrattavien julkisten laitosten yleisölle ja asiakkaille varatut sisätilat. Edellä mainittujen tilojen tupakkalain mukaisuuden valvontaa tehdään muun terveydensuojelulain mukaisen valvonnan yhteydessä.

6.4 Tarkastussuunnitelma

Tarkastustiheyksissä ja tarkastukseen käytettävässä ajassa noudatetaan Valviran antamia ohjeita. Tarkastustiheys perustuu Valviran laatimaan riskinarviointiin, koska kohdekohtaista riskinarviota ei ole tehty.

Ohjelmakauden aikana tarkastuksia voidaan lisäksi kohdentaa riskinarvioinnin perusteella, mikäli kohdekohtainen riskinarviointi päätetään laatia. Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynnin osalta valtakunnallisen valvontatiheyden tarkastustiheyttä ei ole perusteltua vähentää riskinarvion perusteella.

Riskiä lisääviä tekijöitä voivat olla esimerkiksi:

- valvontahistoriasta ilmenevät aiemmat rikkomukset taikka muulla tavoin ilmenevä kielteinen tai piittaamaton suhtautuminen tupakkalain säännöksiin
- omavalvonnan puutteellisuus
- myyntitilan läheisyys suhteessa oppilaitoksiin tai muihin alle 18-vuotiaiden suosimiin paikkoihin
- tietty ajankohta (koulun alkaminen syksyllä)
- tupakansavulle altistuvien ihmisten suuri määrä ja mahdollinen erityisryhmä (lapset, nuoret, vammaiset, sairaat)

Tupakkalain valvontakohteiden lukumäärä, suunnitellut tarkastustiheydet ja tarkastuksiin keskimäärin käytettävä aika on esitetty liitteessä 4.

6.5 Valvonnan painopisteet ja projektit

Valtakunnallisia tupakkalain valvontaohjelman tavoitteita vuosille 2020–2024 ovat yhteistyö ennaltaehkäisevän päihdetyön kanssa, omavalvonnan tukeminen sekä laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö.

6.5.1 Yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukee tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelman toinen painopiste, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa. Eri tahojen välinen yhteistyö on keskeisessä roolissa myös EPT-lain (laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015) soveltamisessa.

Tätä tavoitetta edistetään Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa osallistumalla ehkäisevää päihdetyötä kunnassa tai seudulla harjoittavien tahojen toimintaan sekä yhteiskokouksilla, joissa on mukana ehkäisevä päihdetyön työntekijöiden lisäksi mm. koulujen, terveydenhuollon, poliisin ja harrastustoimintojen edustajia.

Painopisteen tavoitteena on kehittää tupakkalakia valvovien viranomaisten ja ehkäisevän päihdetyön yhteistyötä niin, että yhteistyön tulokset tukisivat sekä tupakkalain että EPT-lain tavoitteiden toteutumista.

6.5.2 Omavalvonnan tukeminen

Tupakkalain valvonta tukeutuu viranomaisvalvonnan lisäksi toiminnanharjoittajien itse harjoittamaan valvontaan ja toiminnansäätelyyn ("omavalvonta"). Tupakkalaissa omavalvontasuunnitelman laatimisvelvollisuudesta on erikseen säädetty tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myynnin sekä tupakointilallisten ravitsemisliikkeiden osalta. Näiltä osin omavalvonta on elinkeinonharjoittajalle pakollista. Tupakkalakiä valvovan viranomaisen toiminnalla voidaan lisäksi tarjota esimerkkejä ja herättää keskustelua sellaisista omavalvonnan sovellusalueista, jotka eivät suoraan seuraa elinkeinonharjoittajalle säädetystä velvollisuudesta.

Valvontakohteiden riskinarvioinnin näkökulmasta toiminnanharjoittajien omavalvonnalla ja sen toimivuudella on merkittävä rooli. Omavalvonnan toimivuuden arvioinnin osalta on perinteisesti tukeuduttu pääasiassa tarkastuksilla saatuun valvontatietoon, mikä ei välttämättä tue valvontakohteen ajantasaista riskinarviointia parhaalla mahdollisella tavalla. Painopisteen tavoitteena on auttaa parantamaan toiminnanharjoittajien omavalvonnan laatua, lisätä valvonnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä edistää valvontakohteista tehtävää riskinarviointia. Valvontakohteiden omavalvontasuunnitelmat tullaan käymään läpi tarkastuksilla ja omavalvonnan toimivuutta tullaan arvioimaan toiminnanharjoittajille suunnatun kyselyn avulla.

6.5.3 Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin on tullut 20.5.2019 alkaen pakollisina ominaisuuksina turvaominaisuusmerkintä sekä jäljitettävyyssjärjestelmän mukainen yksilöllinen tunniste. Näiden pakkausmerkintöjen avulla pystytään varmistumaan tupakkatuotteen aitoudesta sekä jäljittämään tuote valmistuksesta aina vähittäismyyntiin asti. Vähittäismyyntipakkausten uusien pakollisten merkintöjen tarkoituksena on ehkäistä tupakkatuotteiden laitonta kauppaa.

Vuosina 2022–2024 toteutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä keskittymällä valvonnassa niihin osa-alueisiin, joissa kunnilla ja Valviralla on päällekkäistä valvontatoimivaltaa. Painopisteenä ovat erityisesti tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta.

6.6 Nikotiinivalmisteiden valvonta

Nikotiinivalmisteiden myynnistä säädetään lääkelaisa (395/1987) ja sen muutoksessa 22/2006.

Kunnan on myönnettävä kirjallisesta hakemuksesta lupa nikotiinivalmisteiden myyntiin, jos hakijalla on edellytykset säilyttää ja myydä nikotiinivalmisteita lääkelain mukaisesti. Edellytykset on lueteltu lääkelain pykälässä 54 a. Luvanhaltijan on ilmoitettava lupahakemuksessa ilmoitettujen tietojen muutoksesta ja myynnin lopettamisesta kunnalle. Kunta ilmoittaa luvan myöntämisestä ja myynnin lopettamisesta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle, joka julkaisee lääketukukauppoja varten verkkosivuillaan luettelon niistä myyntipaikoista, joilla on lääkelain 54 a §:ssä tarkoitettu kunnan myöntämä lupa itsehoitoon tarkoitettujen nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiin.

Nikotiinivalmisteita saa myydä apteekeissa sekä tupakkaa myyvissä vähittäiskaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla sekä ravitsemisliikkeissä myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyynti-

tiluvan perusteella. Nikotiinivalmisteita saa myydä ainoastaan 18 vuotta täyttäneille. Myyjän on voitava valvoa ostotilannetta. Myynti automaattisista myyntilaitteista on kielletty.

Läkelain mukaista nikotiinituotteiden vähittäismyynnin valvontaa tehdään pääsääntöisesti tupakalain mukaisen valvonnan kanssa samanaikaisesti. Valvontaa suoritetaan viranomaisen omasta aloitteesta sekä ilmoitusten perusteella nikotiinivalmisteiden varastointi- ja myyntipaikoissa. Mikäli tuotteiden varastoinnissa tai myynnissä havaitaan epäkohtia, tulee toiminta kieltää määräajan kuluessa. Jos toimintaa ei ole korjattu määräajassa taikka jos kiellossa mainittua säännösten vastaista menettelyä on jatkettu tai jos se on uudistettu asetetun määräajan jälkeen, voi viranomainen peruuttaa nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan määräajaksi tai kokonaan.

LIITTEET

- 1 Eläinlääkintähuollon suunnitelmallinen valvonta vuodelle 2022
- 1 A Eläinten terveys- ja hyvinvointivalvontasuunnitelma EHO:n resurssikartoitus 2022
- 2 Elintarvikelain valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2022
- 3 Terveysturvallisuuden valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2022
- 4 Tupakka- ja nikotiinivalvonnan valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2022

Lainsäädäntö

Suomen perustuslaki (731/1999)
Hallintolaki (434/2003)
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 virallisesta valvonnasta
Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista (410/2009)
Laki palvelujen tarjoamisesta (1166/2009)
Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon
valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011)
Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)
Elintarvikelaki (297/2021)
Eläinsuojelulaki (247/1996)
Eläintautilaki (76/2021)
Laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006)
Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014)
Laki lääkelain muuttamisesta (22/2006), §54a – 54d
Laki maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013)
Sivutuotelaki (517/2015)
Terveysturvallisuuslaki (1326/2010)
Terveysturvallisuuslaki (763/1994)
Tupakkalaki (549/2016)

Kunta / Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio(Liite 1 a)

1. ELÄINMÄÄRÄT KUNNAN ALUEELLA

a. Tuotantoeläintilat	Lkm
Nautatilat	260
Sikatilat	10
Lammas- ja vuohitilat	9
Hevostilat	85
Siipikarjatilat	2
Vesiviljelylaitokset	1
Turkistarhat	3
Tarhatun riistan tilat	0
Mehiläistarhat	3
Muut tuotantoeläinyksiköt	0
b. Lemmikit	Lkm
Arvio lemmikkien määrästä	4 200

2. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

a. Terveystuotosopimukset	Lkm
Nauta	Lkm
Tilat, joilla terveystuotosopimus	223
Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	päivitetään
Terveystuototilojen osuus (% kaikista nautatiloista)	86
Siat	Lkm
Tilat, joilla terveystuotosopimus	10
Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	10
Terveystuototilojen osuus (% kaikista sikatiloista)	100 %
Siipikarja	Lkm
Tilat, joilla terveystuotosopimus	0
Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveystuototilojen osuus (% kaikista siipikarjatilastoista)	0 %
Muut terveystuotosopimukset	Lkm
Tilat, joilla terveystuotosopimus	0
Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveystuototyön resurssitarve (htv)	1,0 htv
b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta	Lkm
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveystuoto)	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	2700
Sairaskäynnit päivystysaikana	700
Sairaskäynnit pieneläinvastaanotolla	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	1500
Sairaskäynnit päivystysaikana	300
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve (htv)	6,0 htv

3. ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

a. Terveystuoto	Lkm
Pakolliseen terveystuotoon kuuluvat tilat	Lkm
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelma	2
Uudistuseläimiä tuottavat sikalat, salmonellavalvonta	0
Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0

Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	Ei tiedossa
Vapaaehtoiseen terveystarkkailuun kuuluvat tilat	Lkm
Maedi-visna / CAE	3
Scrapie	0
Tarhattujen hirvieläinten terveystarkkailuohjelma	0
Vesiviljelyeläinten terveystarkkailukohteet	1
b. Muu eläinten terveyden valvonta	
Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve (htv)	0,1 htv

4. SIVUTUOTEVALVONTA

	Lkm
Haaskanpitäjiksi ilmoittautuneet toimijat	8
Ilmoitetut haaskat	8
Sivutuotealan laitokset	1
Hautaamisilmoitukset	
Sivutuotevalvonnan resurssitarve (htv)	0,01 htv

5. ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

a. Ilmoituksenvaraiset kohteet	Lkm
Kennelit	0
Hevostallit	25
Riistanhoidolliset tarhat	0
Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0
Eläinkaupat	1
Eläinlaitokset	1
b. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset	Lkm
Arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista	80
c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta	20
Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve (htv)	1,1 htv

6. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

a. Eläinlääkärit	Htv
Eläinlääkäripalvelut	7
Eläinten terveyden valvonta	0,1
Sivutuotevalvonta	0,01
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	1,09
Elintarvikevalvonta	0,3
Muut tehtävät	0,01
Eläinlääkärit yhteensä	8,5
Päivystykseen osallistuvien eläinlääkärien määrä (lkm)	7
b. Muut kuin eläinlääkärit	Htv
Eläinhoitaja/avustaja	1
Terveystarkastajan tekemä eläinsuojeluvalvonta	
Muut tehtävät	
Muut kuin eläinlääkärit yhteensä	1
Ostopalvelut eläinlääkintähuollossa (sanallinen kuvaus) Ostopalveluiden laajuus ja laatu:	
Ei ostopalveluja	

Eläinlääkintähuollon suunnitelmallinen valvonta vuodelle 2022

Päivitetty 9.12.2021

Tarkastustyyppi	h /tarkastus	v. 2022 käyntejä	Yhteensä h
Maidontuotantotilanhygieniatarkastus *) sisällytetty elintarvikevalvonta-	6	40	240
Naseva- ja muu terveydenhuolto	4	200	800
Sikava	3	42	126
ELS 24 §	4	25	100
Maedi-visna-käynnit	5	1	5
Kanojen salmonellavalv.	3	2	6
Sivutuotevalvonta	3	5	15
		315	1292

ELINTARVIKEVALVONTASUUNNITELMA

Viimeisin päivitys : 10.12.2021

Kohteen nimi	Kunta	Tarkastustiehyys	Tarkastukseen käytettävä aika (h), arvio / käynti	2019	2020	2021	2022	2023
Arolan marjatala	Nivala	0,25		0	0	1	0	
Maidontuotantotilat (190 kpl)		46	6	45	45	45	40	
		24		45	45	45	40	
Osuuskunta Maitokolmio	Sievi	4	3	4	4	4	4	
		1,6						
Viljamaan tila	Sievi	2	2	2	2	2	2	
		0,53		6	6	6	6	
Sikabaarin lihatuote Oy	Ylivieska	6	5	6	6	6	6	
Heimo Leppälä	Ylivieska	0,5	3	1	1	1	1	
Tilateurastus Marko Myllykoski	Ylivieska	0,5	3	1	1	1	1	
		3,2		8	8	8	8	
Mty Niemi	Nivala	1	5	1	1	1	1	
		0,13		1	1	1	1	
Pirjon Pakari Ylivieska	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	
		0,53		1	1	1		
Kotirannan vihannesjaloste	Ylivieska	2	4	2	2	2	2	
		1,1		2	2	2		
Alangon luomutila/ Takanen Mikko	Sievi	0,35	4	0	1	1	0	
		0,00		0	1	1		
Pohjolan Pakurirouhe	Nivala	0,35	3	0	1	1	0	
Trifol Oy	Sievi	0,5	4	0	1	1	1	
Tmi Vääräkankaan Hunaja	Ylivieska	0,5	4	1	1	1	1	
		0,53		1	3	3	5	
Ykkösapteekki (keskusta)	Ylivieska	0,33		uusi	1	1	0	
Savarin apteekki	Ylivieska	0,33			uusi	1	1	
Nivalan apteekki	Nivala	0,33			uusi	1	1	
Sievin apteekki	Sievi	0,33			1	1	0	
Alavieskan apteekki	Alavieska	0,33			1	0	0	
Lähiuotemyymälä Nivala-Puoti	Nivala	0,33		uusi	1	0	0	
R-kioski Ylivieska	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
R-kioski, Nivala	Nivala	0,35	3	0	0	1	0	
K-Market Mustikka	Ylivieska	1	4	0	1	0	1	

Pohjoinen Järvikala Oy	Nivala	0,35	2	1	0	0	1	
Lidl Ylivieska-Pyörreperä	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	0	
Lidl Nivala	Nivala	0,5	4	1	0	1	0	
K-Market Mutti	Sievi	0,5	4	0	1	1	0	
Justus-myymäälä	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	0	
Prisma Ylivieska	Ylivieska	1	4	1	0	1	1	
Sale Ylivieska, Valtakatu	Ylivieska	0,5	4	0	1	0	1	
S-Market Alavieska	Alavieska	0,5	4	0	1	0	1	
S-Market Sievi	Sievi	0,5	4	0	1	0	1	
Sale Kaisaniemi	Ylivieska	0,5	4	0	1	0	1	
EL-MA-myymäälä	Sievi	0,33	4	0	0	1	0	
S-market Nivala	Nivala	0,5	5	0	1	0	1	
Kärkkäinen Oy	Ylivieska	1	6	1	1	1	1	
Jäätelökioski SIA Yka	Ylivieska	0,5	3	1	0	1	0	
Pelon kesäkioski (K-supermakertin p	Nivala	0,5	3	0	1	0	1	
Nivalan liikuntakeskus Oy/ Jäätelökioski	Nivala	0,5	3	0	1	0	1	
Nivalan liikuntakeskus Oy/ Jäätelökioski	Nivala	0,5	3	uusi	1	1	0	
Rose Grilli ja Salaattibaari AY/Ingma	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	0	
Sillankorvan Yrttijuusto Jäätelökioski	Ylivieska	0,5			uusi	0	1	
Halpa-Halli Ylivieska	Ylivieska	0,5	5	1	1	1	1	
Halpa-Halli, Nivala	Nivala	0,5	5	0	1	0	1	
K-Citymarket, Ylivieska	Ylivieska	2	5	1	2	2	2	
K-Supermarket	Nivala	2	5	2	2	2	2	
Herkkukeidas Prisma Ylivieska	Ylivieska	0,5	4	1	1	1	1	
ERKA	Sievi	1	4	1	1	1	1	
Kärkkäinen Web Oy	Ylivieska	1			uusi	1	1	
Tokmanni Nivala	Nivala	0,35	4	1	0	0	1	
Sikabaarin kahvila/myymälä	Ylivieska	1	4	0	1	uusi	1	
Kontion luomutila	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	1	
Isokummun lammastila	Sievi	0,35			uusi	1	1	
Hannun Herkkukeidas Oy, Kärkkäisen	Ylivieska	0,5	4	0	0	1	0	
sievin Metsästysseura ry/ Hirviteuras	Sievi	0,35	4	1	0	1	0	
		20,88		16	21	29	27	
Tapu Oy	Alavieska	1	5	1	1	1	1	
Livvie	Ylivieska	0,35	5	0	0	1	0	
Suomi Trading Oy	Ylivieska	1	5			uusi	1	
		0,67		1	1	2	2	
Maasydämen Matkailu, ravintola & g	Sievi	1	5	1	1	1	1	
Ravintola Lounatuuli	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Taivaallinen rauha	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
LocosCocos	Ylivieska	1	5	Uusi	1	1	1	
Sibel Kebab-pizzeria	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Pizzeria Turkinpippuri	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Ravintola Harun	Nivala	1	5	1	1	1	1	
Ravintola Ronai	Sievi	1	5	1	1	1	1	
Ravintola Kuutammo	Nivala	1	5	1	1	1	1	
Ravintola Citrus	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Cafe ja Bar Lissu	Alavieska	0,5	5	uusi	1	0	1	

Ravintola Myllyranta	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Lounasravintola Pikkuveli	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Kotipizza, Ylivieska	Ylivieska	1	5	1	0	1	1	
Hotelli-Ravintola Puustelli	Nivala	1	5	1	1	1	1	
Pikkuveli, Lintutie	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Lounas-Kahvila Saimi	Nivala	1	5	1	1	1	1	
Ravintola Aitta	Nivala	2			uusi	1	2	
King Meal	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Fresh! Burger(Scanb), Kärkkäinen	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Prisma Ylivieska Presso & Buffa	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
Prisma Ylivieska Hesburger	Ylivieska	0,5	4			uusi	0	
Sytyke-Center	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	1	
Nivalan autohuolto	Nivala	1	4	1	0	1	1	
Touhutalo/ Rolls	Ylivieska	0,5			1	0	1	
Tarviketalli	Alavieska	0,5	4			uusi	1	
		14,00		21	20	23	26	
Marin Grilli	Nivala	0,5	5	uusi	0	1	0	
Rose Grilli ja Salaattibaari	Ylivieska	0,5	5	1	0	1	0	
Subway	Ylivieska	0,5	5	0	1	0	1	
Heikki Nivala, myyntivaunu	Ylivieska				uusi	1	1	
Myyntivaunu Kari Niemi / Vohvelisan	Sievi	1	4	1	1	0	1	
Nivalan autogrilli (ent. Vieskan grilli)	Nivala	0,5	5	1	1	0	1	
Lissun grilli kahvio (Jussin grillin tiloi	Nivala	0,5	5			uusi	0	1
Tasty Grill, myyntivaunu	Ylivieska	0,5	5			uusi	1	1
ABC Yka Joutsentie (sis. market)	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	0	
Grilli-Kahvio Pysäkki	Sievi	0,5				uusi	0	
Vieskan autogrilli	Ylivieska	0,5	4			uusi	1	0
		3,33		5	3	6	6	
Shell Kahvila	Ylivieska	0,35	4	1	0	0	1	
Neste Kahvila, Yka	Ylivieska	0,35	4	0	1	1	0	
Häggman, Kärkkäinen	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	0	
K-Rauta Rautapohja/ kahvila	Ylivieska	0,35	4	0	1	0	0	
Ravikeskus Keskisen kahvilat	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	1	
Häggman, Nivala	Nivala	0,5	4	0	1	0	1	
Nivalan seudun Golf	Nivala	0,35	4	1	1	1	0	
Uikon kahvila	Nivala	0,5	4	0	1	0	1	
Cafe Tillamiina	Nivala	0,5	4			uusi	0	
Kahvila Messi	Ylivieska	0,35	4	1	0	0	1	
Louekeskus, kahvila	Sievi	0,5	4	1	0	1	0	
Vohvelikahvila Helmi	Nivala	0,35		1	0	0	1	
4H-vohvelikahvila	Ylivieska	0,35				uusi	1	
Keilahallin kahvio	Ylivieska	0,35	4	0	1	0	0	
Häggman, Ykan keskusta	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	1	
Pirjon Pakari Ylivieska, kahvila	Ylivieska	1	4	0	1	1	1	
Putiikki Varpukka	Alavieska	0,35	4			uusi	1	
Myllykahvila	Ylivieska	0,35	4	0	1	1	0	
Monitoimihallin kahvio, Monari	Sievi	0,5	4	uusi	1	0	1	
Kesäkahvila Kerttu	Ylivieska					1	1	
				7	9	9	12	
10-kerho	Ylivieska	0,35	3	0	1	0	0	

		0,4		1	1	0	0	
Nivalan Tuiskula	Nivala	0,5	5	1	1	0	1	
Amica Scanfil	Sievi	0,5	5			uusi	1	
Amica Ankkuri, YIT	Ylivieska	0,5	5	1	0	1	0	
Opiskelijaravintola Olivia	Ylivieska	0,5	5			uusi	1	
Amica Oy Ojala Yhtymä	Sievi	0,5	5	1	1	1	1	
Amica Suutarinkeidas	Sievi	0,5	5	1	0	1	1	
Amica Nordec Ylivieska	Ylivieska	0,5	5		uusi	1	0	
Raudaskylän Kristillinen Opisto	Ylivieska	0,5	5	1	0	1	1	
Metsätuulen päiväkot	Ylivieska	1	4		uusi	1	1	
Tuulentuvan päiväkot	Nivala	1	4	1	1	1	1	
Tuulenpesän päiväkot	Nivala	1	4	1	1	1	1	
Helmiinan päiväkot	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	
Taikaniityn päiväkot	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	
Villiinan päiväkot	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	
Päiväkot Murunen	Ylivieska	1	4	uusi	1	1	1	
Sievin srk, Seurakuntakoti	Sievi	0,35	4	0	0	1	1	
Sievin srk, Louetjärven leirikeskus	Sievi	0,35	4	0	0	1	1	
Ylivieskan kirkko	Ylivieska	0,5	3			uusi	0	
Ylivieskan srk, Törmälän leirikeskus	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	1	
Nivalan srk, Vinnurvan leirikeskus	Nivala	0,35	4	1	1	1	0	
Nivalan srk, Seurakuntakoti	Nivala	0,5	4	1	0	1	1	
Ylivieskan tk, keittiö	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	
Esperi Koti Kestintupa	Nivala	1	4	0	1	1	1	
Pajulan keittiö	Sievi	1	4	1	1	1	1	
Kuntoutumiskoti Sähkö Oy	Ylivieska	0,5	3	0	1	1	0	
Nivalan työpajasäätiö, Keittiöpaja	Nivala	0,5	4	1	0	1	0	
Ylivieskan Palvelukoti /Suvantotupa	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	
Kipinä						1	1	
		12,7		19	14	26	22	
Linnakallion toiminta-alue	Alavieska	0,5	4	1	0	0	0	
Helena Huhtala-Isokääntä pitopalvelu	Alavieska	0,5	4,0	uusi	0	1	1	
Erä- Jorma	Ylivieska	0,35	4	1	0	0	1	
Pitopalvelu Makuasia Tmi Maria Piri	Nivala	0,5	4	0	1	1	1	
Pitopalvelu & Catering Tommi Myllyk	Alavieska	0,5			1	0	1	
Alavieskan Yhtenäiskoulu, keittiö	Alavieska	2	6	2	2	2	2	
Keskuskeittiö Vilja	Ylivieska	3	6		uusi	3	3	
Jussinpekan koulu, keskuskeittiö	Sievi	2	6	2	2	2	2	
Niva-Kaijan koulu, keskuskeittiö Sär	Nivala	3	6	2	3	3	3	
Amica Messi	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	
		5,3		8	9	12	15	
Sievin kunnantalon ruokala	Sievi	0,35	4	0	1	0	0	
Nivalan lukio	Nivala	0,35	4	0	0	1	1	
Tarhin toimintakeskus	Nivala	0,35	4	1	0	0	1	
Kotikartano 4	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	1	
Kestinpuidon palvelutalo	Nivala	0,35		uusi	0	0	1	
Ratapuiston palvelutalo	Ylivieska	0,35		uusi	0	0	1	
Kotikeskus, keittiö	Nivala	1	4	1	1	1	1	
Palvelukeskus Omavieska	Alavieska	0,35	4	0	0	1	1	
Esperi hoivakoti Suvanto	Ylivieska	0,35	4	1	0	0	1	

Ahteen koulu	Nivala	0,35	3	0	1	0	0	
Aittolan koulu	Nivala	0,35	3	0	0	1	0	
Erkkilän koulu	Nivala	0,35	3	0	1	0	0	
Haapalan koulu	Nivala	0,35	3	0	1	0	0	
Haikaran koulu	Nivala	0,35	3	0	0	1	0	
Joukahaisen päiväkoti	Ylivieska	0,35	3	1	0	0	1	
Junttilan koulu	Nivala	0,35	3	0	0	1	0	
Jyringin koulu	Sievi	0,35	3	0	0	1	0	
Järvikylän koulu, Nivala	Nivala	0,35	3	1	0	0	1	
Järvikylän koulu, Sievi	Sievi	0,35	3	0	0	1	0	
Karvoskylän koulu	Nivala	0,35	3	0	0	1	0	
Katajan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
Kiiskilän koulu	Sievi	0,35	3	0	0	1	0	
Kiviojan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	1	0	0	
Korhosen koulu	Sievi	0,35	3	0	0	1	0	
Kyösti Kallion koulu	Nivala	0,35	3	0	0	1	0	
Leppälän koulu	Sievi	0,35	3	0	0	1	0	
Maiilan koulu	Nivala	0,35	3	0	1	0	0	
Niemelän koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
Ojakylän koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
Päivärinnan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
Rahkolan koulu	Ylivieska	0,35	3	1	0	0	1	
Rannan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
Raudaskosken koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
Vähäkankaan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
Välikylän koulu	Nivala	0,35	3	0	0	1	0	
Hakalahden päiväkoti	Ylivieska	0,5	4	1	0	0	1	
Päiväkoti Marjatupa	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	
Päiväkoti Keltasirkku	Alavieska	0,35	4	0	0	1	0	
Knuutinpuhdon päiväkoti	Nivala	0,35	4	0	0	1	0	
Nokelan vuoropäiväkoti	Nivala	0,35	4	0	1	0	0	
Peltopuiston päiväkoti	Nivala	0,35	4	0	0	1	0	
Päiväkoti Linnunlaulu	Sievi	0,35		uusi	1	0	0	
Päiväkoti Peukaloinen	Alavieska	0,35	4	0	0	1	0	
Simonpuiston päiväkoti	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	0	
Huvikummun päiväkoti	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	1	
Tuulihatun päiväkoti	Sievi	0,35	4	0	0	1	0	
Vilkunan päiväkoti	Nivala	0,35	4	0	1	0	0	
Pirttirannan päiväkoti	Nivala	0,35	4	0	1	0	0	
Raitalan päiväkoti	Nivala	0,35	4		uusi	1	0	
Nivalan tk, keittiö	Nivala	0,5	3	1	0	1	1	
Mattilan palvelutalo	Nivala	0,5	3	0	1	1	1	
Sipilän osastot	Ylivieska	0,33	3	0	1	1	1	
Pajulan osastokeittiöt	Sievi	0,33	3	uusi	0	0	1	
Jokirannan koulu	Ylivieska	0,5	3	0	1	0	1	
Päiväkoti Tanhuala	Alavieska				uusi	0	0	
Ylivieskan kaupungintalon keittiö	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	
		12,1		26	15	36	19	
Kuljetusyhtymä Heikki Niemi & K:nit	Nivala	0,35	3	1	0	0	1	

Mika Ainassaari	Nivala	0.35		0	1	0	0	
Kuorma-autoilija Jarmo Niskakangas	Ylivieska	0,35	3	1	0	0	1	
Saukkosen Kuljetus (Autokuljetus T. Saukkonen sukupolvenvaihdos)	Alavieska	0,35	3	0	1	1	1	
Jolavi Oy	Sievi	0,35	3	0	1	1	1	
Pilikkumi, aloitustarkastus	Nivala							
		0,80		2	3	2	4	
		0,00		0	0	0		
		0,00		0	0	0		
Kiurunkankaan pitopalvelu	Sievi	0,5	4	1	0	1	1	
Lähirooka Annukka Nahkala (tark. 2)	Alavieska	0,5	4	0	1	0	1	
Elisan herkut (toiminta ollut keskeyty)	Alavieska	0,5	4	1	0	1	1	
Kotileipomo Paula Eskola (toimintaa)	Nivala	0,5	4	1	0	1	1	
Jonna Rieskaniemi	Ylivieska	0,5		uusi		1	1	
Sari Aitto-oja Lempiherkku	Nivala	0,5		uusi	0	1	1	
Pioni koti	Alavieska	0,5				uusi	1	
		3,73	4	3	1	5	7	
		105,54		128	119	172	160	
				45	45	45	40	

t.sin. = uusi/ muutos

sin = siirretään seuraavalle vuodelle

lila = tarkastus tehty

v.vihreä= osa tarkastuksista tehty

vihr= seuraava tarkastus vuonna

TERVEYDENSUOJELULAIN MUKAISET VALVONTAKOhteet

Tarkastus tekemättä
Tarkastus tehty
Tarkastus siirtyy seuraavalle vuodelle
Uusi kohde

Päivitetty 9.12.2021

Kunta	Valvon-takoh-teiden lkm	Tarkastus-tiheys	Tarkastus-aika (h/käynti)	Tarkastus-aika (htpv)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)		11	0,5-1							
Ylivieska	Ylivieskan vedenjakelualue		1	8	1,07	1	1	1	1	1
Ylivieska	Tuomiperän vedenjakelualue		0,5	8	0,53	1	1		1	1
Sievi	Sievin keskustan vedenjakelualue		0,5	8	0,53	1		1	1	
Sievi	Kallio/Jokikylä vedenjakelualue		0,5	8	0,53	1		1	1	
Sievi	Vanhankirkon-Asemakylän vedenjakelualue		0,5	8	0,53	1		1	1	
Nivala	Lohijoen vedenjakelualue		1	8	1,07	1	1	1	1	1
Nivala	Kiiskilän vedenjakelualue		0,5	8	0,53	1	1		1	1
Nivala	Pitkäkankaan vedenjakelualue		0,5	8	0,53	1	1		1	1
Alavieska	Alavieskan kunnan vedenjakelualue		0,5	8	0,53	1		1	1	
Alavieska	Käännän vedenjakelualue		0,5	8	0,53	1		1	1	
Nivala	Harju-Maliniemi Vesiyhtymä		1	8	1,07	1	1	1	1	1
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				8,53	11	6	8	6	8	6
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)		8	0,3-0,5							
Sievi	Maasydänjärven Vesi ja Jätevesi Oy		0,3	5	0,2	1	1		1	
Alavieska	Kuivakaivo		0,5	5	0,2	1		1	1	
Ylivieska	Huhmarin lähde		0,5	5	0,2	1	1	1	1	
Nivala	Nelikkolähteen Vesiyhtymä		0,5	5	0,2	1		1	1	
Nivala	Jokisaaren Vesiyhtymä		0,5	5	0,2	1		1	1	
Nivala	Vähäsöyringin Vesiyhtymä		0,5	5	0,2	1	1	1	1	
Nivala	Viitalan Vesiyhtymä		0,5	5	0,2	1		1	1	
Nivala	Kolehmaisien vesiyhtymä		0,5	5	0,2	1		1	1	
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				4,7	6	3	7	0	8	
Talousveden tukkumyynti		1								
Sievi	Vesikolmio Oy		1	8	1,07	1	1	1	1	1
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				1,1	1	1	1	1	1	1
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot		16	0,25							
Ylivieska	Nuorisotila Sputnik		0,25	4	0,16	1	1			1
Sievi	Louetjärven leirikeskus		0,25	4	0,16			1		

Ylivieska	Törmälän leirikeskus		0,25	4	0,16	1				1	
Nivala	Vinnurvan leirikeskus		0,25	4	0,16				1		
Sievi	Nuorisotalo Miitti		0,25	4	0,16				1		
Sievi	Kotipesä (Sievin Perhepalvelukeskus)		0,25	4	0,16	1	1				1
Nivala	Nuorisotila Kulmaus (Ent Aikku, Peltotie)		0,25	4	0,16	1				1	
Sievi	Toimintakeskus Pajapihlaja		0,25	4	0,16	1				1	
Ylivieska	Toimintakeskus Kipinä		0,25	4	0,16				1		
Ylivieska	Touhutalo Ylivieska		0,25	4	0,16				1		
Ylivieska	Seurakuntakoti Pietari		0,25	4	0,16				1		
Nivala	Seurakuntakoti Nivala		0,25	4	0,16	1				1	
Nivala	Aamu- ja iltapäiväkerho, Vesitie		0,25	4	0,16		1				1
Alavieska	1.-2. luokkien iltapäivätoiminta		0,25	4	0,16	1	1				1
Alavieska	Esioppilaiden iltapäiväryhmä		0,25	4	0,16	1				1	
Nivala	Raitalan päiväkot		0,25	4	0,16		1				1
	yhteensä vuonna 2022 (htpv)			0,00		8	5	0	6	5	5
	Peruskoulu		31								
Alavieska	Alavieskan yhtenäiskoulu		0,3	5	0,20	1	1			1	
Sievi	Jyringin koulu		0,3	5	0,20		1			1	
Sievi	Järvikylän koulu (Sievi)		0,3	5	0,20		1			1	
Sievi	Kiiskilän koulu		0,3	5	0,20	1	1			1	
Ylivieska	Katajan koulu		0,3	5	0,20		1			1	
Ylivieska	Kiviojan koulu		0,3	5	0,20	1	1			1	
Sievi	Korhosen koulu		0,3	5	0,20		1			1	
Sievi	Leppälän koulu		0,3	5	0,20	1	1				
Ylivieska	Niemelän koulu		0,3	5	0,20	1	1			1	
Ylivieska	Ojakylän koulu		0,3	5	0,20		1	1		1	
Ylivieska	Päivärinnan koulu		0,3	5	0,20		1	1			1
Ylivieska	Rahkolan koulu		0,3	5	0,20	1			1		
Ylivieska	Rannan koulu		0,3	5	0,20	1	1			1	
Ylivieska	Raudaskosken koulu		0,3	5	0,20		1			1	
Sievi	Lauri Haikolan koulu		0,3	5	0,20	1	1			1	
Ylivieska	Vähäkankaan koulu		0,3	5	0,20	1	1			1	
Ylivieska	Kaisaniemen koulu (ent. Jokirannan koulu)		0,3	5	0,20		uusi	1			1
Sievi	Jussinpekan koulu		0,3	5	0,20			1			1
Nivala	Niva-Kaijan koulu		0,3	5	0,20	1	1	1		1	
Nivala	Kyösti Kallion koulu		0,3	5	0,20	1	1	1		1	
Nivala	Ahteen koulu		0,3	5	0,20	1	1			1	
Nivala	Aittolan koulu		0,3	5	0,20		1	1			1
Nivala	Erkkilän koulu		0,3	5	0,20			1			1
Nivala	Haapalan koulu		0,3	5	0,20	1	1	1		1	
Nivala	Haikaran koulu		0,3	5	0,20		1	1			1
Nivala	Junttilan koulu		0,3	5	0,20	1	1	1		1	
Nivala	Järvikylän koulu (Nivala)		0,3	5	0,20	1	1	1		1	
Nivala	Karvoskylän koulu		0,3	5	0,20		1	1			1
Nivala	Maliilan koulu		0,3	5	0,20		1	1			1

Nivala	Välilikylän koulu		0,3	5	0,20		1	1			1
Ylivieska	Taanilan koulu		0,3	5	0,20		uusi	1			1
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				10,7		15	26	16	1	19	10
Lukio		3		5							
Sievi	Sievin lukio		0,3	5	0,20			1			1
Ylivieska	Ylivieskan lukio		0,3	5	0,20	1			1		
Nivala	Nivalan lukio		0,3	5	0,20	1			1		
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				0,7		2	0	1	2	0	1
Ammattioppilaitos		3									
Ylivieska	Ylivieskan ammattiopisto JEDU		0,3	6	0,24		1			1	
Nivala	Nivalan ammattiopisto JEDU		0,3	6	0,24			1			1
Ylivieska	Ammattiopisto Luovi, Ylivieskan yksikkö		0,3	6	0,24	1	1			1	
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				0,8		1	2	1	0	2	1
Muut koulut ja oppilaitokset		2									
Ylivieska	Elämystalo Arteri (kansalaisopiston tilat)		0,3	3	0,12	1			1		
Ylivieska	Raudaskylän Kristillinen opisto		0,3	6	0,24		1			1	
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				0,0		1	0	0	1	1	0
Korkeakoulu		1									
Ylivieska	CENTRIA		0,3	6	0,24	1	1			1	
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				0,0		1	1	0		1	
Aamiaismajoitus, sekamajoitus maatilamatkailun yhteydessä		2									
Sievi	Maatilamajoitus Kiurunkagas		0,2	3		1	1	1			
Ylivieska	Maatilamajoitus Ängeslevän ranta		0,2	3			1	1			
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				0,8		1	2	2			
Hotelli		2									
Nivala	Puustelli		0,2	4	0,11	1					1
Ylivieska	Käenpesä		0,2	4	0,24	1	1				
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				0,0		2	1	0			1
Hostellit, retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, maatilamajoitus		6									
Alavieska	Tarviketalli, Alavieskan Seo/majoitustilat		0,2	4	0,11		1				
Ylivieska	Raudaskylän Kristillinen opisto		0,2	4	0,11				1		
Alavieska	Linnakallion toimintakeskus		0,2	4	0,11			1			
Ylivieska	Hotelli Tuulentupa		0,2	4	0,11	1					1
Nivala	Aseman majatalo		0,2	4	0,11			1			
Nivala	Jokihovi		0,2	4	0,11	1					1
yhteensä vuonna 2022 (htpv)				1,1		2	1	2	1	0	2

	Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	2									
Sievi	Maasydänjärven matkailu		0,2	3	0,08	1					
Sievi	Loma Hietala		0,2	3	0,08				1		
	yhteensä vuonna 2022 (htpv)			0,00		1	0	0	1		
	Päiväkoti, Ryhmäperhepäiväkoti	34									
Ylivieska	Hakalahden päiväkoti		0,3	5	0,2	1	1			1	
Ylivieska	Huvikummun päiväkoti		0,3	5	0,2		1	1			1
Ylivieska	Joukahaisen päiväkoti		0,3	5	0,2	1	1			1	
Ylivieska	Simonpuiston päiväkoti		0,3	5	0,2		1	1			1
Alavieska	Päiväkoti Keltasirkku		0,3	5	0,2	1				1	
Alavieska	Päiväkoti Peukaloinen		0,3	5	0,2	1				1	
Sievi	Ryhmäperhepäiväkoti Järvirinne		0,3	5	0,2	1	1	1			1
Sievi	Kukon ryhmäperhepäiväkoti		0,3	5	0,2		1	1			1
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Rastas		0,3	5	0,2	1				1	
Ylivieska	Ryhmis Vekaratupa		0,3	5	0,2			1			1
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Ipanatupa		0,3	5	0,2				1		1
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Satakieli		0,3	5	0,2				1		1
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Ikiliikkujat		0,3	5	0,2	1				1	
Ylivieska	Ryhmis Pikkutassu		0,3	5	0,2				1		1
Sievi	Tuulihatun päiväkoti		0,3	5	0,2	1	1	1			1
Nivala	Tuulentuvan päiväkoti		0,3	5	0,2				1		1
Ylivieska	Ryhmis Tähtimetsä		0,3	5	0,2	1				1	
Alavieska	Ryhmäperhepäiväkoti Tanhuala		0,3	5	0,2				1		1
Nivala	Knuutinpuhdon päiväkoti		0,3	5	0,2		1	1			1
Nivala	Nokelan päiväkoti		0,3	5	0,2	1	1	1			1
Nivala	Peltopuiston päiväkoti		0,3	5	0,2	1	1	1			1
Nivala	Pirttirannan päiväkoti		0,3	5	0,2	1	1	1			1
Nivala	Vilkunan päiväkoti		0,3	5	0,2	1	1	1			1
Nivala	Päiväkoti Pikkupirtti		0,3	5	0,2		1	1			1
Ylivieska	Villiinan päiväkoti		0,3	5	0,2	1				1	
Ylivieska	Helmiinan päiväkoti		0,3	5	0,2	1				1	
Nivala	Tuulenpesän päiväkoti		0,3	5	0,2	1				1	
Ylivieska	Marjatuvan päiväkoti		0,3	5	0,2			1			1
Ylivieska	Taikaniityn päiväkoti		0,3	5	0,2				1		1
Alavieska	Peipposen varhaiskasvatusryhmä		0,3	5	0,2	1				1	
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Pikkuhelmi		0,3	5	0,2				1		1
Ylivieska	Päiväkoti MusaMurunen		0,3	5	0,2				1		1
Sievi	Linnunlaulu		0,3	5	0,2				1		1
Ylivieska	Musiikkipäiväkoti Metsätuuli		0,3	5	0,2			1			1
	yhteensä vuonna 2022 (htpv)			13,3		17	16	20	9	14	11
	Ammatilliset perhekodit	8									
Ylivieska	Jokilaakson perhekodit Oy, Pinola		0,3	5	0,2				1		1
Nivala	Jokilaakson perhekodit Oy, Jokikallio Nla		0,3	5	0,2				1		1
Ylivieska	Simikaaren perhekoti Oy		0,3	5	0,2			1			1

Ylivieska	Sporttikulma		0,2	3	0,1			1			
Ylivieska	YSP-Halli (pallohalli)		0,2	3	0,1				1		
Nivala	Hyvinvointikeskus FlowFit		0,2	3	0,1				1		
Ylivieska	M&M Poedance		0,2	3	0,1				1		
Ylivieska	Kuntokeskus Liikku		0,2	3	0,1				1		
Ylivieska	Teinevoimistelusalai Voikkari		0,2	3	0,1	1					1
Ylivieska	Padel Ylivieska		0,2	3	0,1		uusi				
		yhteensä vuonna 2022 (htpv)		1,6		7	1	4	9	3	6
	Muut yksiköt, mielenterveys ja paihdekuntoutujat, tehostettu palveluasuminen	3									
Ylivieska	Kuntoutuskoti Sähäkkä Oy		0,3	4	0,16			1			
Sievi	Sievin Kimppakoti Oy		0,3	4	0,16			1			
Nivala	Nivalan Palvelukoti Oy		0,3	4	0,16	1	1	1			
		yhteensä vuonna 2022 (htpv)		1,60		1	1	3	0	0	0
	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	26									
Sievi	Kauneushoitola Aurora		0,25	3	0,1				1		
Ylivieska	Siluet men & women kauneushoitola, Ylivieska		0,25	3	0,1	1	1	1			
Ylivieska	Kauneushoitola Midas		0,25	3	0,1		1	1			
Ylivieska	Kauneushoitola NorPink		0,25	3	0,1				1		
Nivala	Jalkojenhoitaja Anneli Pirnes		0,25	3	0,1				1		
Nivala	Jalkahoitola Ruusuhelmi		0,25	3	0,1				1		
Ylivieska	Kauneushoitola Jennyn Hetki		0,25	3	0,1				1		
Ylivieska	Katri Saari/Hoitola Susan		0,25	3	0,1	1	1	1			
Ylivieska	Saippua-Siipi		0,25	3	0,1				1		
Ylivieska	Beautypiste		0,25	3	0,1	1				1	
Ylivieska	Bloom Aesthetic Medicine/Beautypiste		0,25	3	0,1		uusi				1
Ylivieska	Tmi Taru Ruhkala / Beautypiste		0,25	3	0,1					1	
Ylivieska	Tmi Hilda Viitanen / Beautypiste		0,25	3	0,1					1	
Nivala	Kauneushuone Dävenna		0,25	3	0,1			1			
Nivala	Tmi Anu Isomaa		0,25	3	0,1		uusi	1			
Nivala	Hoitola Onnela		0,25	3	0,1			1			
Nivala	Kauneustupa Lempi		0,25	3	0,1				1		
Ylivieska	Tmi Tanja Törmälä		0,25	3	0,1				1		
Ylivieska	Marilyn parturi- kampaamo (Soile Kinnunen)		0,25	3	0,1		1				1
Ylivieska	Kauneushoitola Aurora, Ylivieska		0,25	3	0,1		1	1			
Nivala	Hius Studio Zeta (microblading)		0,25	3	0,1	1				1	
Ylivieska	Hius & Kauneus Sanmari		0,25	3	0,1		1	1			
Nivala	Hellivä hetki		0,25	3	0,1				1		
Ylivieska	PittBull Tattoo		0,25	3	0,1			1			
Ylivieska	Vieskan Muste		0,25	3	0,1	1				1	
Nivala	Caru tattoo		0,25	3	0,1				1		
				3,60		5	6	9	10	5	2
YHTEENSA		226		66,80		100	96	102	59	79	77

TUPAKKALAIN MUKAINEN VALVONTAOH					Päivitetty 9.12.2021		Liite 4				
Tupakointikieltojen ja rajoitusten noudattaminen											
Kunta	Kohteet	Kohteiden lkm	Valvontakäyntien tarve	Tarkastusaika (h/käynti)	Tarkastusaika (htpv)	2020	2021	2022	2023	2024	
	Ravintolat, joiden ravintola- ja alkoholi- ja tupakkaliikennettä ei ole rajoitettu	1	0,3	3	0,12						
	English pub/ Club51					1	0	0	1	9	
Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito											
Kunta	Kohteet	Kohteiden lkm	Valvontakäyntien tarve	Tarkastusaika (h/käynti)	Tarkastusaika (htpv)	2020	2021	2022	2023	2024	
	Vähittäismyynti	31		2							
Nivala	Marin grilli		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Ylivieska	Shell Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Alavieska	Autohuoltoasema A.Marjaka		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Alavieska	Tarviketalli Oy / Seo Alavieska		0,5	2	0,13	uusi	1	1			
Ylivieska	Neste Ylivieska		0,5	2	0,13		1				
Ylivieska	ABC Ylivieska Joutsentie		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Nivala	Nivalan Autohuolto Oy		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Ylivieska	Sale Kaisaniemi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Ylivieska	K-Market Mustikka		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Sievi	Lähikauppa ERKA		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Nivala	R-Kioski Nivala		0,5	2	0,13	1	1	0	1	0	
Ylivieska	R-Kioski Ylivieska Tiilikartan		0,5	2	0,13	1	1	0	1	0	
Ylivieska	Lidl Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Nivala	Lidl Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Ylivieska	K-Citymarket Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Nivala	K-Supermarket Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Sievi	S-Market Sievi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Nivala	S-Market Nivala		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Alavieska	S-market Alavieska		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Sievi	K-Market Mutti Sievi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Ylivieska	Sale Ylivieska, Valtakatu		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Ylivieska	Prisma Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Nivala	Tokmanni Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Ylivieska	Ravintola Jokeri		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Ylivieska	J.Kärkkäinen Oy		0,5	2	0,13	0	1	1	1	0	
Nivala	Tuiskula		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Nivala	Kahvila Myllypub		0,5	2	0,13	0	1	1	0	1	
Nivala	Lounas-Kahvila Saimi		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Ylivieska	Viihdeasema Oy / Ravintola		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1	
Sievi	Maasydämen Matkailu Oy		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
Ylivieska	English pub / Club 51		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0	
			Yhteensä (htpv)		4,13						
			YHTEENSÄ	26	3,47	12	21	13	18	11	

Nikotiinivalmisteiden myynti										
Kunta	Kohteet	Kohteiden lkm	Valvontakäyntien tarve	Tarkastusaika (h/käynti)	Tarkastusaika (htpv)					
						2020	2021	2022	2023	2024
		20		2						
Ylivieska	K-Market Mustikka		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
Ylivieska	J. Kärkkäinen		0,5	2	0,13	0	1	1	0	1
Ylivieska	K-Citymarket Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Ylivieska	R-Kioski Ylivieska Tiilikartan		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Ylivieska	Sale- Joutsentie/ABC Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Ylivieska	Sale-Ylivieska Valtakatu		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
Ylivieska	Shell Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Ylivieska	Sale Kaisaniemi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
Ylivieska	Prisma Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Ylivieska	Lidl Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Ylivieska	Neste Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Sievi	K-Market Mutti		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
Sievi	S-Market Sievi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
Alavieska	S-Market Alavieska		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
Nivala	K-Supermarket Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Nivala	S-Market Nivala		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
Nivala	R-Kioski Nivala, Laura Koski		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Nivala	Lidl Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Nivala	Nivalan Autohuolto Oy (Nes)		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
Nivala	Tokmanni Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
		Yhteensä (htpv/v)			2,67					
		Yhteensä		16	2,13	7	13	8	10	11

Tarkastus tekemättä

Tarkastus tehty

Tarkastus siirtyy seuraavalle vuodelle